

تربیت اسلامی سر فصل دروس تعلیم و

دانشگاه فرهنگیان

آبان ماه ۱۴۰۱

دبیرخانه هماهنگی گروه های معارف و تربیت اسلامی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در عرصه تربیت جنگ را جدی بگیرید

سید علی خامنه‌ای

جنگ را جدی بگیرید؛ یک عده‌ای می‌خواهند نفهمیم دشمن مشغول چه کاری است. در عرصه‌ی تربیت انسانهای والا، باهمت، رشید و شجاع و باهدف -در عرصه‌ی این تربیت مهم- یک جنگی برپا است؛ یک عده‌ای می‌خواهند جوان مؤمن، جوان مسلمان، جوان ایرانی با این خصوصیات پرورش پیدا نکند. ۹۶/۰۵/۳۰

فهرست مطالب

فهرست مطالب	۴
دیباجه	۷
درباره این راهنما	۸
سرفصل درس «فلسفه تربیتی اسلام»	۱۱
۱. معرفی درس و منطق آن:	۱۱
۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:	۱۲
۳. راهبردهای تدریس و یادگیری	۱۳
۴. منابع آموزشی	۱۳
۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)	۱۳
سرفصل درس «اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش ج.ا.ا.»	۱۴
۱. معرفی درس و منطق آن	۱۴
۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن	۱۴
۳. راهبردهای تدریس و یادگیری	۱۶
۴. منابع آموزشی	۱۶
۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)	۱۷
سرفصل درس «تاریخ اندیشه و عمل تربیتی در اسلام و ایران»	۱۸
۱. معرفی درس و منطق آن:	۱۸
۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:	۱۸
۳. راهبردهای تدریس و یادگیری	۲۰
۴. منابع آموزشی	۲۰
۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)	۲۰
سرفصل درس «سیره تربیتی پیامبر (صلی الله علیه و آله) و اهل بیت (علیهم السلام)»	۲۲
۱. معرفی درس و منطق آن:	۲۲
۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:	۲۲
۳. راهبردهای تدریس و یادگیری	۲۳
۴. منابع آموزشی	۲۴

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی).....	۲۴
---	----

سرفصل درس «آشنایی با تجارب مدارس اسلامی معاصر»..... ۲۵

۱. معرفی درس و منطق آن:.....	۲۵
۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:.....	۲۶
۳. راهبردهای تدریس و یادگیری.....	۲۷
۴. منابع آموزشی.....	۲۷
۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی).....	۲۸

سرفصل درس «آشنایی با ارزشهای تربیتی دفاع مقدس»..... ۲۹

۱. معرفی درس و منطق آن:.....	۲۹
۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:.....	۲۹
۳. راهبردهای تدریس و یادگیری.....	۳۱
۴. منابع آموزشی.....	۳۱
۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی).....	۳۱

سرفصل درس «اخلاق معلّمی از دیدگاه اسلام»..... ۳۳

۱. معرفی درس و منطق آن:.....	۳۳
۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:.....	۳۳
۳. راهبردهای تدریس و یادگیری.....	۳۵
۴. منابع آموزشی.....	۳۵
۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی).....	۳۶

سرفصل درس «چالشهای تربیت اسلامی در دنیای معاصر»..... ۳۷

۱. معرفی درس و منطق آن:.....	۳۷
۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:.....	۳۷
۳. راهبردهای تدریس و یادگیری.....	۳۸
۴. منابع آموزشی.....	۳۹
۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی).....	۴۰

سرفصل درس «تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام»..... ۴۲

۱. معرفی درس و منطق آن:.....	۴۲
۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:.....	۴۲

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری	۴۳
۴. منابع آموزشی	۴۴
۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)	۴۴
پیوست ۱ (جدول عناوین رشته های تحصیلی - برنامه درسی رشته ها)	۴۵
پیوست ۲ (جدول گرایش ها و عناوین دروس تعلیم و تربیت اسلامی - قدیم و جدید)	۴۶
پیوست ۳ (جدول منابع دروس تعلیم و تربیت اسلامی)	۴۷
پیوست ۴ (ضوابط جدید تدریس دروس معارف و تعلیم و تربیت اسلامی)	۵۱
پیوست ۵ (سرفصل دروس قدیم تعلیم و تربیت اسلامی)	۵۷
پیوست ۶ (کتاب منتشر شده)	۱۰۱

به لحاظ نظری معلم خواه‌ناخواه براساس نوع نگاهش به جهان و انسان و فلسفه شخصی‌ای که برای زندگی انتخاب کرده است، درگیر پرورش شخصیت در ابعاد اخلاقی، معنوی و دینی دانش‌آموزان می‌شود. توضیح اینکه معلم ریاضیات یا علوم و سایر معلمان، گرچه ممکن است به طور مستقیم درگیر پرورش اخلاقی، معنوی، دینی و عاطفی نشوند اما این مسائل در تعاملاتش با دانش‌آموز ظهور و بروز پیدا می‌کند و از این طریق در انتقال مجموعه‌ای از شایستگی فردی، خانوادگی و اجتماعی به دانش‌آموز مشارکت می‌کند.

افزون بر این، دیدگاه‌های شخصی معلم درباره موضوع درسش در فعالیت تدریس او ظاهر می‌شود و معلم با همه ابعاد وجودی خود یعنی احساسات، باورها، ارزش‌هایش درباره ماده درسی، درگیر ارائه درس در کلاس می‌شود و از این طریق در پدیدآیی خصلت‌هایی مانند روحیه کنجکاوی، علاقه به کسب دانش و به موضوع درس، قضاوت کردن، انضباط، نظم و درک تاثیر درس بر زندگی انسان‌ها تاثیر می‌گذارد (شمشیری، ۱۳۸۵، ص ۳۰۹-۳۱۰).

مدرسه نیز نهادی است که در دل جامعه و برای تحقق اهداف مورد نظر آن ایجاد می‌شود. وظیفه معلمان در مدرسه، در همه نظام‌های آموزشی، پرورش دانش‌آموزان در چارچوبی است که جامعه متقاضی آن است و در اسناد رسمی آمده است. نقش معلم در نظام آموزش و پرورش ایران، تحقق مجموعه‌ای از شایستگی فردی، خانوادگی و اجتماعی است که نیل به تحقق مرتبه‌ای از مراتب حیات طیبیه را ممکن می‌سازد «با عنایت به یافته‌های فلسفه تربیت و نیز با توجه به معنای تربیت در مطالعات نظری، می‌توان نقش مربی را در ادامه نقش تربیتی انبیاء و اولیای الهی، اسوه‌های زمین، راهنمایی بصیر و عالمی دانست که وظیفه هدایت، روشنگری، برنامه‌ریزی، آموزش، پشتیبانی، مشورت، بازخورد دادن و ترغیب متربیان برای چالش کشاندن موقعیت‌های کنونی و فعلی جهت کسب بسط و ظرفیت‌های وجودی برای کسب شایستگی‌ها و دستیابی به حیات طیبیه برعهده دارد» (مبانی نظری تحول بنیادین، ص ۳۸۵).

بر این اساس معلمان دو نقش عمده در نظام آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران برعهده دارند:

۱. زمینه‌سازی برای پرورش شأنی از شئون حیات طیبیه (نظیر پرورش شأن اقتصادی و حرفه‌ای، اجتماعی و سیاسی و زیستی و بدنی)، در این چارچوب، هدف آموزش مواد درسی در گام اول یادگیری دانش شکل‌گرفته در آن ماده درسی و در گام دوم پرورش شأنی از شئون حیات طیبیه مرتبط با آن درس است.

۲. مشارکت در پرورش معنوی و الهی به معنای یاددهی زندگی انسانی‌تر، اخلاقی‌تر و معنوی‌تر است، شیوه‌ای که در آن کودک، زیستن همراه با امید، تعهد، خردمندی در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها و عشق و انصاف و عدالت را فرا می‌گیرد. البته نیل به این هدف امری ساده و سطحی نیست چراکه معلمان را درگیر پاسخ به پرسش‌های پیچیده‌ای می‌کند که پاسخ به آنها، نیازمند دانش و مهارتی فراتر از چگونگی انتقال دانش‌های رایج است، در عین حال فعالیتی ارزشمند است، از این رو، جایگاه شغلی آنها را به جایگاه شغلی انبیا ارتقا می‌دهد^۱.

ایفای این نقش به وسیله معلمان، مستلزم پیش‌بینی واحدهای درسی است که بینش، گرایش و مهارت لازم را برای انجام این رسالت به معلمان ارائه کند و آنها توانایی آنرا کسب کنند که فرصت‌های یاددهی - یادگیری موجود در مدرسه را به ابزاری برای شکل‌دهی به حیات طیبیه تبدیل کنند. فرصت‌های یاددهی - یادگیری در مدرسه عبارتند از: (۱) معلم (۲) کتاب درسی (۳) طراحی آموزشی درس

۱. معلمان در مجموع به دو شیوه غیرارادی و سه شیوه ارادی بر تربیت انسانی، اخلاقی و معنوی و دینی شاگردان موثرند، به دو شیوه غیرارادی در متن بالا اشاره شد و سه شیوه ارادی عبارتند از: (۱) تدریس با رویکرد مکملیت مرتبه‌ای، (۲) بازنگری در اهداف و اصول مربوط به محتوا، یادگیری، آموزش و ارزشیابی ماده درسی که تدریس می‌کند، (۳) مشارکت در بازنگری در مدرسه با هدف تبدیل مدرسه به مدرسه صالح. تبیین این سه شیوه در دهم کتاب آمده است.

روزانه ۴) روش تدریس ۵) برنامه درسی ضمنی و تلویحی ۶) برنامه‌های فوق‌العاده ۷) شیوه ارزشیابی ۸) کیفیت ارتباطات انسانی در مدرسه ۹) فضای کالبدی و روانی مدرسه ۱۰) ارتباط مدرسه با خانواده ۱۱) همکاری با خانواده، مسجد و سایر نهادهای محلی که در مجموع محله را به محیطی برای تجربه حیات طیبه تبدیل می‌کند.

دروسی که در زیر مجموعه «دروس حوزه تعلیم و تربیت اسلامی»^۲ در برنامه درسی^۳ دانشگاه فرهنگیان آمده، بطور عمده در راستای اهداف فوق تنظیم شده است. اولین برنامه درسی‌ای که برای «دروس حوزه تعلیم و تربیت اسلامی» طراحی و اجرا شد، با این نقد اساتید مواجه شد که محتوای دروس مشتمل بر ایده‌های انتزاعی است و فراگیری آنها صرفاً به تعمیق بنیان‌های فکری مخاطبان منجر شده و کاربردهای عینی و ملموس برای کسانی که می‌خواهند در جایگاه معلم نقش آفرینی کنند، دربر ندارد.

دانش‌های تربیتی بر حسب انتزاعی یا عملی بودن^۴ به سه دسته تقسیم می‌شود و توازن بین آنها با توجه به نیاز معلمان به هر سه دسته، امری ضروری است. لذا برنامه درسی اولیه تدوین شده برای دروس تعلیم و تربیت اسلامی با هدف ایجاد توازن بین محتوای انتزاعی و عملی مورد بازنگری گرفت. در فرایند بازنگری، درس «فلسفه و تعلیم اسلامی» به عنوان درسی با سطح انتزاعی در نظر گرفته شد که به نحوی سامان‌دهنده افکار در باره فرایند تعلیم و تربیت است. دروس «فلسفه تربیت مدرسه‌ای»، «تاریخ اندیشه و عمل تربیتی در اسلام و ایران» و «چالش‌های تربیت اسلامی در دنیای معاصر» به عنوان درسی در نظر گرفته شده که توصیه‌هایی را برای انجام فعالیت‌ها در محیط مدرسه ارائه می‌کند. در پایین‌ترین سطح، دروس «تربیت دینی کودک و نوجوان»، «سیره تربیتی پیامبر ص و اهل بیت ع»، «آشنایی با تجارب مدارس اسلامی» و «اخلاق معلمی از دیدگاه اسلام» در نظر گرفته شد که ایده‌ای برای تنظیم روابط عملی بین معلم و شاگرد ارائه می‌کنند و شیوه یاددهی-یادگیری را در رابطه معلم و شاگرد تبیین می‌کند.^۵

درباره این راهنما

کتابچه حاضر ارائه دهنده برنامه درسی بازنگری شده دروس تعلیم و تربیت اسلامی است که در قالب سرفصل‌های مصوب در برنامه درسی رشته‌های فعال دانشگاه گنجانده شده است. این دروس، در تعیین هویت متمایز دانشگاه فرهنگیان از دیگر دانشگاه‌های کشور از یک سو، و تفاوت دانشگاه فرهنگیان به عنوان یک دانشگاه اسلامی تربیت معلم با دیگر دانشگاه‌ها و برنامه‌های تربیت معلم نقشی اساسی دارند. در عین حال، مسائل متعددی همچون کمبود عضو هیئت علمی متخصص در این دروس، همچنین کمبود یا نبود

۲. دروس حوزه تعلیم و تربیت اسلامی عبارتند از: ۱. تربیت دینی کودک و نوجوان؛ ۲. چالش‌های تربیت اسلامی؛ ۳. اخلاق معلمی از دیدگاه اسلام؛ ۴. تجارب مدارس اسلامی معاصر؛ ۶. فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی؛ ۷. فلسفه تربیت رسمی و عمومی (تربیت مدرسه‌ای)؛ ۸. سیره تربیتی پیامبر و اهل‌بیت(ع)؛ ۹. تاریخ اندیشه و عمل تربیتی

۳. در برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان دروس تربیتی (PK) به دو دسته تقسیم شده است، دروسی که برگرفته از علوم تربیتی رایج نظیر روانشناسی تربیتی، نظریه‌های یادگیری و آموزش، جامعه‌شناسی آموزش و پرورش و اصول و روش‌های تدریس، اصول برنامه درسی است و دروسی که مباحث تربیتی را از دیدگاه اسلامی و دیدگاه مصوب در نظام آموزش و پرورش ارائه می‌کند. دو درس فلسفه تربیت اسلامی و فلسفه تربیت مدرسه‌ای منعکس کننده دیدگاه مصوب در مبانی نظری تحول بنیادین است و سایر دروس تربیت اسلامی منعکس کننده دیدگاه اسلامی در مسائل تربیتی با هدف کمک به توانمندسازی دانشجویان در نیل به حیات طیبه در شئون و مراتب مختلف آن است.

۴. بالاترین سطح انتزاع در دانشی مانند فلسفه تربیتی ظاهر می‌شود که دیدگاه خاصی را درباره انسان، جهان، معرفت و ارزش را ارائه می‌کند و به نحوی سامان‌دهنده افکار و فعالیت‌ها در گزینش اهداف، اصول و روش خواهد بود. دومین سطح انتزاع، ایده انتزاعی را برای هدایت یا تنظیم برنامه آموزشی در آموزش و پرورش ارائه می‌کند. پایین سطح ایده‌های تربیتی طرحی را برای تنظیم روابط عملی بین معلم و شاگرد ارائه می‌کند و شیوه یاددهی و یادگیری را تبیین می‌کند.

۵. این بخش برگرفته از دیباچه «کتاب تربیت دینی در دوره کودکی و نوجوانی» تألیف دکتر محمود نوذری است. ایشان از طراحان دروس تعلیم و تربیت اسلامی در برنامه درسی دانشگاه از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی بوده و از ابتدا تا کنون همکاری‌های متفاوتی با دانشگاه در جهت تحقق اهداف و ماموریت‌های آن داشته است و هم اکنون عضو کارگروه تأمین و تولید محتوا تعلیم و تربیت اسلامی می‌باشند.

سابقه‌ی آموزشی و پژوهشی در برخی از این دروس و لزوم متناسب‌سازی محتوا با نیازها و اقتضائات دانشگاه بدان معناست که دست یافتن به اهداف و ساختار آرمانی و بی‌عیب و نقص برای این دروس مستلزم رفع محدودیت‌ها و عبور از دوران گذار است.

از سوی دیگر، در جریان بودن برنامه‌های آموزشی و ارائه‌ی این دروس در تمامی رشته‌های درسی دانشگاه، می‌طلبد که حداقل برای وضعیت موجود و تا پیش از دست یافتن به منابع درسی متناسب با وضعیت دانشگاه، تدابیری اندیشیده شود تا اساتید و دانشجومعلم‌ان بتوانند با استفاده از آثار و منابع موجود، این دروس را با حداکثر بهره‌ی ممکن و حداقل آسیب پشت سر بگذرانند.

کارگروه تخصصی تولید محتوای تعلیم و تربیت اسلامی در ضمن تلاش‌های خود در راستای جذب، بهسازی و توانمندسازی مدرسان متخصص، شناسایی و تهیه راهنمای منابع مرتبط با سرفصل‌ها و همچنین تولید و سفارش تدوین متون درسی برای این دروس، اقدام به تهیه کتابچه حاضر نموده است تا اساتید و دانشجویان گرامی سرفصل‌های بازنگری شده همه دروس تعلیم و تربیت اسلامی را متناسب با تغییرات برنامه درسی رشته‌های ابلاغ شده همراه با ضوابط و جداول مربوطه به صورت یکجا در اختیار داشته باشند.

در بخش سرفصل‌ها، تلاش شده است، عین سرفصل مصوب ابلاغ شده از سوی وزارت علوم در برنامه درسی رشته‌ها، ارائه شود. در این بخش اساتید و دانشجویان گرامی ابتدا با مشخصات، منطق و اهداف درس آشنا می‌شوند که تاکید می‌گردد در جلسات آغازین درسی مورد بازخوانی و مطالعه قرارگیرد. سپس فرصت‌های یادگیری محتوای درس، و ساختار آن ارائه شده است که اساتید گرامی می‌بایست طرح درس ترمی و روزانه خود را بر اساس این محتوا تهیه و برنامه‌ریزی نمایند. راهبردهای تدریس و یادگیری به مدرس کمک خواهد نمود تا از روش تدریس مناسب و راهبردهای یادگیری مطلوب بهره گیرد. ذیل هر سرفصل، تعدادی از منابع آموزشی - اصلی و فرعی - معرفی شده است که انتظار می‌رود اساتید گرامی منابع را به دانشجویان محترم معرفی نموده و بخشی از فعالیت های کلاسی را با ارجاع به این منابع غنا بخشد. لازم به ذکر است با توجه به این که منابع درسی این دروس عمدتاً پس از تهیه و تصویب سرفصل، تالیف و منتشر شده است، در بخش منابع نیست و در **جدول پیوست شماره ۳** معرفی شده است. بخش پایانی هر سرفصل، به شیوه ارزشیابی و راهبردهای آن اشاره نموده است. ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس فعالیت یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده خواهد بود.

در بخش بعدی، اطلاعات لازم در قالب پیوست ارائه شده است که بدین قرار است:

پیوست شماره یک: جداول عناوین رشته‌ها، وضعیت آخرین بازنگری و تصویب و ابلاغ آنها و همچنین آدرس دستیابی به برنامه درسی رشته‌ها آمده است. مدرس گرامی و دانشجومعلم می‌تواند جایگاه و عناوین دروس تعلیم و تربیت اسلامی را در کنار سایر دروس و عناوینی که در برنامه درسی هر رشته گذرانده می‌شود، مشاهده نماید.

پیوست شماره دو: جدول گرایش‌ها و عناوین دروس تعلیم و تربیت اسلامی قبل از بازنگری و پس از آن را نشان می‌دهد. رشته‌هایی که برنامه بازنگری شده آن ابلاغ شده است، ملزم به گذراندن عناوین جدید دروس تعلیم و تربیت اسلامی هستند.

پیوست شماره سه: جدول منابع اصلی و منابع پشتیبان دروس تعلیم و تربیت اسلامی است.

پیوست شماره چهار: ضوابط تدریس و ارائه دروس تعلیم و تربیت اسلامی است که در قالب ضوابط مرجع دروس معارف و تعلیم و تربیت اسلامی از سوی کارگروه‌های مربوطه دبیرخانه هماهنگی گروه‌های معارف و تربیت اسلامی تهیه و در قالب دستورالعمل آموزشی به مدیریت امور پردیس‌های استانی ابلاغ گردیده است.

پیوست شماره پنج: **سرفصل‌های دروس قدیمی** تعلیم و تربیت اسلامی است که مورد حذف و ادغام در دروس دیگر قرار گرفته است. این سرفصل‌ها در برنامه‌های درسی که هنوز بازنگری آنها تصویب و ابلاغ نشده است (**پیوست شماره یک**) و ورودی‌های ۱۳۹۸ و ماقبل لازم الاجراست.

پیوست شماره شش: **تصاویر منابع اصلی تالیف شده به همراه روش تهیه آن** می‌باشد. لازم به ذکر است منابع تالیف شده برای تمامی کتابخانه پردیس‌ها و مراکز تابعه استان‌ها ارسال شده است که در صورت هماهنگی می‌توان نسخه‌های بیشتری را ارسال نمود.

در پایان، ضمن یادآوری این نکته که مجموعه دروس تعلیم و تربیت اسلامی در حال تکوین (تولید دانش و محصول پروژه‌های پژوهشی) و ارتقا (روزآمد سازی در هر ۵ سال) است، با توجه به معماری کلان برنامه درسی دانشگاه و با توجه به آغاز پروژه ویراست دوم منابع تالیف شده باهدف رفع اشکالات گزارش شده و تبدیل متون فعلی به کتب درسی استاندارد، صمیمانه پذیرای انتقادات و پیشنهادات اساتید گرامی و دانشجو معلمان محترم نسبت به مجموعه دروس تعلیم و تربیت اسلامی (اعم از این کتابچه، عناوین و سرفصل‌ها، منابع و غیره) بوده و خواهشمندیم ملاحظات، پیشنهادات و تجارب سازنده خود در زمینه‌ی تدریس این دروس را از طرق ذیل با ما در میان بگذارید:

➤ رایانامه: **p.tarbiateslami@gmail.com**

➤ شبکه مجازی ایتا: **۰۹۰۵۷۶۰۵۸۴۹**

➤ شماره های تماس: **۰۲۵-۳۷۲۱۳۳۰۴-۵**

دبیرخانه هماهنگی گروه‌های معارف و تربیت اسلامی

کارگروه تخصصی تولید محتوای تعلیم و تربیت اسلامی

سرفصل درس «فلسفه تربیتی اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

این درس که به بررسی چیستی، چرایی و چگونگی تربیت اسلامی می‌پردازد، حداقل از سه جهت در نظام تربیت معلم جمهوری اسلامی ایران ضرورت می‌یابد:

۱- با توجه به مبتنی بودن تربیت و عمل تربیتی بر فهم صحیح عامل آن نسبت به جهان، انسان و ابعاد وجودی او و چگونگی حیات، رشد و تکامل و سعادت وی، زمینه‌سازی برای دست‌یافتن معلمان کشور به نوعی درک و فهم شخصی نسبتاً عمیق و فلسفی از این حقایق با تکیه بر مبانی و معارف اسلامی اهمیت خواهد یافت.

۲- از منظری اجتماعی، هر جامعه‌ای به یک نظام اندیشه‌ای-ارزشی متناسب با آرمان‌های خود متعهد بوده و صورت پذیرفتن تربیت در آن جامعه در چارچوب این نظام، زمینه‌ساز انسجام و رشد اجتماعی مطلوب آن خواهد بود. به همین خاطر، آشنا شدن معلمان و عاملان تربیت در یک جامعه اسلامی با بنیان‌های نظام تربیتی اسلامی -به عنوان فلسفه تربیتی مبتنی بر آرمان اجتماعی جامعه، متناسب با فرهنگ آن و مورد پذیرش عمومی- از ضرورت‌های نظام تربیت معلم است.

۳- در حال حاضر، تحول بنیادین آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مربوط به این نهاد است و این تحول، بدون مشارکت فعال و آگاهانه همه کارگزاران این نهاد -خصوصاً معلمان- تحقق‌پذیر نخواهد بود. ایده‌ها و برنامه‌های مربوط به این تحول نیز -همانند هر برنامه دیگری- بر پایه برخی اندیشه‌ها و ارزش‌های بنیادین نهاده شده که در این درس به آنها پرداخته خواهد شد.

نام درس به فارسی: فلسفه تربیتی اسلام	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی:	نوع درس:
Philosophy of Islamic Education	نظری
اهداف / پیا مدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۳ واحد
۱. مهم‌ترین بنیادهای نظری و مؤلفه‌های نظام تربیت اسلامی را به خوبی درک نماید.	تعداد ساعت: ۴۸ ساعت
۲. فلسفه تربیتی شخصی خود را -به عنوان چارچوب فکری و ارزشی عمل در موقعیت‌های تربیتی- شکل دهد.	شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی
۳. به ارزیابی واقعیت‌های تربیتی موجود در کشور بر پایه مبانی و اصول تربیت اسلامی بپردازد.	دروس پیش‌نیاز: ---
	استاد متخصص برای تدریس:
	اساتید دارای مجوز

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: آشنایی با فلسفه تربیت اسلامی، پیشینه و اهمیت آن (۴ جلسه)

- معنای «فلسفه»، «تربیت» و «فلسفه تربیت»
- پیشینه و قلمرو فلسفه تربیت
- معانی و مراتب متنوع فلسفه تربیت (تاریخی، نظری، شخصی، سازمانی، اجتماعی)
- «فلسفه تربیت اسلامی»، «نظام تربیت اسلامی» و نسبت آن دو
- تحول بنیادین در نظام آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران و مبانی فلسفی آن (به عنوان فلسفه تربیتی اجتماع)
- اهمیت و ضرورت فلسفه تربیت برای معلمان و عوامل تربیت با تمرکز بر: شکل دادن به فلسفه تربیتی شخصی
- آگاهی نسبت به فلسفه تربیتی اجتماع

بخش دوم: مهم‌ترین مبانی تربیت اسلامی و دلالت‌های آن در تربیت (۱۲ جلسه)

- مبانی هستی‌شناختی
- مبانی انسان‌شناختی^۶
- مبانی معرفت‌شناختی
- مبانی ارزش‌شناختی
- مبانی دین‌شناختی
- با هم نگری مبانی

بخش سوم: تبیین چیستی تربیت اسلامی و ویژگی‌های آن (۳ جلسه)

- اهمیت تعریف تربیت و دیدگاه‌های مختلف درباره آن
- تعریف تربیت بر پایه مبانی فلسفی تربیت اسلامی
- مهم‌ترین مفاهیم و مؤلفه‌های معنایی تعریف
- مهم‌ترین ویژگی‌های تربیت

بخش چهارم: اهداف تربیت اسلامی (۴ جلسه)

- چیستی اهداف تربیتی و اهمیت آنها
- انواع و سطوح مختلف اهداف (غایی و میانی، طولی و عرضی، عام و خاص، بر حسب ساحت‌ها، ...)
- غایت / هدف نهایی در تربیت اسلامی
- اهداف میانی در تربیت اسلامی و انواع طبقه‌بندی آنها

بخش پنجم: اصول تربیت اسلامی (۵ جلسه)

- چیستی اصول تربیتی و نسبت آنها با مبانی (و دیگر مؤلفه‌های نظام تربیت اسلامی)
- انواع و سطوح مختلف اصول تربیتی (عام و خاص، ناظر به فرآیند کلان تربیت یا رابطه بین فردی (بر حسب مخاطب)، بر حسب ساحت، بر حسب مراحل، ...)
- مهم‌ترین اصول عام تربیت اسلامی
- مهم‌ترین اصول خاص تربیت اسلامی

بخش ششم: عوامل و موانع تربیت اسلامی (۴ جلسه)

۶. در ضمن مبانی انسان‌شناختی، به مراحل تربیت از دیدگاه اسلامی نیز به اختصار پرداخته می‌شود.

- مقصود از عوامل و موانع تربیت و نسبت آنها با دیگر مؤلفه‌های نظام تربیت اسلامی
- طبقه‌بندی‌های مختلف عوامل و موانع (سهیم و مؤثر، درونی و بیرونی، در اختیار و خارج از اختیار، مختار و غیرمختار،...)
- مهم‌ترین عوامل و موانع تربیت اسلامی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- در بحث از مبانی، توجه بیشتر نسبت به مبانی اثرگذار در تعریف تربیت و همچنین، توجه به ملموس کردن دلالت‌های عملی و عینی مبانی در فرآیند تربیت
- استفاده از روش‌های بحث گروهی درباره مباحث اساسی برای کمک به دانشجومعلم‌ان برای شکل گرفتن فلسفه شخصی
- استفاده از فعالیت‌های تحلیلی، مقایسه‌ای و ارزیابی وضعیت‌های واقعی و فرضی تربیتی از جهت میزان انطباق آنها با مبانی و اصول تربیت اسلامی به منظور کمک به درونی شدن مباحث و خارج شدن درس از حالت انتزاعی

۴. منابع آموزشی

کتاب «فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی» ویژه دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان تالیف دکتر محمد داودی و دکتر حسین کارآمد،

که به زیور طبع آراسته گردیده منبع اصلی این درس می باشد. (پیوست ۶)

- وزارت آموزش و پرورش (۱۳۹۰)، مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران، بخش نخست: فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران.
- صادق‌زاده قمصری، علیرضا و حسنی، محمد (۱۳۹۶)، تبیینی از فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران، شورای عالی آموزش و پرورش، تهران.
- گروه نویسندگان، زیر نظر آیت‌الله مصباح یزدی (۱۳۹۰)، فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، تهران، انتشارات مدرسه.
- جمعی از نویسندگان (۱۳۹۷)، درآمدی بر نظام‌نامه تربیتی المصطفی (صلی‌الله‌علیه‌وآله)، مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، قم.
- بهشتی، محمد (۱۳۸۸)، مبانی تربیت در قرآن، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- باقری، خسرو (۱۳۹۰)، درآمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران، جلد اول، انتشارات علمی و فرهنگی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرایند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش ج.ا.ا»

۱. معرفی درس و منطق آن

از جمله ویژگی هایی تربیت رسمی و عمومی قانون مند بودن است. سازو کارها اهداف و ابعاد دیگر این نوع تربیت مبتنی بر قوانین و مقرراتی است که توسط مراجع قانونگذار و تصمیم گذار تدوین و تصویب شده است. عمل تربیت در بستر تربیت رسمی و عمومی مبتنی بر این قوانین و مقررات است. از این رو معلم به عنوان کارگزاری که در این بستر به عمل تربیت اقدام می کند لازم است با این بستر و زمینه، آگاهی و معرفت داشته باشد. یعنی که شناخت و فهم عمیق از اسناد راهبردی، قوانین و مقررات و سازمان این نهاد از لوازم و پیش نیازهای ضروری برای ایفای نقش های حرفه ای معلمی است که دانشجو معلمان باید به کسب آن نایل آیند.

با توجه به ادغام درس «فلسفه تربیت رسمی - عمومی» در این درس، محتوای این درس در دو بخش "تربیت مدرسه ای" و "آشنایی اسناد و قوانین مرتبط" ارائه می شود. از این رو، در بخش نخست استاد محترم از منبع اصلی این درس استفاده نماید (کتاب دکتر حسنی و صادق زاده) و بخش دوم به صورت کنفرانس توسط دانشجویان (با محوریت اسناد بالادستی و کتاب دکتر مظاهری) ارائه گردد.

نام درس به فارسی: اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران نام درس به انگلیسی: Documents, rules and structures of Education in Islamic Republic of Iran	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی دروس پیش نیاز: فلسفه تربیتی اسلام استاد متخصص برای تدریس: اساتید دارای مجوز
اهداف / پیا مدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرح ها و برنامه ها و فعالیت های سازمان های تربیت رسمی) را از منظر اسناد تحول بنیادین تبیین و مقایسه کند. ۲- موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرح ها و برنامه ها و فعالیت های سازمان تربیتی) را از منظر قوانین و مقررات نقد کند. ۳- هماهنگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنامه بررسی و نقد نماید.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران

- تاریخچه تربیت رسمی و عمومی
- ضرورت و اهمیت تربیت رسمی و عمومی
- مبانی سیاسی
- مبانی حقوق

- مبانی جامعه شناختی
- مبانی روان شناختی

فصل دوم: اسناد مرتبط با آموزش و پرورش

- سند بیست ساله جمهوری اسلامی ایران
- نقشه جامع علمی کشور
- سند مبانی نظری تحول بنیادین نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی
- سند تحول بنیادین آموزش و پرورش
 - الگوی نظری ساحت های تربیت
 - چرخش های اساسی در تربیت رسمی و عمومی
- سند برنامه درسی ملی
 - چشم انداز و اصول برنامه درسی ملی
 - رویکرد برنامه درسی ملی
 - حوزه های تربیت و یادگیری

تکالیف عملکردی:

- نقد و بررسی راهکارهای سند تحول از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند تحول از منظر سازگاری درونی عناصر و مولفه ها و راهکارها
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر سازگاری درونی
- نقد هریک از حوزه های یادگیری در تناسب با مبانی نظری و اسناد بالادستی

فصل سوم: نهادها و مراجع سیاست گذار و قانون گذار در نظام آموزش و پرورش ایران

- مجلس شورای اسلامی
- مجمع تشخیص مصلحت نظام
- شورای عالی انقلاب فرهنگی
- شورای عالی اداری
- شورای عالی آموزش و پرورش و قوانین آن
- شورای آموزش و پرورش استان و منطقه و قوانین آن

فصل چهارم: قوانین و مصوبات آموزش و پرورش

- معرفی آیین نامه و بخشنامه
- آیین نامه اجرایی مدارس
- آیین نامه امتحانات
- آموزش و پرورش تلفیقی
- شرایط احراز مدیریت مدارس
- زمان آموزش

فصل پنجم: ساختار تشکیلاتی وزارت آموزش و پرورش

- سازمان اداری و تشکیلاتی گذشته و اکنون آموزش و پرورش
- دفتر وزارتی و معاونت های آموزش و پرورش
- ساختار اداری در سطح استان و منطقه و مدرسه
- دانشگاه های وابسته به آموزش و پرورش
 - دانشگاه فرهنگیان
 - دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی

فعالیت یادگیری:

- بحث در باره تناسب قوانین و مقررات موجود با همدیگر
- بحث در باره دلایل تغییر در برخی قوانین و مقررات
- بحث در باره قوانین و مقررات و نقد آنها
- بحث و بررسی ساختار اداری استانی منطقه ای
- بحث درباره سازمانهای وابسته مانند سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، نهضت سواد آموزی، کانون پرورش فکری و سازمان نوسازی

تکالیف عملکردی:

- بررسی و ارائه گزارش از سازمان اداره کل یک استان یا یک منطقه
- بررسی و ارائه گزارش از اهداف و ساختار اداری یکی از سازمان های وابسته

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش
- بحث گروهی
- پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو
- انجام فعالیت های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

کتاب « تبیین فلسفه تربیت رسمی و عمومی- تربیت مدرسه ای » ویژه دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان تألیف دکتر علیرضا صادق زاده و دکتر محمد حسنی که جدیداً به زیور طبع آراسته گردیده منبع اصلی بخش نخست درس و مجموعه اسناد و قوانین مرتبط با آموزش و پرورش جهت بخش دوم می باشد. (پیوست ۶)

منابع اصلی:

- مظاهری، حسن (۱۳۹۹). اسناد، قوانین و ساختار آموزش و پرورش، تهران: انتشارات دانشگاه فرهنگیان
- صافی، احمد (۱۳۸۵). سازمان و قوانین آموزش و پرورش. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش ج.ا.ا

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰)، مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران، بخش های دوم و سوم یا عنوان های: «فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران» و «رهنامه نظام تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران، شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی، تهران.

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰)، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰)، سند برنامه درسی ملی. وزارت آموزش و پرورش.

- علم الهدی، جمیله (۱۳۹۱)، نظریه اسلامی تعلیم و تربیت (مبانی آموزش رسمی)، انتشارات دانشگاه امام صادق (ع)، تهران

- سایت وزارت آموزش و پرورش: <https://medu.ir/>

- سایت شورای عالی انقلاب فرهنگی: <https://sccr.ir>

- سایت دولت: <http://dolat.ir>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرایند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبانی ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «تاریخ اندیشه و عمل تربیتی در اسلام و ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن:

برای نقش آفرینی در فرایند آموزش و پرورش ایران امروزی علاوه بر تحصیل دانش و مهارت تربیتی لازم، باید از تجربه تربیتی گذشتگان بهره بجویم و تجربیات تربیتی ملت خود به دلیل شباهت و نزدیکی فرهنگی و بومی اهمیت بیشتری دارد. تعلیم و تربیت امروز ایران هنوز بشدت به تقلید و مصرف دانش تولیدی جهان غرب متکی است و این واقعیت دارای ریشه‌ها و بسترهای فکری و فرهنگی در تاریخ آموزش و پرورش ایران زمین است. این درس با هدف آشناسازی دانشجومعلم با اندیشه‌ها و تجربیات تربیتی بومی برخاسته از فرهنگ اسلامی ایرانی شکل گرفته است تا بتواند شکاف و فاصله میان نظریات تربیتی غیربومی با واقعیت‌های تربیتی را کم نماید. این درس می‌تواند با تقویت خودآگاهی و هویت فرهنگی و ملی در دانشجومعلم انگاره برتری دانش تربیت مدرن را کاهش دهد.

تاریخ آموزش و پرورش دست‌کم دارای دو محور اساسی اندیشه‌ها و نهادهاست که درهم‌آمیخته هستند و در این درس قرار است به صورت تحلیل تاریخی با اندیشه و عمل گذشتگان و نهادهای آموزشی و پرورشی در اسلام و ایران آشنا شویم.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: تاریخ آموزش و پرورش در اسلام و ایران
نوع درس:	نام درس به انگلیسی:
(نظری)	History of Education in Islam and Iran
تعداد واحد: ۲ واحد	<u>اهداف / پیا مدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</u>
تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	۱. تصویری کلان و کل گرایانه درباره‌ی روند عمل و اندیشه‌ی تربیت در طول هر دوره های تاریخی را ترسیم کند.
شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی	۲. نسبت جایگاه کنونی اقدامات تربیتی را در بستر تلاش های انجام شده تاکنون توصیف و تحلیل کند.
دروس پیش‌نیاز: ---	۳. هویت معلمی را از منظر تاریخی تربیتی تبیین کند.
استاد متخصص برای تدریس:	۴. الگو یا الگوهایی معین یا تلفیقی برای معلمی و تدریس گزینش کرده و ارائه دهد.
اساتید دارای مجوز	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: تاریخ نهادهای تربیتی (۸ جلسه)

فصل ۱: تربیت و نهادهای آن در دوران ایران باستان (۱ جلسه)

- تاثیر دین در تربیت

- جایگاه خانواده در تربیت

- آموزش عالی در ایران باستان

- تحلیل تاریخی تربیت در این دوره

فصل ۲: تربیت و نهادهای آن در ایران پس از اسلام (۳ جلسه)

- مکتب‌خانه‌ها

- مساجد و کتابخانه‌ها

- حوزه‌ها و مدارس

- تحلیل تاریخی تربیت در این دوره

فصل ۳: تربیت و نهادهای آن در دوره مدرن شدگی ایران (عصر قاجار و پهلوی) (۲ جلسه)

- رویکردها، انواع و نهادهای تربیتی در عصر قاجار

- رویکردها، انواع و نهادهای تربیتی در عصر پهلوی

- تحلیل نفوذ مدرنیته در تربیت و جریانهای تربیت مدرن و تربیت سکولار

فصل ۴: تربیت و نهادهای آن در دوره جمهوری اسلامی ایران (۲ جلسه)

- رویکردها، انواع و نهادهای تربیتی در این دوره

- تحلیل تاریخی تربیت در این دوره

- جریان شناسی عوامل موثر در تربیت ایران معاصر

بخش دوم: تاریخ اندیشه تربیتی (مهمترین مربیان بزرگ مسلمان) (۶ جلسه)

فصل ۵: اندیشه تربیتی فیلسوفان: فارابی و ابن سینا، شیخ اشراق (۲ جلسه)

- مبانی و اهداف تربیت در اندیشه این اندیشمندان

- اصول و روشهای تربیت در اندیشه این اندیشمندان

- عوامل و موانع تربیت در اندیشه این اندیشمندان

فصل ۶: اندیشه تربیتی علمای اخلاق: مسکویه، غزالی، فیض کاشانی (۲ جلسه)

- مبانی و اهداف تربیت در اندیشه این اندیشمندان

- اصول و روشهای تربیت در اندیشه این اندیشمندان

- عوامل و موانع تربیت در اندیشه این اندیشمندان

فصل ۷: اندیشه تربیتی شعرا: مولوی و سعدی (۱ جلسه)

- مبانی و اهداف تربیت در اندیشه این اندیشمندان

- اصول و روشهای تربیت در اندیشه این اندیشمندان

- عوامل و موانع تربیت در اندیشه این اندیشمندان

فصل ۸: اندیشه تربیتی اندیشمندان اجتماعی: شهید مطهری (۱ جلسه)

- مبانی و اهداف تربیت در اندیشه این اندیشمندان

- اصول و روشهای تربیت در اندیشه این اندیشمندان

- عوامل و موانع تربیت در اندیشه این اندیشمندان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- با توجه به ماهیت تاریخی درس، مطالعه ی مباحث بر اساس طرح درس برای دانشجویان ضروری است. بدین وسیله اطلاعات اولیه دانشجویان برای مشارکت و گفتگو و تحلیل مباحث در کلاس درس فراهم می شود.
- تدریس به هیچ وجه نمی تواند به روش سخنرانی ارائه گردد. و فعالیت دانشجویان و رهبری آموزشی استاد در کلاس شرط توفیق درس می باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع فصل ۱:

- «تاریخ آموزش و پرورش ایران»، کمال درآنی، تهران: انتشارات سمت، ۱۳۹۱ (فصل ۲)
- تاریخ آموزش و پرورش ایران با تاکید بر تحولات تربیتی دوره معاصر، احمد آقازاده و محمد آرمند، تهران: سمت، ۱۳۹۳ (فصل ۲)

منابع فصل ۲:

- «تاریخ آموزش در اسلام» حسن حسین زاده شانه چی، قم: انتشارات بین المللی المصطفی، ۱۳۸۸.

منابع فصل ۳:

- تاریخ آموزش و پرورش ایران با تاکید بر تحولات تربیتی دوره معاصر، احمد آقازاده و محمد آرمند، تهران: سمت، ۱۳۹۳ (فصل ۵)

- «تاریخ آموزش و پرورش ایران»، کمال درآنی، تهران: انتشارات سمت، ۱۳۹۱ (فصل ۴)
- نقش جریان روشنفکری در سکولاریسم تربیتی، جمیله علم الهدی، تهران: کانون اندیشه جوان، چاپ سوم ۱۳۸۶
- تربیت سکولار از دیدگاه صاحب نظران، سیدنقی موسوی، تهران: کانون اندیشه جوان، چاپ اول، ۱۳۹۷.

منابع فصل ۴:

- جریان های فکری تأثیرگذار در «تربیت» معاصر ایران، جمیله علم الهدی، مجله کتاب نقد، بهار ۱۳۸۱، ش ۲۲.

منابع فصل ۵، ۶، ۷، ۸:

- مربیان بزرگ مسلمان، بهروز رفیعی، تهران و قم: سمت و پژوهشگاه حوزه ودانشگاه، ۱۳۹۲.

منابع فرعی :

- «تاریخ آموزش و پرورش در اسلام و ایران»، منوچهر وکیلان، تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۱.
- «نهاد آموزش اسلامی»، منیرالدین احمد، ترجمه محمد حسین ساکت، تهران: نشر نگاه معاصر، ۱۳۸۴.
- «تاریخ آموزش در اسلام (از آغاز تا فروپاشی ایوبیان در مصر»، احمد شلبی، ترجمه محمدحسین ساکت، تهران: نشر نگاه معاصر، ۱۳۸۷.
- «تاریخ دانشگاه های بزرگ اسلامی»، عبدالرحیم غنیمه، ترجمه نورالله کسایی، تهران: نشر یزدان، ۱۳۶۴.
- سیر آرای تربیتی در تمدن اسلامی، ماجد عرسان کیلانی، ترجمه: بهروز رفیعی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۴.
- مکتب ها و گرایش های تربیتی در تمدن اسلامی، سعید اسماعیل علی و محمد جواد رضا، ترجمه بهروز رفیعی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و سمت، ۱۳۸۴.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

تاریخ اندیشه و عمل تربیتی در اسلام و ایران

- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «سیره تربیتی پیامبر (صلی الله علیه و آله) و اهل بیت (علیهم السلام)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

یکی از وظایف مهم و اساسی پیامبر صلی الله علیه و آله تعلیم و تربیت مردم و هدایت آنان به سوی توحید و دیگر آموزه های اسلامی است و این سخن ایشان که «من معلم مبعوث شدم» تأکید و تأییدی بر این مدعاست. اهل بیت آن حضرت علیهم السلام نیز همین وظیفه خطیر را پس از ایشان بر عهده داشته و دارند. از این روی، سیره این بزرگواران گنجینه ای است سرشار از آموزه های تربیتی در زمینه تربیت اسلامی که افزون بر کارایی و اثربخشی از بالاترین اعتبار نیز برخوردار است و رهنمودهای عملی فراوانی برای معلمان دارد و چون چراغی فروزان راهنمای معلمان در فعالیتهای تعلیم و تربیتی آنان است. در این واحد معلمان با اصول و روشهای تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام در ساحت های تربیت کودک، تربیت اعتقادی، تربیت عبادی و تربیت اخلاقی، تربیت اجتماعی و تربیت علمی آشنا شده و توانایی می یابند وضعیت مطلوب تربیتی برای دانش آموزان خود را در این ساحتها تشخیص داده و فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی را بر اساس معیارهای به دست آمده از سیره تربیتی معصومان علیهم السلام ارزیابی و نقد کنند.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع)
نوع درس:	نام درس به انگلیسی:
(نظری)	Educational conduct of the prophet and His household
تعداد واحد: ۲ واحد	اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:
تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	
شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی	۱. مفهوم، اهمیت و منابع سیره تربیتی، اصول و روشهای تربیتی را در سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام در ساحت تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی توصیف و تحلیل کند.
دروس پیش نیاز: ---	
استاد متخصص برای تدریس:	۲. بر اساس اصول و روشهای تربیتی معصومان علیهم السلام، وضعیت موجود تربیتی در ساحتهای تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی را شناسایی و وضعیت مطلوب تربیتی را ترسیم و هر دو وضع را تحلیل کند.
اساتید دارای مجوز	۳. بر اساس اصول و روشهای تربیتی معصومان علیهم السلام، فعالیتها و اقدامات تربیتی رایج را در زمینه تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی ارزیابی و نقد کند.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل ۱: چیستی و ضرورت سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع)

- تعریف سیره، سنت، تربیت، سیره تربیتی
- حجیت و اعتبار سیره
- دلالتها و کارکردهای سیره

- منابع سیره

- ضرورت آشنایی با سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام

فصل ۲: تربیت کودک

- اصول تربیت کودک

- روشهای تربیت کودک

فصل ۳: تربیت اعتقادی

- روشهای پرورش شناخت و ایمان به خدا

- روشهای پرورش شناخت و ایمان به پیامبر صلی الله علیه و آله

- روشهای پرورش شناخت و ایمان به امامت

- روشهای پرورش شناخت و ایمان به معاد

فصل ۴: تربیت عبادی

- آموزش قرآن

- آموزش ذکر و دعا

- آموزش نماز

- آموزش روزه

فصل ۵: تربیت اخلاقی

- اصول تربیت اخلاقی

- روشهای زمینه ساز در تربیت اخلاقی

- روشهای پرورش آگاهی و بصیرت اخلاقی

- روشهای پرورش گرایشها و عاداتهای مطلوب اخلاقی

- روشهای اصلاح رفتارهای نامطلوب

فصل ۶: تربیت اجتماعی

- اصول تربیت اجتماعی

- روشهای تربیت اجتماعی

فصل ۷: تربیت علمی

- اصول آموزشی در سیره معصومین ع

- روشهای آموزشی در سیره معصومین ع

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از

روش بحث گروهی

- پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت

مکتوب توسط دانشجو

- انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش

مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- حسینی زاده، سیدعلی و داودی محمد (۱۳۹۷). سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع). دانشگاه فرهنگیان، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، سمت

منابع فرعی:

- طوسی، اسدالله (۱۳۹۳). سیره تربیتی و اخلاقی پیامبر و اهل بیت (علیهم السلام) در خانه و خانواده. تهران: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).
- طباطبایی، محمد حسین، سنن النبی، ترجمه و تحقیق محمدهادی فقهی، تهران: اسلامیه، ۱۳۵۴ ش.
- مرتضی، مطهری (۱۳۸۰). سیری در سیره نبوی. تهران: انتشارات صدرا

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیتهای یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیتها ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاکها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آشنایی با تجارب مدارس اسلامی معاصر»

۱. معرفی درس و منطق آن:

مدرسه جدید و نظام تربیت رسمی به عنوان محصول دانش و فرهنگ تمدن مغرب زمین وارد ایران شد و بنابر رویکردهای خودباور در مقوله فرهنگ و تمدن باید بومی شود؛ تا کارکرد صحیحی داشته باشد. سرگذشت نظام تربیت رسمی و مدرسه‌ای در ایران سرگذشتی پرفراز و نشیب است اما در این میان جریانی که عَلم خودباوری و عدم تقلید صرف از آموزش و پرورش وارداتی را به پا داشت و در قالب تولید اندیشه نوین تربیت اسلامی (در قالب یک رشته) و در قالب تاسیس مدارس اسلامی» به این هم پرداختند.

ظهور «مدارس اسلامی» از دهه ۱۳۲۰ به بعد باز می‌گردد که به مثابه پدیده‌ای نوظهور در تاریخ آموزش و پرورش ایران تلاش کرده است بنابر نیازهای جامعه در میانه سنت و تجدد قدم به عرصه نهد و برای پاسخگویی به نیاز جامعه اسلامی در مسائل تربیتی و دینی خود را در میانه مدرسه‌های علمیه (قدیم) و مدرسه‌های دولتی جدید (مدرن) جا نماید.

دانشجومعلم‌ان دانشگاه فرهنگیان چند صباحی دیگر از نقش‌آفرینان اصلی در مدارس خواهند شد و در کسوت معلم و مدیر مدرسه به ایفای نقش در نظام تربیت رسمی جمهوری اسلامی ایران خواهند پرداخت؛ بر این اساس لازم است تا با تجربه‌زیسته معلمان و مدیران مدارس اسلامی آشنا شوند و با نگاهی بصیرت‌آفرین به تجربه و تحلیل این تجربه تاریخی- تربیتی در اعتماد به نفس فرهنگی و تربیتی بپردازند.

این درس با این هدف تلاش می‌کند نمایی از تاریخچه دانش تربیت اسلامی و تجربه تاسیس و بالندگی مدارس اسلامی و فرایندها، برنامه‌ها و مقررات این مدارس را ارائه نماید تا زمینه‌ای برای رشد تفکر انضمامی معلمان آینده جهت رسیدن به الگویی مطلوب از تربیت و «مدرسه مطلوب» فراهم آورد.

نام درس به فارسی: آشنایی با تجارب مدارس اسلامی معاصر	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Introduction to Islamic School Experiences	نوع درس: (نظری)
اهداف / پیا مدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲ واحد
۱. مهمترین ویژگی‌ها و تجارب مدارس اسلامی را در عرصه آموزش، پرورش و مدیریت بشناسد.	تعداد ساعت: ۳۲ واحد
۲. مبتنی بر تجارب عاملان و پیشگامان مدارس اسلامی معاصر انگیزه لازم جهت به کارگیری خلاقیت، نوآوری در عرصه تربیت اسلامی در مدارس را کسب نماید.	شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی
۳. توان لازم برای اخذ تصمیمات درست مبتنی بر تجربه‌زیسته معلمان و مدیران «مدارس اسلامی معاصر» و فلسفه تربیتی شخصی خود را کسب نماید.	دروس پیش‌نیاز: ---
	استاد متخصص برای تدریس:
	اساتید دارای مجوز

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل ۱: مقدمه

- مفهوم مدارس اسلامی
- مفهوم دانش نوین تربیت اسلامی
- ویژگی‌های مدارس اسلامی
- اهداف تأسیس مدارس اسلامی
- موسسان مدارس اسلامی

فصل ۲: تاریخچه و جریان‌شناسی مدرنیزاسیون آموزش و پرورش در ایران دوره قاجار و پهلوی

- جریان مدرنیزاسیون آپ در دوره قاجار و پهلوی اول
- خاستگاه، دیدگاه‌ها و تأسیس مدارس به سبک جدید و دستاوردها

فصل ۳: تاریخچه و جریان‌شناسی خودباوری در تولید دانش نوین تربیت اسلامی و تأسیس مدارس اسلامی

- جریان سکولارزدایی از مدارس در کشورهای اسلامی (کنفرانس جهانی ت ت مسلمانان)
- اسلامی سازی مدارس و دانشگاه‌ها (دیدگاه مرکز جهانی اندیشه اسلامی)
- جریان اسلامی نظام سازی و نهادسازی تربیتی

فصل ۴: جریان تأسیس مدارس اسلامی در ایران قبل از انقلاب

- بسترهای تاریخی فرهنگی تأسیس
- خاستگاه و اهداف مدارس اسلامی
- معرفی مدارس اسلامی و شخصیت‌های مهم آن (جامعه تعلیمات اسلامی، و ...)
- تجارب مدیریتی/ سازمانی مدارس اسلامی
- تجارب آموزشی/تدریسی مدارس اسلامی
- تجارب تربیتی (پرورشی) مدارس اسلامی
- تجارب مدارس اسلامی معاصر در اقتصاد تربیت
- تجارب مدارس اسلامی در تعامل با خانواده

فصل ۵: جریان تأسیس مدارس اسلامی در ایران بعد از انقلاب

- بسترهای تاریخی فرهنگی تأسیس
- خاستگاه و اهداف مدارس اسلامی
- معرفی مدارس اسلامی و شخصیت‌های مهم آن
- تجارب مدیریتی/ سازمانی مدارس اسلامی
- تجارب آموزشی/تدریسی مدارس اسلامی
- تجارب تربیتی (پرورشی) مدارس اسلامی
- تجارب مدارس اسلامی معاصر در اقتصاد تربیت
- تجارب مدارس اسلامی در تعامل با خانواده

فصل ۶: باهمنگری و جمع بندی

- دسته بندی و تحلیل مبانی الگوهای موجود مدارس اسلامی
- تلاش برای طراحی الگوی ایرانی اسلامی مدرسه مطلوب

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- با معرفی استاد، دانشجو گزارشی از یک مدرسه، کانون، مسجد که در قلمرو تربیت اسلامی فعال است تهیه نماید (مانند کتب «موردکاوی تربیتی» که در پاورقی معرفی شدند).
- مشارکت در بحث و گفتگو برای ارزیابی برنامه‌ها و عملکرد مدارس اسلامی و استخراج نقاط قوت و ضعف آن مدارس
- مشارکت در مقایسه دو یا چند مدرسه اسلامی و ارزیابی برنامه‌ها و عملکرد آنها.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

منبع اصلی و ویژه دانشگاه تالیف شده است و به زودی وارد بازار نشر خواهد شد.

- مدارس اسلامی در دوره ی پهلوی دوم- ناهید روشن نهاد- تهران: انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۴.
- مدارس اسلامی: بررسی وضعیت آموزشی، تربیتی و مدیریتی، علی نقی فقیهی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه وموسسه مطالعاتی مشاوره اسلامی (نسخه پیش از انتشار)
- بررسی وضعیت دانش تعلیم و تربیت اسلامی به منزله رشته علمی و دانشگاه، محمود نوذری، تربیت اسلامی، پاییز و زمستان ۱۳۹۳، شماره ۱۹.
- مدارس اسلامی مشهد، مرکز مطالعات راهبردی تربیت اسلامی، چاپ اول ۱۳۹۴. (در این کتاب در ۷۷ ص به تاریخچه، گزارش وضع موجود مدارس اسلامی مشهد و ارائه الگوی پیشنهادی پرداخته شده است. این کتاب در اینترنت قابل دانلود می‌باشد).
- نقش جریان روشنفکری در سکولاریسم تربیتی، جمیله علم‌الهدی، تهران: بنیاد فرهنگ و اندیشه معاصر، ۱۳۸۰.

منابع فرعی:

- جامعه تعلیمات اسلامی؛ آیه الله شیخ عباسعلی اسلامی و نقش ایشان در انقلاب اسلامی، حمید کرمی پور، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۰.
- یادنامه استاد علامه کرباسچیان؛ مجموعه مقالات به مناسبت بزرگداشت پنجاهمین سال تأسیس مدرسه علوی، مرکز تدوین و نشر آثار علامه کرباسچیان، تهران: آفاق، ۱۳۸۶.
- جستجو در راه ها و روش های تربیت: تجربیات مدرسه فرهاد، توران میرهادی، تهران: انتشارات آگاه، ۱۳۷۶.
- حجه الاسلام حاج شیخ عباسعلی اسلامی به روایت ساواک، مرکز اسناد تاریخی وزارت اطلاعات تهران: مرکز اسناد تاریخی وزارت اطلاعات. ۱۳۸۸.
- دیدگاه‌های آموزشی- تربیتی. موسسه فرهنگی تربیتی توحید. چاپ اول. نشر: موسسه فرهنگی تربیتی توحید. ۱۳۷۶.
- مدارس جدید در دوره قاجاریه؛ بنیان و پیشروان، اقبال قاسمی پویا، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۷.
- روشنگران تاریکی‌ها- خاطرات و زندگی نامه ی خود نوشت مرحوم جبار باغچه بان و همسرش صفیه ی میربابایی، تهران: موسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان، ۱۳۸۹.
- بررسی نقش مدارس اسلامی در تقویت فرهنگ حجاب از منظر سرمایه اجتماعی، ابوالفضل شکوری، جلیل دارا، تحقیقات فرهنگی ایران، پاییز ۱۳۹۰، شماره ۱۵.

۷. «مرکز مطالعات راهبردی تربیت اسلامی» همچنین مجموعه ۶ جلدی با عنوان «موردکاوی تربیتی» منتشر کرده که به مطالعه مساجد و مدارس شاخص در قلمرو تربیت اسلامی مانند مسجد موسی بن جعفر اهواز، کانون رهیویان شیراز، حوزه امام مهدی مشهد، مسجد صفا تهران، مسجد قدس اصفهان، و مسجد صنعتگران مشهد پرداخته است. (فایل این مجموعه در اینترنت قابل دانلود است)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آشنایی با ارزش‌های تربیتی دفاع مقدس»

۱. معرفی درس و منطق آن:

انقلاب اسلامی، از اساس، انقلابی فرهنگ‌بنیاد بوده و به تعبیر امام (ره) فتح الفتوح آن، تربیت نسلی با ایمان راسخ و شهادت‌طلب بوده^۸ و دفاع مقدس هشت‌ساله، الگویی از رفتار اجتماعی و سیاسی در قالب دفاع از وطن به نمایش گذاشت که بی‌بدیل بوده است

«فرهنگ دفاع مقدس» به مثابه «ذخیره استراتژیک فرهنگی» در «جنگ فرهنگ‌ها» برای ایران اسلامی تلقی می‌شود که در هر برهه تاریخ و هر عرصه از عرصه‌های اقتصاد، صنعت، کشاورزی، علم، فرهنگ و سیاست مبتنی بر آن کنش‌های سیاسی و اجتماعی مردم و مسئولان شکل گرفته، ارزش‌هایی چون خودباوری، جهاد، ایثار و عدالت برجسته شده است.

دانشگاه فرهنگیان به عنوان تنها دانشگاه برای تربیت معلم تراز جمهوری اسلامی ایران، نمی‌تواند در برنامه درسی خود از «فرهنگ دفاع مقدس» و بنیادهای نظری و شاخص‌ها و ارزش‌های آن غافل باشد.

این درس درصدد است تا ضمن گذری تاریخی به مهم‌ترین وقایع جنگ تحمیلی و ارائه بینشی روشن از واقعیت‌های آن، از منظری فرازین به «مطالعه درباره دفاع مقدس» همت بگمارد و ارزش‌های خودسازانه و دگرسازانه تجلی‌یافته میان فرماندهان، رزمندگان و کنگرگان جنگ هشت‌ساله تحمیلی را فرهنگ‌پژوهی نماید و دانشجومعلم را با مهم‌ترین مبانی، اهداف و اصول تربیت مبتنی بر فرهنگ دفاع مقدس (تربیت جهادی) آشنا سازد.

نام درس به فارسی: آشنایی با ارزش‌های تربیتی دفاع مقدس	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی:	نوع درس:
Introduction of the holy defense educational Values	(نظری)
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲ واحد نظری
۱. ضمن آشنایی با مهمترین وقایع دفاع مقدس و ارزشهای تربیتی و مدیریتی این و ضمن شناخت سیره مجاهدان و شهدا، با آنان انس بگیرد.	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
۲. مبتنی بر تجارب رزمندگان و شهدا در جهاد نظامی، علمی، آموزشی، پرورشی و ... انگیزه لازم جهت به کارگیری خلاقیت، نوآوری در عرصه تربیت اسلامی در مدارس را کسب نماید	شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی
۳. برای اخذ تصمیمات درست مبتنی بر تجربه‌زیسته تربیتی مجاهدان و شهدا و نیز مبتنی بر فرهنگ دفاع مقدس بتواند توان لازم برای خودسازی و دگرسازی را کسب نماید.	دروس پیش‌نیاز: ---
	استاد متخصص برای تدریس:
	اساتید دارای مجوز

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: آشنایی با تاریخچه دفاع مقدس

فصل ۱: مبانی نظری جنگ و دفاع

- کلیات درس، اهمیت و ضرورت این درس،
- تعاریف جنگ و دفاع از منظرهای مختلف
- تفاوت مدیریت و فرماندهی در جنگ و راهبردهای امام و مردم برای مقاومت

فصل ۲: اوضاع و شرایط ایران و عراق پیش از شروع جنگ

فصل ۳: زمینه‌ها، علل، عوامل، دلائل و اهداف تهاجم عراق علیه ایران

فصل ۴: مقاطع مختلف جنگ تحمیلی

- مقطع ۱: تهاجم سراسری و مقاومت‌های مردمی و نیروهای مسلح
 - مقطع ۲: بیرون راندن متجاوز
 - مقطع ۳: عمق بخشی دفاعی یا تنبیه متجاوز
 - مقطع ۴: پایان جنگ
- ## فصل ۵: نقش کشورهای منطقه و فرمانطقه ای و سازمان‌های بین‌المللی در هشت سال دفاع مقدس

فصل ۶: علل و عوامل پیروزی جمهوری اسلامی در جنگ

فصل ۷: نتایج و دستاوردهای هشت سال دفاع مقدس در عرصه‌های داخلی و خارجی

فصل ۸: جنایتهای جنگی رژیم بعثی عراق (حمله شیمیایی به شهرها (حلجه و ...)، حمله به مناطق مسکونی و نفت کشتها، رفتار با اسرا)

بخش دوم: آشنایی با فرهنگ دفاع مقدس

فصل ۹: نقش آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها در دفاع مقدس

- بازخوانی میزان حضور و انواع مشارکت اقشار فرهنگی (دانش‌آموز، دانشجو، فرهنگی و دانشگاهی) در دفاع مقدس
 - آمار شهدا، جانبازان و اسرای اقشار فرهنگی در دفاع مقدس
 - «مجموع‌های آموزشی رزمندگان» در پشت جبهه
-

فصل ۱۰: ارزش‌های اخلاقی، معنوی، آموزشی و پرورشی در سیره شهدا^۹

- شهید ابراهیم هادی
- شهید دکتر چمران

۹. تذکر: در این درس‌ها با مرور شخصیت و سیره چند شهید شاخص، تلاش می‌شود تا دانشجویان با این الگوها انس بگیرند. معیارهای انتخاب شهیدان شاخص به قرار زیر است و مدرسان می‌توانند بر اساس این معیارها شهدای دیگری را مطرح نمایند: ۱. جامعیت شخصیت شهید، ۲. جوان بودن شهید، ۳. بومی بودن شهید، ۴. از قشر فرهنگی بودن شهید (معلم، دانشگاهی، دانش‌آموز، دانشجو و دانشمند)، ۵. منابع مکتوب در دسترس در مورد سیره شهید وجود داشته باشد، ۶. ترجیح این است که یکی از شهدا خانم باشد و حتی در پردیس‌های خواهران دانشگاه فرهنگیان تعداد بیشتری از شهدا از شهدای خانم و یا مادران و همسران شهدای شاخص که دارای معیارهای فوق باشند انتخاب شوند.

- شهید صیاد شیرازی

- شهید کاوه

- شهید باقری

- یکی از شهدا و ایثارگران خانم

فصل ۱۱: فرهنگ دفاع مقدس به مثابه ارمانی برای زندگانی امروز

- دفاع مقدس به مثابه فرهنگی برای حیات

- فرهنگ دفاع مقدس به مثابه راهبردی برای دهه چهارم انقلاب اسلامی

- درس‌های فرهنگ دفاع مقدس برای زندگی فردی و اجتماعی

...

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- با معرفی استاد، دانشجو گزارشی از زندگی و سیره اخلاقی / تربیتی شهدای فرهنگی تهیه نماید
- مشارکت در بحث و گفتگو در مورد مصادیق فرهنگ جهاد و مقاومت در زمان حاضر
- بازدید از موزه جنگ و یا حضور در نمایشگاه‌ها و برنامه‌های مربوط به دفاع مقدس
- گفتگو و یا مصاحبه با خانواده و هم‌زمان شهدای جنگ تحمیلی و یا شهدای مدافع حرم و صورت‌بندی ارزشهای تربیتی تجلی‌یافته در گفتار و کردار این شهدا
- مطالعه و تهیه گزارشی از مراکز علمی که با فرهنگ جهادی گام‌های بزرگی را برداشتند در عرصه سلول‌های بنیادی یا صنایع هوا و فضا و یا تسلیحاتی (مانند پژوهشکده رویان و ...)
- مرکز آموزشی و مدرس مربوطه موظف است حداقل ۴ ساعت بازدید از موزه دفاع مقدس استان و یا مناطق دفاع مقدس و یا اماکن مشابه را در برنامه دانشجویان قرار دهد.

۴. منابع آموزشی

منابع بخش تاریخچه دفاع مقدس:

- شربتی ، مجتبی و پیری، هادی (۱۳۹۷). آشنایی با علوم و معارف دفاع مقدس ، چاپ بیست و یکم ، تهران: سمت.
- پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس (۱۳۸۷). آشنایی با دفاع مقدس ، چاپ اول، انتشارات خادم الرضا(ع).
- درودیان . محمد (۱۳۹۱). آغاز تا پایان : بررسی وقایع سیاسی نظامی جنگ، تهران : مرکز اسناد و تحقیقات سپاه پاسداران .
- درویشی ، فرهاد (۱۳۹۱). جنگ ایران و عراق : پرسشها و پاسخ ها، جلد ۱ تا ۳، مرکز اسناد و تحقیقات سپاه پاسداران.

منابع بخش آشنایی با فرهنگ دفاع مقدس:

- نوربخش، رحیم و حشمتی، مزیده (۱۳۹۵). مقاله تاریخ شفاهی نقش وزارت آموزش و پرورش در دفاع مقدس.

قابل بازیابی در: <https://navideshahed.com>

- مجموعه کتب سیره شهدای شاخص

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

سرفصل درس «اخلاق معلّمی از دیدگاه اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در معارف اسلامی، علاوه بر تأکید نسبت به اهمیت اخلاق پسندیده و رفتار اخلاقی صحیح نسبت به همگان، تخلق به اخلاق نیکو برای اهل علم (اعم از دانشمندان، فرادهندگان و فراگیران دانش) بسیار پراهمیت و ضروری شمرده شده است؛ به گونه‌ای که می‌توان ادعا کرد در میراث علمی مسلمانان، علم و اخلاق همیشه با یکدیگر توأم بوده و از منظری الهی به آنها نگریسته شده است. در نگاه اسلامی، علم و علم‌آموزی بدون اخلاق، نه تنها کمال‌آور نیست، بلکه زمینه‌ساز انحطاط استاد و شاگرد خواهد بود. معلّم نه تنها برای کمال خویش به اخلاق نیازمند است، بلکه از آن جهت که (خصوصاً از جانب شاگردان) به عنوان الگو شناخته می‌شود، می‌بایست شخصیتی اخلاقی داشته و به گونه‌ای اخلاقی عمل نماید. همچنین از سوی دیگر، فعالیت در موقعیت معلّمی و در نهادها و محیط‌های تربیتی نیازمند آن است که از میان انبوه اوصاف و رفتارهای اخلاقی، برخی از آنها که در این موقعیت‌ها و محیط‌ها زمینه کاربرد / ابتلای بیشتری دارند، به صورت ویژه‌ای مورد توجه قرار گیرند تا معلم بتواند به خوبی با مسائل، چالش‌ها و موارد تزامم‌آمیز اخلاقی مرتبط با فعالیت خود و چگونگی مواجهه مناسب با آنها آشنا گردد.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: اخلاق معلّمی از دیدگاه اسلام
نوع درس:	نام درس به انگلیسی:
نظری	Morals of Teaching in Islam
تعداد واحد: ۲ واحد	اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:
تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	۱. مهم‌ترین ملکات اخلاقی و آداب باطنی و ظاهری مطلوب برای معلم از دیدگاه اسلام را بشناسد و در جهت آراسته شدن به آنها اقدام نماید.
شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی	۲. مهم‌ترین مسائل و چالش‌های اخلاقی در موقعیت‌ها و سازمان‌های تربیتی (خصوصاً مدرسه) را درک و تحلیل نموده و توانایی مواجهه صحیح با آنها را کسب نماید.
دروس پیش‌نیاز: ---	۳. با شناخت اصول و قواعد حل تزامم‌های اخلاقی و شناسایی مناسب موقعیت‌های تزامم‌آمیز اخلاقی، بتواند با تکیه بر اصول و قواعد تصمیم مناسب اتخاذ نماید.
استاد متخصص برای تدریس:	
اساتید دارای مجوز	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: چیستی و اهمیت «اخلاق معلّمی» در اسلام (۲ جلسه)

- چیستی «علم اخلاق» و نسبت میان خلیات (ملکات)، آداب و اعمال
- «علم اخلاق اسلامی»، «اخلاق تعلیم و تربیت» و «اخلاق معلّمی» و نسبت میان آنها
- اهمیت و ضرورت اخلاق و آداب معلّمی در معارف اسلامی و در میان اندیشمندان مسلمان
- نسبت میان «اخلاق معلّمی» از دیدگاه اسلام و قلمروهای «اخلاق حرفه‌ای (Professional Ethics)» و «اخلاق کاربردی (Applied Ethics)» در ادبیات مدرن

- اخلاق فردی و اخلاق سازمانی و نسبت میان آن دو

بخش دوم: مهم‌ترین خلیات و آداب باطنی و ظاهری معلّمی از دیدگاه اسلام (۱۰ جلسه)

(در ضمن محورهای: تبیین مفهومی و مصداقی، زمینه‌های ایجاد و تقویت، پیامدها و نتایج، خلیات، حالات و رفتارهای مخالف / ناسازگار / تضعیف‌کننده)

* در ارتباط با خداوند:

- اخلاص و انگیزه الهی

- توکل و استعانت از خداوند در انجام وظیفه الهی

* در ارتباط با خود:

- متانت و وقار

- مناعت طبع و عزت نفس

- خودسازی و هماهنگی عمل با علم (عمل کردن به دانسته‌ها)

- نظم و انضباط

- تعهد و احساس مسئولیت (پرهیز از پذیرش مسئولیت بدون کسب صلاحیت‌های شخصیتی، علمی

و مهارتی مورد نیاز)

- حفظ حرمت علم و مقام معلّمی

- پاکیزگی و آراستگی ظاهری متناسب

* در ارتباط با دیگران:

** با شاگردان:

- حلم و بردباری در مواجهه با شاگردان

- عفو و گذشت نسبت به شاگردان

- خیرخواهی و دلسوزی نسبت به شاگردان

- محبت، خوش‌رویی و نرم‌خویی نسبت به شاگردان

- تواضع و فروتنی در برابر شاگردان

- حفظ حرمت شاگردان

- رعایت عدالت میان شاگردان

- امانتداری نسبت به اسرار شاگردان

- کوشش در بذل دانش و دریغ نکردن از انتقال آن به شاگردان

- اذعان به ندانستن در جایی که پاسخ پرسشی را نمی‌داند

- رعایت آداب سخن گفتن و سخن شنیدن (رسا بودن، رعایت ادب، احترام و اعتدال در

سخن، پرهیز از شوخی زیاد، پرهیز از عتاب و تندزبانی، خوب گوش کردن، پرهیز از قطع سخن مخاطب، ...)

** با همکاران:

- رعایت حرمت همکاران

- تواضع و فروتنی در برابر همکاران

- حفظ اسرار همکاران

- همکاری و همیاری با همکاران

- رعایت آداب سخن گفتن و سخن شنیدن (رسا بودن، رعایت ادب، احترام و اعتدال در

سخن، پرهیز از شوخی زیاد، پرهیز از عتاب و تندزبانی، خوب گوش کردن، پرهیز از قطع سخن مخاطب، ...)

*** با والدین شاگردان:

- رعایت حرمت والدین
- تواضع و فروتنی نسبت به والدین
- حفظ اسرار مربوط به والدین
- راهنمایی والدین در مسائل مربوط به شاگردان و خیرخواهی نسبت به آنان
- رعایت ادب نسبت به والدین

بخش سوم: مهم ترین مسائل و چالش های اخلاقی در موقعیت ها و سازمان های تربیتی (۲ جلسه)

موقعیت های آسیب زاء، مسائل و چالش های اخلاقی در:

- تدریس
- اداره کلاس
- ارزشیابی
- روابط میان دانش آموزان
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش آموزان
- مدرسه و مدیریت آن
- مهم ترین آفت ها و آسیب های حرفه معلّمی از منظر اخلاقی

بخش چهارم: تزامم / تعارض اخلاقی (در موقعیت ها و سازمان های تربیتی) و چگونگی حل آنها (۲ جلسه)

- چپستی تزامم / تعارض اخلاقی و خاستگاه نظری و عملی آن
- مهم ترین دیدگاه ها و رویکردهای مواجهه با تزامم / تعارض اخلاقی
- اصول و قواعد تصمیم گیری در موارد تزامم / تعارض اخلاقی بر اساس مبانی و معارف اسلامی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارجاع دانشجومعلّمان به منابع برای پیش مطالعه و اختصاص فرصت کلاس به حل ابهامات نظری و مفهومی و خصوصاً تأکید بر مصداق یابی مباحث در موقعیت های واقعی و انضمامی تربیتی
- استفاده از روش های مشارکت جویانه و بحث گروهی برای درگیر شدن فعال دانشجومعلّمان با مباحث
- بهره گیری (استاد، دانشجومعلّمان) از معلّمان و فرهنگیان با تجربه و پیشکسوت برای شناسایی و بررسی مسائل و چالش های اخلاقی در موقعیت ها و محیط های تربیتی
- در تدریس اخلاق و آداب در ارتباط با دیگران، می توان اخلاق و آدابی که در مواجهه با هر سه گروه شاگردان، همکاران و والدین مشترک هستند را در ابتدا به عنوان «اخلاق و آداب مشترک در ارتباط با دیگران» تدریس نمود و پس از آن، به اخلاق و آداب اختصاصی هر گروه پرداخت.

۴. منابع آموزشی

کتاب « اخلاق حرفه ای در تربیت » ویژه دانشجو معلّمان دانشگاه فرهنگیان به قلم دکتر فاطمه وجدانی، که به زیور طبع آراسته

گردیده منبع اصلی این درس می باشد. (پیوست ۶)

بخش اول:

- دیلمی، احمد و آذربایجانی، مسعود (۱۳۹۳)، اخلاق اسلامی (فصل اول از بخش اول: کلیات)، نشر معارف. (سرفصل مربوط به نسبت خلیات، آداب و رفتار اخلاقی)
- فرامرزی قراملکی، احد (۱۳۹۷)، ویراست سوم، اخلاق حرفه‌ای، نشر مجنون، تهران.
- شریفی، احمد حسین (۱۳۹۰)، چیستی اخلاق کاربردی، فصلنامه معرفت اخلاقی، شماره ۳، ص ۸۳-۹۶.
- حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.

بخش دوم:

- حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.
- قرائتی، محسن (۱۳۹۶)، مهارت معلّمی، مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، تهران.
- امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، اخلاق تدریس در آئینه آیات و روایات، دفتر نشر معارف، قم.

بخش سوم:

- فرامرزی قراملکی، احد؛ برخورداری، زینب و موحدی، فائزه (۱۳۹۵)، اخلاق حرفه‌ای در مدرسه، مؤسسه خیریه شهید مهدوی، تهران. (بخش سوم)

بخش چهارم:

- بوسلیکی، حسن (۱۳۹۱)، تعارض اخلاقی و دانش اصول فقه، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم.
- رضوانی، علی (۱۳۹۲)، شاخص‌های تقدیم اهم بر مهم در تزام‌های اخلاقی، فصلنامه معرفت اخلاقی، شماره ۱۳، ص ۵-۱۸.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «چالش‌های تربیت اسلامی در دنیای معاصر»

۱. معرفی درس و منطق آن:

«تربیت اسلامی» به معنای پرورش انسان مسلمان بر اساس آموزه‌های اسلام در زمینه و زمانه حاضر با چالش‌ها، تهدیدها و آسیب‌هایی همراه است. این چالش‌خیزی را می‌توان تا بحث «نسبت سنت و مدرنیته» و به تبع «نسبت دین و مدرنیته» ردگیری نمود؛ چراکه حضور افکار، ایده‌ها، فرایندها، ابزارها و تکنیک‌ها مدرن را در عصر حاضر نمی‌توان انکار نمود.

درباره نسبت سنت و مدرنیته دست‌کم چند دیدگاه مطرح است: سنت‌گرایی، تجددگرایی، تعامل و تعادل.

در باب امکان تربیت دینی/اسلامی در قرن بیست و یکم برخی بر این باورند که در عصر مدرن و پست مدرن به واسطه افول دین و دینداری و سیطره لیبرالیسم و سکولاریسم، تربیت دینی (و به تبع تربیت اسلامی) ناممکن، غیرمعقول و یا بی‌ثمر است؛ اما در مقابل شماری دیگر با تکیه بر عقلانیت و معنویت اسلامی از ظرفیت اسلام و تربیت اسلامی برای بقاء و بالندگی و مقاومت در این فضا سخن می‌گویند. در این دیدگاه، دانشوران تربیت اسلامی باید برای مقابله و برون رفت از چالش‌زایی فرهنگ مدرن و پست مدرن نسبت به نظریه و عمل تربیت اسلامی اندیشه‌ای منضبط و نظام‌مند تدارک ببینند.

از آنجا که آشنایی و اقتناع فکری و انگیزشی دانشجومعلمان به عنوان متربی فعلی و مربی آینده برای ایفای نقش در جریان تربیت اسلامی بسیار مهم است، طراحی این درس برای تبیین مهمترین چالش‌ها، تهدیدها و آسیب‌های تربیت اسلامی در عصر حاضر ضرورت می‌یابد.

نام درس به فارسی: چالش‌های تربیت اسلامی در دنیای معاصر نام درس به انگلیسی:	<u>مشخصات درس</u> نوع درس: نظری
The Challenges of Islamic Education in the Contemporary World	(نظری)
<u>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</u>	تعداد واحد: ۲ واحد
۱. مهمترین چالش‌های تربیت اسلامی در دنیای معاصر را تبیین و تشریح نماید	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
۲. بتواند چالش‌ها و آسیب‌های تربیت اسلامی در دنیای معاصر را تحلیل و مبادی و مبانی آن را ریشه یابی نماید	شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی
۳. بتواند نقدها و اشکالات متوجه تربیت اسلامی را ارزیابی و آسیب‌ها و انحرافات جریان تربیت اسلامی را به خوبی آشکار نماید	دروس پیش‌نیاز: فلسفه تربیتی اسلام
	استاد متخصص برای تدریس:
	اساتید دارای مجوز

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش ۱: کلیات (۲ جلسه)

- مفهوم شناسی چالش (چالش به معنای ناسازگاری، تقابل، تهدید و آسیب)

- تربیت اسلامی؛ معنا، قلمرو و مختصات
- مهمترین بنیادهای جهان‌بینی مدرن (انسان‌گرایی (اومانیزم) و جدایی دین از امور دنیوی (سکولاریسم))
- رویکردها درباره «نسبت سنت و مدرنیته» (سنت‌گرایی، تجدیدگرایی، تعامل و تعادل)
- دسته‌بندی چالش‌های تربیت اسلامی در عصر حاضر (تقسیم به نظری و عملی؛ زیربنایی و روبنایی؛ بیرونی و درونی)

بخش ۲: آزادی و اجبار در تربیت اسلامی (۲ جلسه)

- معنا، تاریخچه و بسترهای شکل‌گیری
- تبیین محورهای چالش‌برانگیزی نسبت به تربیت اسلامی
- نقد و بررسی از منظر تربیت اسلامی

بخش ۳: تلقین و تربیت اسلامی (۲ جلسه)

- معنا، تاریخچه و بسترهای شکل‌گیری
- تبیین محورهای چالش‌برانگیزی نسبت به تربیت اسلامی
- نقد و بررسی از منظر تربیت اسلامی

بخش ۴: تجاری‌سازی دانش و تربیت اسلامی (۲ جلسه)

- معنا، تاریخچه و بسترهای شکل‌گیری
- تبیین محورهای چالش‌برانگیزی نسبت به تربیت اسلامی
- نقد و بررسی از منظر تربیت اسلامی

بخش ۵: رسانه، فضای مجازی و تربیت اسلامی (۲ جلسه)

- معنا، تاریخچه و بسترهای شکل‌گیری
- تبیین محورهای چالش‌برانگیزی نسبت به تربیت اسلامی
- نقد و بررسی از منظر تربیت اسلامی

بخش ۶: معنویت‌های نوظهور و تربیت اسلامی (۲ جلسه)

- معنا، تاریخچه و بسترهای شکل‌گیری
- تبیین محورهای چالش‌برانگیزی نسبت به تربیت اسلامی
- نقد و بررسی از منظر تربیت اسلامی

بخش ۷: هویت، جهانی‌سازی و تربیت اسلامی (۲ جلسه)

- مؤلفه‌های ایرانی، اسلامی و انقلابی در هویت ایرانی معاصر و نسبت آنها
- هویت ایرانی معاصر و جهانی‌سازی
- نقد و بررسی از منظر تربیت اسلامی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی
- پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو

چالش‌های تربیت اسلامی در دنیای معاصر

- انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی و ویژه دانشگاه تالیف شده است و به زودی وارد بازار نشر خواهد شد.

بخش ۱: کلیات

- افتراح (مصاحبه مصطفی ملکیان در مورد سنت و تجدید)، مجله نقد و نظر، سال پنجم، شماره ۴۳.
- بررسی امکان همزیستی دین و مدرنیته، علیرضا شجاعی زند، نامه علوم اجتماعی، بهار ۱۳۸۶، شماره ۳۰.
- نگرش آسیب‌شناسانه به چالش‌ها و موانع تربیت دینی، کامیار قهرمانی‌فر و علیرضا قلعه‌ای، بصیرت و تربیت اسلامی، پاییز و زمستان ۱۳۹۰، شماره ۲۰.
- چالش تربیت اسلامی (در باب تقابل جدید اما وثیق اسلام و مدرنیته) محمدحسین کیانی، پژوهشنامه تربیت تبلیغی، بهار ۱۳۹۲، شماره ۱.
- تبیین ماهیت انسان از دیدگاه اسلام و غرب و عوامل تربیت دینی، مهدی سبحانی نژاد و دیگران، فصلنامه علمی پژوهشی پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، پاییز ۱۳۹۲، شماره ۲۰.
- امکان معنا و سازواری در اخلاق و تربیت اسلامی، خسرو باقری، تربیت اسلامی، سال ۱۳۹۷، شماره ۱ (و نیز چاپ شده در بخش اول از کتاب: نگاهی دوباره به تربیت اسلامی ج ۲، خسرو باقری)
- تربیت سکولار از دیدگاه صاحب‌نظران، سیدنقی موسوی، تهران: کانون اندیشه جوان، چاپ اول، ۱۳۹۷.

بخش ۲: آزادی و اجبار در تربیت اسلامی

- حل پارادوکس آزادی در اندیشه شهید مطهری، حسین سوزنچی، قبسات، زمستان ۱۳۸۲ و بهار ۱۳۸۳ شماره ۳۰ و ۳۱.
- آزادی در چهارچوب عقلانیت اسلامی، احمد واعظی، پژوهشهای اخلاقی، تابستان ۱۳۹۲، شماره ۱۲.
- معنا و حدود استقلال به مثابه هدف در تربیت دینی بررسی تطبیقی، سعید بهشتی، محمدجواد زارعان و هادی رزاقی، اسلام و پژوهشهای تربیتی، پاییز و زمستان ۱۳۹۵، شماره ۱۶.
- تربیت انقلابی چپستی چرایی و چگونگی، سیدنقی موسوی، قم: زمزم هدایت، ۱۳۹۷ (بحث تربیت اجباری: صص ۱۳۴-۱۴۸)
- تاملی در مشروعیت اجبار در تربیت دینی، محمد سروش محلاتی، دوفصلنامه تربیت اسلامی، ۱۳۸۸، شماره ۹.

بخش ۳: تلقین در تربیت اسلامی

- تحلیل مفهوم تلقین در تربیت دینی، سیدنقی موسوی، فصلنامه نوآوری‌های آموزشی، پاییز ۱۳۹۲، شماره ۴۷.
- تربیت انقلابی چپستی چرایی و چگونگی، سیدنقی موسوی، قم: زمزم هدایت، ۱۳۹۷ (بحث تربیت تلقینی: صص ۱۱۳-۱۳۴ و نیز بحث تربیت اقراری: صص ۱۴۸-۱۵۸)
- جواز تلقین در تربیت دینی، موسوی، فصلنامه مطالعات فقه تربیتی، ۱۳۹۴، شماره ۳.
- بررسی فقهی ممنوع بودن تلقین در تربیت دینی؛ سیدنقی موسوی، فصلنامه پژوهشی در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، پاییز ۱۳۹۲، شماره ۲۰.
- سازواری‌ها و ناسازواری‌های تلقین در تربیت دینی، علی قاسم‌پور و سیدابراهیم جعفری، دوفصلنامه تربیت اسلامی، ۱۳۸۸، شماره ۸.
- تلقین چالشی فراوری تربیت دینی، محمدحسین حیدری و حسنعلی بختیار در: جمعی از نویسندگان، مجموعه مقالات همایش تربیت دینی در جامعه معاصر، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۸.

بخش ۴: تجاری‌سازی دانش و تربیت اسلامی

- نئولیبرالیسم و تجاری‌سازی تربیت: چالشی فراوری تربیت اخلاقی، حمدالله حبیبی و فاطمه زیباکلام، پژوهشنامه مبانی تعلیم و تربیت، سال چهارم، ۱۳۹۳، شماره ۲.
- تاملی بر روابط بازار و دانشگاه، خسرو باقری، مجله علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز، پاییز و زمستان ۱۳۹۱، شماره ۲.

بخش ۵: رسانه و فضای مجازی و تربیت اسلامی

- شناسایی راهکارهای تعمیق تربیت دینی در فضای مجازی، علینقی فقیهی و حسن نجفی، پژوهشنامه تربیت تبلیغی، ۱۳۹۴، شماره ۸ و ۷.
- راهکارهای تربیت دینی در فضای مجازی با تاکید بر آموزه های قرآن و سیره رضوی، مجتبی نوروزی و دیگران، فرهنگ رضوی، ۱۳۹۶، شماره ۱۹.
- فضای مجازی فرصتها و چالشهای هویت دینی در بین جوانان ایرانی، مرضیه قاسمی، مهدی احمدی، ره آورد نور، پاییز ۱۳۹۵، شماره ۵۶.
- کارکردهای تربیتی مدرسه با توجه به ویژگی های فضای مجازی، جلال غریبی، پژوهشنامه تربیت تبلیغی، ۱۳۹۴، شماره ۸ و ۷.
- تربیت دینی و عصر ارتباطات؛ فرصت یا تهدید، رمضان مهدوی آزادبنی در : جمعی از نویسندگان، مجموعه مقالات همایش تربیت دینی در جامعه معاصر، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۸.

بخش ۶: معنویت‌های نوظهور و تربیت اسلامی

- کاوشی در معنویت‌های نوظهور: بررسی ده جریان فعال در ایران، حمزه شریفی دوست، دفتر نشر معارف، ۱۳۹۲.
- آفتاب و سایه‌ها: نگرشی بر جریانهای نوظهور معنویت گرا، محمدتقی فعالی، موسسه دین و معنویت آل یاسین، ۱۳۹۰.
- نقد مفهوم معنویت در تربیت دینی معاصر، معنویت دینی و نوپدید؛ حسین باغکلی و دیگران، پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، پاییز ۱۳۹۱، شماره ۱۶.
- تحلیل و نقد رویکردهای تربیت معنوی نوپدید، حسین باغکلی و دیگران، دوفصلنامه تربیت اسلامی، ۱۳۹۴، شماره ۲۰.

بخش ۷: هویت، جهانی‌سازی و تربیت اسلامی

- جوان و بحران هویت، محمدرضا شرفی، تهران: سروش، ۱۳۹۲.
- بحران هویت فرهنگی در ایران و پیامدهای آن، محمدرضا شرفی، مجله روان شناسی و علوم تربیتی، ۱۳۸۵، شماره ۴ و ۳.
- جهانی شدن و بحران هویت، احمد گل محمدی، فصلنامه مطالعات ملی، ۱۳۸۰، شماره ۱۰.
- چالش‌ها و فرصت های پیش روی تربیت دینی در عصر جهانی شدن، مهرداد احمدی فر و علیرضا صادق‌زاده، ماهنامه مهندسی فرهنگی، سال پنجم، مهر و آبان ۱۳۸۹، شماره ۴۵ و ۴۶.
- جهانی شدن و تربیت دینی از منظر مدرنیسم و پست مدرنیسم و عرفان اسلامی، بابک شمشیری، دانشور رفتار، ۱۳۸۷، شماره ۳۰.
- بررسی نسبت جهانی شدن با تربیت دینی، رضا رضایی و اکبر رهنما، ماهنامه مهندسی فرهنگی، بهمن و اسفند ۱۳۸۸، شماره ۳۷ و ۳۸.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

چالش‌های تربیت اسلامی در دنیای معاصر

- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

روانشناسی رشد دینی از عرصه‌های جدیدی در روانشناسی دین است که مانند جامعه‌شناسی دین درصدد مطالعه دین و دینداری در عصر حاضر است. رشد ایمان، عقیده، فرایندهای تحولی رفتارهای دینی مانند دعا، توکل و غیره از موضوعات مورد پژوهش در این عرصه به شمار می‌رود و به تبع آموزش دین و دینداری (تربیت دینی) نیز از قلمروهای مهم پژوهشی است که ذهن تربیت‌پژوهان را به خود مشغول کرده است.

از آنجا که در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، تربیت اسلامی تنها برعهده معلم درس قرآن و دینی نهاده نشده است؛ آشنایی همه دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان با فرایندهای تحولی و رشد دانش آموزان در سنین کودکی و نوجوانی اهمیت دو چندان می‌یابد.

در این درس دانشجومعلمان با رشد و تربیت دینی در کودکی و نوجوانی آشنا خواهند شد.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام
نوع درس:	نام درس به انگلیسی:
(نظری)	Religious education of children and teenagers in Islam
تعداد واحد: ۲ واحد	اهداف / پیا مدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:
تعداد ساعت: ۳۲ واحد	۱. ویژگی‌های رشد و تربیت دینی در دوران طفولیت و کودکی اول را بشناسد و راهکارهای تربیتی لازم برای تربیت دینی را بداند.
شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی	۲. انگیزه و توانش لازم برای تشخیص و گزینش روشهای موثر در تربیت دینی را کسب نماید.
دروس پیش‌نیاز: فلسفه تربیتی اسلام	۳. بتواند بر اساس معیارهای اسلامی آسیب‌ها و انحرافات در فرایندهای تربیت دینی در کودکی و نوجوانی را تشخیص و ارزیابی و نقد نماید.
استاد متخصص برای تدریس:	
اساتید دارای مجوز	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل ۱: کلیات

- تعاریف دین، دینداری، تربیت، رشد، رشد دینی،
- تعریف و قلمرو تربیت دینی،
- تعریف مقاطع سنی و مراحل تربیت

فصل ۲: رشد و تربیت دینی در طفولیت

- رشد دینی
- شکل‌گیری و تحول شناخت دینی

- شکل گیری و تحول تجربه و احساس دینی
- شکل گیری و تحول جامعه پذیری دینی
- باهم نگری
- تربیت دینی
- هدف تربیت دینی
- ویژگی های مربی تربیت دینی
- محتوای تربیت دینی (اخلاق، عقاید عبادات و مناسک)
- روش های تربیت دینی
- مهارت های تربیت دینی

فصل ۳: رشد و تربیت دینی در کودکی

- رشد دینی
- شکل گیری و تحول شناخت دینی
- شکل گیری و تحول تجربه و احساس دینی
- شکل گیری و تحول جامعه پذیری دینی
- باهم نگری
- تربیت دینی
- هدف تربیت دینی
- ویژگی های مربی تربیت دینی
- محتوای تربیت دینی
- روش های تربیت دینی
- مهارت های تربیت دینی

فصل ۴: رشد و تربیت دینی در نوجوانی

- رشد دینی
- شکل گیری و تحول شناخت دینی
- شکل گیری و تحول تجربه و احساس دینی
- شکل گیری و تحول جامعه پذیری دینی
- باهم نگری
- تربیت دینی
- هدف تربیت دینی
- ویژگی های مربی تربیت دینی
- محتوای تربیت دینی
- روش های تربیت دینی
- مهارت های تربیت دینی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارائه محتوا به روش توضیحی به همراه بهره گیری از روش پرسش و پاسخ و روش بحث گروهی در مواقع لازم
- پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاس و ارائه گزارش از مطالعات خود

تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام

- انجام فعالیتهای یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس و یا خارج از کلاس و ارائه مکتوب به استاد توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی و ویژه دانشگاه تالیف شده است و به زودی وارد بازار نشر خواهد شد.

همچنین کتاب « رویکرد اسلامی به مراحل تحول دین داری؛ تولد تا هیجده سالگی » تالیف دکتر محمود نوذری که به زیور طبع

آراسته گردیده، به عنوان مبانی نظری این درس می باشد. (پیوست ۶)

منابع اصلی:

- روان شناسی تحول دینداری، محمود نوذری، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، تهران: سمت، چاپ اول، ۱۳۹۷.
- آموزش مفاهیم دینی همگام با روان شناسی رشد، ناصر باهنر، تهران: شرکت چاپ و نشر بین الملل.
- بررسی تحول ایمان به خدا در دوره کودکی نوجوانی: رویکرد روان شناختی دینی، محمود نوذری، رساله دکتری، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۹.

منابع فرعی:

- تربیت دینی کودکان پیش دبستانی (ارائه الگویی برای برنامه درسی تربیت دینی کودکان) برنامه فعالیت والدین و مربیان، مرضیه نوذری و بابک شمشیری، انتشارات آوای نور، ۱۳۹۶.
- اصول تربیت توحیدی از کودکی تا بلوغ، کیومرث قیصری گودرزی، انتشارات سخنوران، ۱۳۹۷. (و نیز مقاله اصول تربیت توحیدی بر اساس آموزه های قرآن و ائمه اطهار، کیومرث قیصری، منصور خوشخویی، احمد سلحشوری، دوفصلنامه تربیت اسلامی، ۱۳۹۶، شماره ۲۵)
- مقاله رشد دینداری در اوائل کودکی: رویکردی روانشناختی اسلامی، محمود نوذری، فصلنامه روانشناسی و دینف تابستان ۱۳۹۵، شماره ۳۴.
- مقاله آموزش دین در دوره کودکی: ارزیابی انتقادی رویکرد روان شناختی، دوفصلنامه تربیت اسلامی، ۱۳۹۰، شماره ۱۳.
- خدا به تصور کودکان: شکل گیری فهم دینی در کودکان، حسین اسکندری، تهران: منادی تربیت، ۱۳۸۶.
- سند تعلیم و تزکیه (نظام سازی توحیدی در شهر و جامعه) احمد رضا اخوت و مریم قاسمی، ناشر: قرآن و اهل بیت نبوت، ۱۳۹۶
- معنویت و شیوه های ارتقاء آن در جوانان، باقر غباری بناب، تهران: پیشرفت، ۱۳۹۶.
- ۷۰ پرسش و پاسخ در مورد خدا، غلامرضا ابهری حیدری، ناشر: قدیانی، ۱۳۹۲.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیتهای یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
- ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

پیوست ۱ (جدول عناوین رشته های تحصیلی - برنامه درسی رشته ها)

آدرس دستیابی به برنامه درسی رشته ها: <https://cfu.ac.ir/fa/۱۰۳۰۰۷>

مقطع کارشناسی پیوسته	
عنوان رشته تحصیلی	وضعیت
آموزش الهیات	ورودی-های ۱۳۹۹ و قبل از آن
آموزش تاریخ	ورودی-های ۱۳۹۹ و قبل از آن
آموزش زبان انگلیسی	ورودی-های ۱۳۹۹ و قبل از آن
آموزش زبان عربی	ورودی-های ۱۳۹۹ و قبل از آن
آموزش جغرافیا	ورودی-های ۱۳۹۹ و قبل از آن
آموزش علوم اجتماعی	ورودی-های ۱۳۹۹ و قبل از آن
مشاوره و راهنمایی بسته فعالیت های پرورشی و مشاوره	ورودی-های ۱۳۹۹ و قبل از آن
آموزش ابتدایی	ورودی-های ۱۳۹۹ و بعد از آن
آموزش ریاضی	ورودی-های ۱۳۹۹ و بعد از آن
آموزش زبان و ادبیات فارسی	ورودی-های ۱۳۹۹ و بعد از آن
آموزش زیست شناسی	ورودی-های ۱۳۹۹ و بعد از آن
آموزش شیمی	ورودی-های ۱۳۹۹ و بعد از آن
آموزش علوم تجربی	ورودی-های ۱۳۹۹ و بعد از آن
آموزش فیزیک	ورودی-های ۱۳۹۹ و بعد از آن
آموزش هنر	ورودی-های ۱۳۹۹ و بعد از آن
آموزش دانش آموزان با نیازهای ویژه	ورودی-های ۱۴۰۰ و بعد از آن
آموزش تربیت بدنی	ورودی-های ۱۴۰۰ و بعد از آن
راهنمایی و مشاوره	ورودی-های ۱۴۰۰ و بعد از آن
امور تربیتی	ورودی-های ۱۴۰۰ و بعد از آن
آموزش کار و فناوری	ورودی-های ۱۴۰۰ و بعد از آن

پیوست ۲ (جدول گرایش‌ها و عناوین دروس تعلیم و تربیت اسلامی - قدیم و جدید)

دروس تعلیم و تربیت اسلامی دانشگاه فرهنگیان				
گرایش/عناوین دروس قدیم		گرایش/عناوین جدید مصوب ^۱	توضیحات دروس جدید مصوب	
نظام تربیت اسلامی	فلسفه تربیت در ج.ا.ا (۳ واحد)	فلسفه تربیت اسلامی	رویکرد حاکم: تبیین چیستی، اهم مبانی، اهداف و اصول تربیت اسلامی؛ عوامل و موانع تربیت در اسلام با توجه به فلسفه تربیتی جمهوری اسلامی ایران	
	نظام تربیتی اسلام (۳ واحد)			
	فلسفه تربیت رسمی و عمومی در ج.ا.ا (۲ واحد)		انتقال/ حذف درس اسناد و قوانین به دروس عمومی و با اصلاحاتی در سرفصل درس فلسفه تربیت رسمی و عمومی	
	اسناد قوانین و سازمان آپ در ج.ا.ا (۲ واحد)			
تاریخ تربیت اسلامی	تاریخ اندیشه و عمل تربیتی در اسلام و ایران (۲ واحد)	تاریخ تربیت اسلامی	با اصلاحاتی در سرفصل	
	سیره تربیتی پیامبر ص و اهل بیت ع (۲ واحد)		با اصلاحاتی در سرفصل	
	---		درس «ارزش‌های دفاع مقدس» جزء دروس اختیاری بوده، دانشگاه آنرا اجباری کرده و متناسب با اهداف و مأموریت دانشگاه فرهنگیان بومی شده و در عنوان درس، قید تربیتی اضافه شده است. رویکرد حاکم: الف) آشنایی با تاریخچه دفاع مقدس با تاکید بر اهم بسترها، دلائل، وقایع، دستاوردها و تحلیل‌ها و پاسخ به شبهات در مورد جنگ تحمیلی ب) آشنایی با فرهنگ دفاع مقدس و ارزش‌های تربیتی (اخلاقی، تحصیلی، آموزشی) در سیره شهدا و رزمندگان و فرماندهان با رویکرد انس دانشجو با شهدا	
	----		آشنایی با تجارب مدارس اسلامی معاصر (۲ واحد)	
معلمی در اسلام	اخلاق حرفه ای معلم (با تاکید بر حقوق و تکالیف اسلامی) (۳ واحد)	معلمی در اسلام ^۲	با اصلاحاتی در سرفصل	
	نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام (۲ واحد)		حذف درس نقش اجتماعی معلم و تدارک محتوای آن در این درس/ چالش‌هایی چون: فضای مجازی، افتناع و استدلال و تفکر، جهانی سازی آپ و نقش معلم، امکان تربیت دینی، هویت بومی و اسلامی، جریانات فکری، مذهبی و تربیتی رقیب؛ معلم و مقابله با چالش‌های تربیت اسلامی	
	----		تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام (۲ واحد) *	
مجموع: ۱۹ واحد		مجموع: ۱۹ واحد		

^۱. درس‌های ستاره دار * برای همه رشته‌ها الزامی است. به عبارت دیگر دروسی که قابل معادلسازی است به قرار زیر است: تاریخ اندیشه و عمل تربیت در اسلام و ایران، سیره تربیتی پیامبر ص و اهل بیت ع، آشنایی با تجارب مدارس اسلامی معاصر

^۲. توجه به تداخل به درسی دیگر با عنوان تجربه‌های خاص حرفه‌ای در آموزش ابتدایی در رشته علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی. که میتوان این درس را برای آن رشته، معاف دانست

^۳. اشکال: هرچند این نام، جامع مفهومی این سه رشته است؛ اما محتوای این سه بسیار متفاوت اند به نحوی که یکی در حوزه اخلاق کاربردی است و آن دیگری در حوزه روانشناسی رشد دینی و آن دیگر در حوزه آسیب شناسی

^۴. توجه به تداخل با درسی مشابه (با نام مبانی آموزش دینی) از دروس تخصصی رشته علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی. که میتوان این درس را برای آن رشته، معاف دانست

پیوست ۳ (جدول منابع دروس تعلیم و تربیت اسلامی)

منابع دروس تعلیم و تربیت اسلامی				
عنوان دروس	نوع درس	منبع اصلی	منبع فرعی	برخی منابع پشتیبان
فلسفه تربیتی اسلام	جدید	فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، محمد داوودی، حسین کارآمد، نشر مشترک دانشگاه فرهنگیان و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۴۰۰	کتاب «فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی»، گروه نویسندگان زیر نظر آیت‌الله مصباح یزدی، تهران: انتشارات مدرسه، ۱۳۹۰.	کتاب «نگاهی دوباره به تربیت اسلامی»، جلد ۱، خسرو باقری، تهران: انتشارات مدرسه، ۱۳۸۰
فلسفه تربیت در ج.ا.ا	قدیم	با توجه به ادغام این دو درس در «درس جدید» میتوان متناسب با سرفصل هر کدام از بخش‌هایی از منبع فوق استفاده نمود.	«مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران»، بخش نخست: فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران، تهران: شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۰.	کتاب «تظریه اسلامی تعلیم و تربیت»، جمیله علم الهدی، ناشر: منادی تربیت، دانشگاه امام صادق (ع) ۱۳۹۳
نظام تربیتی اسلام	قدیم			کتاب «درآمدی بر نظام تربیتی اسلام»، محمدعلی حاجی ده آبادی، قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، ۱۳۹۵.
فلسفه تربیت رسمی و عمومی و اسناد و قوانین آموزش و پرورش در ج.ا.ا	جدید	تبیین فلسفه تربیت رسمی و عمومی (تربیت مدرسه‌ای)، محمد حسینی و علیرضا صادق زاده، نشر مشترک دانشگاه فرهنگیان و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۴۰۰	«مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران»، بخش دوم (فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران)، تهران: شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۰.	کتاب «مجموعه مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش (مصوبات کلی و عمومی) و (ویژه مدارس)»، تهران: دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش.
فلسفه تربیت رسمی و عمومی در ج.ا.ا	قدیم	بعلاوه اسناد بالادستی مرتبط (جهت فعالیت عملکردی) همچون:		کتاب «تظریه اسلامی تعلیم و تربیت (مبانی آموزش رسمی)»، جمیله علم الهدی، نشر دانشگاه امام صادق (ع) سال نشر ۱۳۹۱
اسناد، قوانین و ساختار آموزش و پرورش در ج.ا.ا	قدیم	۱. «سند تحول بنیادین آموزش و پرورش»، شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی. ۲. «نقشه جامع علمی کشور»، شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۰. ۳. «سند دانشگاه اسلامی»، شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۲. ۴. «نقشه مهندسی فرهنگی»، شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۲. ۵. «اساسنامه دانشگاه فرهنگیان»، شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۰. ۶. «سند برنامه درسی ملی» وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۹۱. ۷. «سند راهبردی کشور در امور نخبگان»، شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۱	کتاب «سازمان و مدیریت در آموزش و پرورش»، احمد صافی، تهران: ارسباران، ۱۳۹۳. کتاب «اسناد، قوانین و ساختار آموزش و پرورش»، حسن مظاهری، نشر: دانشگاه فرهنگیان، ۱۳۹۸	مقاله «چرا معلمان به آموختن فلسفه نیاز دارند؟ شرقی، ایروانی و یاری: فصلنامه تعلیم و تربیت، ش ۹۳ سال ۱۳۸۷. کتاب «نظام آموزشی و ساختن ایران مدرن» دیوید مناشری، ترجمه بادامچی و مصلح، ۱۳۹۷. کتاب «الگوی مطلوب آموزش و پرورش در ج.ا.ا» خسرو باقری، مدرسه، ۱۳۸۹. کتاب «مبانی و اصول آموزش و پرورش»، غلام حسین شکوهی، ج ۳، ۱۴۰۰. کتاب «داستان پداگوژیکی»، ماکارنکو ترجمه نیره توکلی، ج ۲، ۱۴۰۰.
تاریخ اندیشه و عمل تربیتی در اسلام و ایران	قدیم و جدید	منبع اصلی در حال تألیف	کتاب «تاریخ آموزش و پرورش در اسلام و ایران»، منوچهر وکیلان، تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۱. کتاب «تاریخ آموزش و پرورش ایران»، کمال درانی، تهران: انتشارات سمت، ۱۳۹۱. کتاب «تاریخ آموزش در اسلام»، حسن حسین زاده شانه‌چی، قم: انتشارات بین‌المللی المصطفی، ۱۳۸۸. کتاب «مربیان بزرگ مسلمان»، بهروز رفیعی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و سمت، ۱۳۹۲. کتاب «آرای مربیان بزرگ مسلمان درباره تربیت کودک»، محمد عطاران، تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، ۱۳۶۸.	کتاب «تاریخ آموزش در اسلام (از آغاز تا فروپاشی ایوبیان در مصر)»، احمد شلبی، ترجمه محمدحسین ساکت، تهران: نشر نگاه معاصر، ۱۳۸۷ (ویراست دوم). کتاب «تاریخ دانشگاه‌های بزرگ اسلامی»، عبدالرحیم غنیمه، ترجمه نورالله کسای، تهران: نشر یزدان، ۱۳۶۴. کتاب «تهاد آموزش اسلامی»، منیرالدین احمد، ترجمه محمدحسین ساکت، تهران: نشر نگاه معاصر، ۱۳۸۴. کتاب «مدارس نظامیه و تأثیر علمی و اجتماعی آن»، نورالله کسای، تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۳. کتاب «آموزش، دین و گفت‌وگو میان اصلاح‌فرهنگی در دوران قاجار»، رینگر، ترجمه حقیقت خواه، ۱۳۹۶. کتاب «تاریخ آموزش و پرورش ایران از ایران باستان تا ۱۳۸۰ هجری شمسی با تأکید بر دوره معاصر»؛ همراه با معرفی کلیه وزرای علوم، معارف، فرهنگ و آموزش و پرورش، تهران: رشد، صفوی، امان‌الله (۱۳۸۳).

منابع دروس تعلیم و تربیت اسلامی				
اخلاق حرفه‌ای معلم (با تأکید بر حقوق و تکالیف اسلامی)	قدیم	اخلاق حرفه‌ای در تربیت، فاطمه وجدانی، نشر مشترک دانشگاه فرهنگیان و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۴۰۰ (در حال اصلاح)	جدید	اخلاق حرفه‌ای در مدرسه، احد فرامرز قراملکی و همکاران، تهران: مؤسسه خبریه آموزشی فرهنگی شهید مهدوی، ۱۳۹۵.
خلاق معلمی از دیدگاه اسلام				
نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام	قدیم	ندارد (با توجه به اذغام این درس در دروس دیگر جهت اطلاع از منابع متناسب با هر بخش از سرفصل، به کتابچه راهنمای منابع دروس تعلیم و تربیت اسلامی دانشگاه فرهنگیان، ویراست دوم ۱۳۹۶، مراجعه شود)	جدید	کتاب «نقش معلم در تربیت دینی»، محمد داودی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۵. کتاب «الحیات»، محمدرضا حکیمی، ج ۲، باب هشتم (خصوصاً فصل‌های ۴ تا ۶)، قم: انتشارات دلیل ما، ۱۳۹۱ (چاپ دهم). کتاب «علم دیگر» (دفتر ششم از مجموعه «راه و رسم طلبگی»)، محمد عالم زاده نوری، قم: مؤسسه فرهنگی ولاء منتظر، ۱۳۹۱. کتاب «مفاتیح الحیات»، آیت‌الله عبدالله جوادی آملی، بخش دوم: «تعامل انسان با هموعان» (صص ۲۰۹-۴۲۸)، قم: مرکز نشر اسراء، ۱۳۹۱. کتاب «روش تحلیل سیاسی (مجموعه بیانات آیت‌الله خامنه‌ای درباره مهارت‌ها و فنون تحلیل سیاسی)»، تهران: انتشارات انقلاب اسلامی، ۱۳۹۴.
سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت	قدیم و جدید	سیره تربیتی پیامبر ص و اهل بیت ع، داوودی و حسینی زاده، نشر مشترک سمت، دانشگاه فرهنگیان و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۷	جدید	کتاب «سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) جلد ۴: نگرشی بر آموزش با تأکید بر آموزش دینی»، سید علی حسینی زاده، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۸. کتاب «سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) جلد ۳: تربیت اخلاقی»، محمد داودی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۰. سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت (علیهم‌السلام) جلد دوم: تربیت دینی، محمد داودی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۲. شبهه‌های دعوت به نماز، محسن قرائتی، تهران: ستاد اقامه نماز، ۱۳۹۴.
				کتاب «آیین زندگی (اخلاق کاربردی)»، مقدمه: معناشناسی و جایگاه اخلاق کاربردی، احمد حسین شریفی، قم: دفتر نشر معارف، ۱۳۹۴. مقاله «چیستی اخلاق کاربردی»، احمد حسین شریفی، فصلنامه معرفت اخلاقی، شماره ۳، تابستان ۱۳۹۰. کتاب «اخلاق اسلامی»، احمد دیلمی و مسعود آذربایجانی، قم: نشر معارف، ۱۳۹۳. کتاب «نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، جلد۲»، فصل دوم: تربیت دینی در برابر چالش قرن بیست و یکم، خسرو باقری، تهران: انتشارات مدرسه، ۱۳۸۴. مقاله «ملاحظات اجمالی درباره تعلیم و تربیت و مقام معلم»، رضا داوری اردکانی، نشریه فرهنگستان علوم، شماره ۵۸، بهار ۱۳۹۵. کتاب «درس‌هایی از امام (ره): رسالت فرهنگیان و دانشگاهیان»، فصل دوم و سوم، رسول سعادت‌مند، قم: انتشارات تسنیم، ۱۳۸۹. کتاب «میزان الحکمه»، محمد محمدی ری‌شهری، جلد ۸، باب العلم (دانش و دانایی)، قم: انتشارات دارالحديث، ۱۳۸۶. کتاب «آداب تعلیم و تعلّم در اسلام»، سید محمدباقر حجتی، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۰. منشور معلمی در کلام مقام معظم رهبری، معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه فرهنگیان: تهران: دانشگاه فرهنگیان، ۱۳۹۵. خودشناسی برای خودسازی، آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی، قم: انتشارات مؤسسه امام خمینی، ۱۳۹۰.

منابع دروس تعلیم و تربیت اسلامی				
– شهایی، روح الله؛ ۱۳۹۹؛ علم تربیت در ایران؛ پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی – ایرانی، شهین (۱۳۹۳). مقدمه‌ای بر تبیین ماهیت نظام آموزش و پرورش ایران از آغاز دوره مدرن سازی تا امروز. پژوهش نامه‌ی مبانی تعلیم و تربیت. سال چهارم: ۸۳-۱۱۰. – رحیمیان، علیرضا (۱۳۹۵) روایت علیرضا رحیمیان از معلم‌راهنما در مکتب تربیتی دو استاد. تهران: نشر بهشت – نوذری، محمود؛ ۱۳۹۳؛ بررسی وضعیت دانش تعلیم و تربیت اسلامی به منزله رشته علمی و دانشگاهی. فصلنامه تربیت اسلامی، سال ۹ شماره ۱۹، ص ۱۵۷-۱۸۰. – جامعه تعلیمات اسلامی؛ آیه الله شیخ عباسعلی اسلامی و نقش ایشان در انقلاب اسلامی. حمید کریمی پور، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۰. جستجو در راه‌ها و روش‌های تربیت: تجربیات مدرسه فرهاد، توران میرهادی، تهران: انتشارات آگاه، ۱۳۷۶. – دیدگاه‌های آموزشی- تربیتی. موسسه فرهنگی تربیتی توحید. چاپ اول. نشر: موسسه فرهنگی تربیتی توحید، ۱۳۷۶. – مقاله «جریان‌های فکری تأثیر گذار در «تربیت» معاصر ایران»، جمیل علم‌الهدی، ۱۳۸۱. مجله: کتاب نقد، بهار (۱۳۸۱) – شماره ۲۲.	– مدارس اسلامی در دوره‌ی پهلوی دوم- ناهید روشن‌نهاد- تهران: انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۴. – مدارس اسلامی: بررسی وضعیت آموزشی، تربیتی و مدیریتی، علی‌نقی فقیهی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و موسسه مطالعاتی مشاوره اسلامی (نسخه پیش از انتشار) – بررسی وضعیت دانش تعلیم و تربیت اسلامی به‌منزله رشته علمی و دانشگاه، محمود نوذری، تربیت اسلامی، پاییز و زمستان ۱۳۹۳، شماره ۱۹. – مدارس اسلامی مشهد، مرکز مطالعات راهبردی تربیت اسلامی، چاپ اول ۱۳۹۴. (تاریخچه، گزارش وضع موجود مدارس اسلامی مشهد و ارائه الگوی پیشنهادی و قابل داندود در اینترنت). – نقش جریان روشنفکری در سکولاریسم تربیتی، جمیل علم‌الهدی، تهران: بنیاد فرهنگ و اندیشه معاصر، ۱۳۸۰.	منبع اصلی در حال تألیف (کتاب آشنایی با تجارب مدارس اسلامی معاصر ایران، تألیف گروهی از نویسندگان، اثر مشترک دانشگاه فرهنگیان و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه به زودی به زیور طبع آراسته خواهد شد)	آشنایی با تجارب مدارس اسلامی معاصر جدید	– کتاب «جنگ ایران و عراق: موضوعات و مسائل»، محمد درودیان، سمت، ۱۳۹۱. مقاله «بررسی تصاویر مرتبط با جنگ تحمیلی در کتابهای درسی از دیدگاه نشانه‌شناسی اجتماعی» فاطمه مصلحزاده، محمدتقی آشوری، مطالعات دفاع مقدس، س ۳ ش ۴، ۱۳۹۶. – «نامه‌های فهیمة» "نویسنده: فهیمة بابائیان پور به اهتمام: علیرضا کمره‌ای، ناشر: سوره مهر – «مجموعه کتاب آسمان مال من است» «یادها، آسمانی ها، جوان، دانش آموز» - نویسنده: مهدی قرلی ناشر: کتاب یوسف «هر کسی کار خودش» "نویسنده: رحیم مخدومی ناشر: سوره مهر. – «مجموعه بینش و نیایش» "نویسنده: مصطفی چمران - ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی – «خاک‌های نرم کوشک» "نویسنده: سعید عاکف - ناشر: کتابان – «مجموعه کتاب‌های نیمه پنهان ماه» " ناشر: نزوایت فتح – « سفر سرخ » "نویسنده: نصرت الله محمودزاده - ناشر: انتشارات علم الهدی – اسرار جنگ تحمیلی به روایت اسرای عراقی، مرتضی سرهنگی، تهران سروش، ۱۳۶۲. – مجموعه کتب خاطرات و سیره شهدا – پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس http://www.dsac.ir کتاب‌های رایگان انقلاب و دفاع مقدس https://www.ketabrah.ir/collection/۱۱۱۰/ https://pdf.helpkade.com https://khatshakanha.ir/ https://basirat.ir/fa/news/۳۳۴۳۹

منابع دروس تعلیم و تربیت اسلامی				
چالش‌های تربیت اسلامی در دنیای معاصر	جدید	منبع اصلی در حال تألیف (کتاب در آمدی بر چالش‌های تربیت اسلامی در دنیای معاصر، تألیف دکتر علی لطیفی، اثر مشترک دانشگاه فرهنگیان و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه به زودی به زیور طبع آراسته خواهد شد)	منابع موجود در سرفصل	منابع موجود در سرفصل
تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام	جدید	منبع اصلی در حال تألیف (کتاب «رویکرد فطری به تربیت دینی در دوره کودکی و نوجوانی» تألیف دکتر محمود نوذری، اثر مشترک دانشگاه فرهنگیان و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه به زودی به زیور طبع آراسته خواهد شد)	- نوذری، محمود (۱۴۰۰)، رویکرد اسلامی به مراحل تحول دین‌داری، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و دانشگاه فرهنگیان. نوذری، محمود (۱۳۸۸)، «توصیف و ارزیابی رویکرد شناختی تحول دینی»، <i>اسلام و پژوهش‌های تربیتی</i>، س ۱، ش ۲، ص ۱۳۹-۱۶۹. نوذری، محمود (۱۳۸۹)، بررسی تحول ایمان به خدا در دوره کودکی، نوجوانی و آغاز جوانی. نوذری، محمود (۱۳۹۰)، «آموزش دین در دوره کودکی»، <i>تربیت اسلامی</i>، س ۶، ش ۱۳، ص ۱۷۳-۱۹۲. نوذری، محمود (۱۳۹۶)، <i>روان‌شناسی تحول دین‌داری</i>، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، تهران: سازمان سمت، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی. گریوانی، مسلم (۱۳۹۹)، اصول و شیوه‌های تربیت دینی کودکان، قم: نشر جمال علم‌الهدی، جمیله (۱۳۹۸)، <i>نظریه اسلامی رشد انسان</i>، تهران: دانشگاه شهید بهشتی. حسینی‌زاده، سیدعلی (۱۳۸۴)، <i>تربیت فرزند</i>، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه. حیدری ابهری، غلامرضا (۱۳۹۰)، خداشناسی قرآنی کودکان (پاسخ به ۴۰ پرسش کودکان و نوجوانان در باره خدا)، قم: نشر جمال باهنر، ناصر (۱۳۷۸)، آموزش مفاهیم دینی همگام با روان‌شناسی رشد، تهران: سازمان تبلیغات اسلامی.	کیومرث قیصری گودرزی، اصول تربیت توحیدی از کودکی تا بلوغ، سخنوران ۱۳۹۷. مصباح یزدی، محمدتقی (۱۳۸۸)، مجموعه ۸ جلدی معارف قرآن (به ویژه: خداشناسی، انسان‌شناسی، اخلاق در قرآن) قم: مؤسسه انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی مصباح یزدی، محمدتقی (۱۳۸۸)، ابعاد وجودی انسان و تربیت دینی، چاپ شده در مجموعه گفت‌و-گوهای همایش تربیت دینی، در جامعه اسلامی معاصر، ص ۲۵-۴۳. صفایی، علی (۱۳۹۲)، خط انتقال معارف، قم: لیل-القدر. لطیفی، علی (۱۳۹۶)، <i>مبانی فلسفی علم تربیت اسلامی</i>، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه. کریمی، عبدالعظیم (۱۳۸۱)، آموزش به مثابه پرورش، تهران: انتشارات پژوهشکده تعلیم و تربیت. دادستان، پریرخ، (۱۳۷۷)، بررسی توان ذهنی و درک مفاهیم دانش‌آموزان دوره ابتدایی به منظور تعیین استانداردهای آموزشی، <i>مجله روانشناسی</i>، س ۲، ش ۱. داودی، محمد، (۱۳۸۳)، تأملی در معنای تربیت دینی و مفاهیم نزدیک آن، چاپ‌شده در مجموعه مقالات همایش تربیت دینی در جامعه اسلامی معاصر، قم: مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی، ص ۲۹-۴۷. راستیان، ابراهیم (۱۳۹۵)، <i>تربیت دینی</i>، تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق(ع). حائری شیرازی، محمدصادق (۱۳۹۷)، <i>تربیت دینی</i>، قم: نشر معارف بربا، میشل (۱۳۸۹)، <i>کلیدهای پرورش رفتار و ارزش-های اخلاقی در کودکان و نوجوانان</i>، مترجم: فرنز فرود، تهران: صابرین. اسکندری، حسین (۱۳۸۶)، <i>خدا، به تصویر کودکان</i>، تهران: مؤسسه فرهنگی منادی تربیت.

راهبردهای ارزشیابی یادگیری مجموعه دروس تربیت اسلامی (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی‌شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس فعالیت یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان‌ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین‌شده است.

دانشگاه فرهنگیان
معاونت آموزش و تحصیلات تکمیلی
دیرخانه هماهنگی گروه‌های معارف و تربیت اسلامی

پیوست ۴ (ضوابط جدید تدریس دروس معارف و تعلیم و تربیت اسلامی)

تاریخ: ۱۴۰۱/۰۲/۲۰
شماره: ۵۰۰۰۰/۲۰۰۱/د
پیوست: دارد

بسمه تعالی

بخشنامه ضوابط جدید تدریس دروس معارف و تعلیم و تربیت اسلامی در دو نامه مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۲۰ با شماره های ۵۰۰۰۰/۲۰۰۰/د و ۵۰۰۰۰/۲۰۰۱/د به مدیریت امور پردیس های استان در سراسر کشور ابلاغ گردید

سلام علیکم

با احترام و آرزوی توفیق و قدردانی از زحمات جنابعالی و مدیران محترم گروه/بخش های معارف و تربیت اسلامی پردیس ها و مراکز تابعه دانشگاه در زمینه برنامه ریزی و اجرای برنامه های آموزشی دانشگاه، نظر به اهمیت دروس ۳۵ واحدی معارف و تربیت اسلامی در پرورش جنبه های معنوی دانشجو معلمان و برخورداری از کارکردهای اجتماعی دین به منزله نیروی اجتماعی وحدت بخش و تربیت کننده در جامعه، همچنین با توجه به تغییرات ایجاد شده در برخی سرفصل ها، منابع و ابلاغ عناوین جدید مصوب دروس تعلیم و تربیت اسلامی (شماره ۵۰۰۰۰/۱۱۶۷۱/۳۰۰ مورخ ۹۹/۸/۲۴ پیوست شماره ۱)، پیرو ضوابط قبلی این دروس مورخ ۹۶/۰۶/۰۵ به شماره ۵۰۰۰۰/۶۷۰۸/۳۰۰/د و دیگری مورخ ۹۷/۱۱/۱۷ به شماره ۵۰۰۰۰/۱۷۸۴۵/۱۰۳/د، ضوابط جدید دروس ۱۶ واحدی «معارف اسلامی» و ۱۹ واحدی «تعلیم و تربیت اسلامی» به شرح ذیل ایفاد می گردد.

تعاریف اصطلاحات کلیدی در این ضوابط:

- دبیرخانه: دبیرخانه هماهنگی گروه های معارف و تربیت اسلامی
- دروس: دروس ۱۶ واحدی معارف اسلامی و ۱۹ واحدی تعلیم و تربیت اسلامی
- نهاد: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها
- معاونت آموزش نهاد: معاونت آموزشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها
- مدیر گروه: مدیر گروه/مدیر بخش/سرپرست امور معارف و تربیت اسلامی
- کارگروه استانی: کارگروه بررسی صلاحیت عمومی اولیه متقاضیان تدریس معارف و تربیت اسلامی

نشانی: شهرک قدس بلوار شهید فرحزادی، خیابان تربیت معلم، دانشگاه فرهنگیان

تلفن: ۸۷۷۵۱۰۰۰ - فمابر: ۸۸۶۹۸۸۶۴ - کد پستی: ۱۹۹۸۹۶۳۳۴۱

www.cfu.ac.ir

تاریخ: ۱۴۰۱/۰۲/۲۰
شماره: ۵۰۰۰۰/۲۰۰۱/د
پیوست: دارد

بسمه تعالی

الف) ضوابط مشترک دروس

با توجه به بخشنامه‌های مرجع قبلی به شماره‌های ۵۰۰۰۰/۱۵۹۹۳/د و ۵۰۰۰۰/۱۷۸۴۵/۱۰۳/د، نکات ذیل تاکید می‌گردد:

۱. مسئولیت واگذاری دروس به استادان، صرفاً برعهده مدیر محترم گروه است. از این رو، درخواست‌های تدریس این دروس، می‌بایست به گروه ارائه و صرفاً از این طریق پیگیری شود.
۲. واگذاری دروس به ترتیب اولویت صورت گیرد: اولویت یک: اعضای هیئت علمی گروه، اولویت دو: اعضای هیئت علمی سایر گروه‌ها، مدرسین و مامورین آموزشی و اولویت سه: اساتید مدعو و حق‌التدریس. مدیران محترم گروه، جلسات شورای علمی گروه را به طور مستمر تشکیل داده و دروس را با مشورت اعضای گروه به مدرسان متخصص و توانمند دارای مجوز تدریس واگذار نماید.
۳. واگذاری دروس صرفاً به اساتید دارای مجوز تدریس معتبر صورت گیرد. مرجع اعتبار مجوزهای تدریس دروس معارف اسلامی، معاونت آموزشی نهاد و دروس تعلیم و تربیت اسلامی، دبیرخانه می‌باشد.
- تبصره ۱: مجوزهای تدریس موقت باید پیش از اتمام تاریخ اعتبار، از طریق مجاری قانونی مرتبط، اعتباریابی مجدد (موقت یا دائم) شوند. در غیر این صورت مجوزهای قبلی، فاقد اعتبار می‌باشد.
- تبصره ۲: بکارگیری اساتید پذیرفته‌شده در دوره‌های تمهید معارف اسلامی و توانمندسازی تعلیم و تربیت اسلامی به شرط بررسی و تایید صلاحیت عمومی ایشان در کارگروه استانی بلامانع است.
- تبصره ۳: لازم است اساتید محترم علاوه بر دارا بودن مجوز تدریس، در دروس «مرتبط با مجوز» به‌کارگیری شوند؛ در غیر این صورت، بدون مجوز قلمداد و حذف خواهد شد.
۴. برنامه‌ریزی و توزیع عناوین دروس در هشت نیمسال با رعایت پیش‌نیازها بر اساس ترتیب ذکر شده در جداول ابلاغی در برنامه‌درسی رشته‌ها صورت گیرد.
- تبصره: با استناد به دستورالعمل اجرایی شماره ۲۲/۷۹۸۵ وزارت علوم، در هر نیمسال تحصیلی یک درس از دروس معارف اسلامی و یک درس از دروس تعلیم و تربیت اسلامی - در موارد ضرور حداکثر دو درس با هماهنگی دبیرخانه- ارائه گردد.

نشانی: شهر ک قدس، بلوار شهید فرحزادی، خیابان تربیت معلم، دانشگاه فرهنگیان

تلفن: ۸۷۷۵۱۰۰۰ - فکس: ۸۸۶۹۸۸۶۴ - کد پستی: ۱۹۹۸۹۶۳۳۴۱

www.cfu.ac.ir

تاریخ: ۱۴۰۱/۰۲/۲۰
شماره: ۵۰۰۰/۲۰۰۱/د
پیوست: دارد

بسمه تعالی

۵. مدیر محترم گروه بر عناوین، سرفصل‌ها، منابع درسی و تدریس اساتید محترم نظارت مستمر داشته باشند.
- تبصره ۱: استاد محترم موظف است مطابق سرفصل درس، از منابع درسی دارای مجوز رسمی از مراجع مربوطه (معاونت آموزشی نهاد جهت منابع دروس معارف اسلامی و دبیرخانه جهت منابع دروس تعلیم و تربیت اسلامی) استفاده نماید.
- تبصره ۲: مدیر محترم گروه، در طول درس، ارزشیابی‌های آموزشی اساتید محترم را انجام داده و گزارش مکتوب تخلفات آموزشی اعضای هیئت علمی و مدرسین را به دبیرخانه ارسال نماید.
۶. پیرو بخشنامه‌های ۱۴/۸۱/۲۶۹۱ ادگ و ۲۵۶۴ معاونت آموزشی نهاد، به‌کارگیری مدرس خواهر در پردیس برادران یا کلاس‌های مختلط، ممنوع است (مفاد این بخشنامه در کلیه کلاس‌های معارف و تربیت اسلامی در دانشگاه لازم الاجراست).
۷. پیرو بخشنامه شماره ۹۵/۱/۴۹۵۲ معاونت آموزشی نهاد، سقف ۴۰ نفری در تشکیل کلاس‌ها رعایت گردد.
۸. به‌کارگیری اساتید مدعو بدون انعقاد قرارداد حق التدریس ممنوع است.

ب) ضوابط ویژه دروس معارف اسلامی (۱۶ واحد)

۱. تنظیم دقیق برنامه درسی هر نیم‌سال تحصیلی و تهیه کامل فرم بیست و ارسال به دبیرخانه (آدرس: maaref.farhangian@gmail.com) توسط مدیر محترم گروه جهت تایید و ارسال به معاونت آموزشی نهاد.
۲. بلامانع بودن واگذاری دروس معارف اسلامی به نمایندگان محترم ولی فقیه و ائمه جمعه منصوب از سوی مقام معظم رهبری حفظه‌الله تعالی، مسئولین محترم دفاتر نهاد دانشگاه‌های کشور و معاونین دفاتر نهاد دانشگاه فرهنگیان با هماهنگی دبیرخانه.
۳. امکان تدریس ۶ واحد درسی از دروس معارف اسلامی در ساعات اداری توسط مسئولین محترم دفاتر نهاد و ۴ واحد توسط معاونین محترم دفاتر نهاد در پردیس‌های استانی دانشگاه و بیشتر از آن در خارج از ساعات اداری بر اساس قوانین معاونت آموزش و تحصیلات تکمیلی دانشگاه.

نشانی: شهر ک قدس، بلوار شهید فردوسی، خیابان تربیت معلم، دانشگاه فرهنگیان

تلفن: ۸۷۵۱۰۰۰ - ۸۸۶۹۸۸۶۴ - فکس: ۸۸۶۹۸۸۶۴ - کد پستی: ۱۹۹۸۹۶۳۳۴۱

www.cfu.ac.ir

تاریخ: ۱۴۰۱/۰۲/۲۰
شماره: ۵۰۰۰/۲۰۰۱/د
پیوست: دارد

بسمه تعالی

۴. پذیرش معادل‌سازی نمرات دروس دانش‌آموختگان حوزه علوم اسلامی دانشگاهیان با دریافت ریز نمرات و نامه رسمی مدیر حوزه علوم اسلامی دانشگاهیان در هر استان طبق مقررات مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی.

۵. اساتید محترم می‌بایست مشخصات و مجوزهای دائم استانی خود را در سامانه جامع اساتید معارف اسلامی - سجا - به آدرس (<https://saja.nahad.ir>) ثبت نمایند و صرفاً از همین طریق اقدام به تمدید و یا افزایش مجوزهای تدریس خود نمایند. همچنین لازم است مجوزهای استانی صادر شده متقاضیان، توسط دفتر نهاد آن استان جهت ثبت در بانک اطلاعاتی سامانه سجا به نهاد مرکز ارسال گردد.

ج) ضوابط ویژه دروس تعلیم و تربیت اسلامی (۱۹ واحد)

۱. تدریس دروس تعلیم و تربیت اسلامی برای دانشجو معلمان ورودی‌های قبل از بهمن ۹۹، بر اساس ضوابط قبلی این دروس به شماره ۵۰۰۰/۱۷۸۴۵/۱۰۳ مورخ ۹۷/۱۱/۱۷ ساماندهی می‌گردد.

۲. از آنجا که سرفصل‌های جدید دروس تعلیم و تربیت اسلامی در بازنگری سرفصل‌های درسی دانشگاه به شماره ۵۰۰۰/۱۱۶۷۱/۳۰۰ مورخ ۹۹/۰۸/۲۴ برای ورودی‌های ۹۹ به بعد، بازبینی و ابلاغ گردیده است، این دروس به دو دسته تقسیم می‌گردند:

- **دسته «الف» دروس ابقاشده** شامل پنج عنوان درسی: «فلسفه تربیتی اسلام»، «فلسفه تربیت رسمی و عمومی در ج.ا.ا» (در برخی رشته‌ها عنوان اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش درج شده است)، «سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت علیهم‌السلام»، «تاریخ اندیشه و عمل تربیتی در اسلام و ایران» و «اخلاق معلمی در اسلام».

- **دسته «ب» دروس جدید** شامل چهار عنوان درسی: «چالش‌های تربیت اسلامی در دنیای معاصر»، «آشنایی با تجارب مدارس اسلامی معاصر»، «تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام» و «ارزش‌های تربیتی دفاع مقدس».

۳. **مجوز تدریس دروس دسته «الف»** همانند ضوابط قبلی (شماره ۵۰۰۰/۱۷۸۴۵/۱۰۳ د) به استادان و مدرسانی که دارای یکی از شرایط زیر به ترتیب اولویت باشند، اعطا می‌شود:

نشانی: شهر ک قدس، بلوار شهید فرحزادی، خیابان تربیت معلم، دانشگاه فرهنگیان

تلفن: ۸۷۷۵۱۰۰۰ - فکس: ۸۸۶۹۸۸۶۴ - کد پستی: ۱۹۹۸۹۶۳۳۴۱

www.cfu.ac.ir

تاریخ: ۱۴۰۱/۰۲/۲۰
شماره: ۵۰۰۰/۲۰۰۱/د
پیوست: دارد

بسمه تعالی

- ۳.۱. واجدین مدرک تحصیلی مرتبط با عنوان درس، مطابق با جدول ذیل.
- ۳.۲. واجدین مجوز تدریس معتبر مطابق با جدول ذیل (توضیح آنکه این افراد کسانی هستند که پیش از این با شرکت موفق در دوره‌های آموزشی «توانمندسازی مدرسان تعلیم و تربیت اسلامی» از دبیرخانه «مجوز تدریس» (دائم یا موقت) دریافت نموده‌اند).

ردیف	عنوان درس	مدرک تحصیلی مرتبط	مجوز پوشش دهنده
۱	فلسفه تربیتی اسلام	فلسفه تعلیم و تربیت (گرایش تعلیم و تربیت اسلامی)، تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش (گرایش تعلیم و تربیت اسلامی)؛	فلسفه تربیت در ج.ا.ا. یا نظام تربیتی اسلام
۲	فلسفه تربیت رسمی و عمومی / اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در ج.ا.ا.	فلسفه تعلیم و تربیت (گرایش تعلیم و تربیت اسلامی)، تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش (گرایش تعلیم و تربیت اسلامی)؛	فلسفه تربیت رسمی و عمومی در ج.ا.ا. یا اسناد، قوانین و سازمان آپ
۳	سیره تربیتی پیامبر(ص) و اهل بیت (ع)	به دلیل فقدان مدرک پوشش دهنده این درس، صلاحیت تدریس این درس تنها از طریق شرکت در دوره یا بررسی رزومه سنجیده خواهد شد.	سیره تربیتی پیامبر(ص) و اهل بیت (ع)
۴	اخلاق معلمی از دیدگاه اسلام	مدرسی معارف اسلامی گرایش اخلاق اسلامی، رشته اخلاق (گرایش اخلاق اسلامی و یا اخلاق کاربردی)؛	اخلاق حرفه‌ای معلم در اسلام یا نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام
۵	تاریخ اندیشه و عمل تربیتی در اسلام و ایران	فلسفه تعلیم و تربیت (گرایش تعلیم و تربیت اسلامی)، تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش (گرایش تعلیم و تربیت اسلامی)؛	تاریخ اندیشه و عمل تربیتی در اسلام و ایران

- ۳.۳. واجدین رزومه علمی قوی و متناسب با سرفصل‌های مصوب: مشروط به بررسی و تایید آن در کمیته بررسی صلاحیت علمی استادان دروس تعلیم و تربیت اسلامی دبیرخانه (متقاضی می‌بایست صرفاً درخواست خود را به همراه رزومه و مستندات از طریق مدیر گروه و مکاتبه مدیریت امور پردیس‌های استان با این معاونت و رونوشت آن به دبیرخانه مذکور ارسال نماید).

نشانی: شهرک قدس، بلوار شهید فرحزادی، خیابان تربیت معلم، دانشگاه فرهنگیان

تلفن: ۰۰۰ ۸۷۵۱۰۰۰ - فکس: ۸۸۶۹۸۸۶۴ - کد پستی: ۱۹۹۸۹۶۳۳۴۱

www.cfu.ac.ir

تاریخ: ۱۴۰۱/۰۲/۲۰
شماره: ۵۰۰۰/۲۰۰۱/د
پیوست: دارد

بسمه تعالی

۴. مجوز تدریس دروس دسته «ب» (چهار عنوان درسی «چالش‌های تربیت اسلامی در دنیای معاصر»، «آشنایی با تجارب مدارس اسلامی معاصر»، «تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام» و «ارزش‌های تربیتی دفاع مقدس»)، با توجه به جدید بودن محتوای این دروس، با شرکت موفق در دوره‌های توانمندسازی مدرسان که توسط دبیرخانه برگزار می‌گردد، اعطا می‌شود. ضوابط حضور در این دوره متعاقبا اعلام خواهد شد.

تبصره: اساتید دارای رزومه علمی، پژوهشی و اجرایی متناسب با سرفصل‌های مصوب هر یک از این دروس (دسته «ب»)، می‌توانند تقاضای خود را به پیوست رزومه و مستندات، به دبیرخانه ارسال نمایند تا در صورت تایید آن در کمیته بررسی صلاحیت علمی استادان دروس تعلیم و تربیت اسلامی، مجوز تدریس را دریافت نمایند. حداقل شرایط رزومه متناسب عبارت است از: ۱. چاپ یک کتاب یا سه مقاله علمی (پژوهشی، ترویجی یا تخصصی) مرتبط با سرفصل درس؛ ۲. سابقه فعالیت تربیتی (برای درس مدارس اسلامی)؛ ۳. سابقه متناسب با درس ارزش‌های تربیتی دفاع مقدس (رزمندگی، ایثارگری، روایتگری و غیره).

در پایان ضمن تشکر و قدردانی از همکاران گرامی دبیرخانه مذکور، مدیریت محترم امور پردیس‌ها و همکاران آموزشی در آن استان و مدیر محترم گروه / بخش‌های معارف و تربیت اسلامی، مستدعی است نظارت و تحلیل وضعیت دروس / مدرسان معارف و تربیت اسلامی در هر نیم‌سال تحصیلی توسط دبیرخانه مذکور صورت گیرد.

دوست محمد سمعی باقلی
سرپرست معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی
دانشگاه فرهنگیان

رونوشت:

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای علی تقوی رئیس محترم دبیرخانه هماهنگی گروه‌های معارف و تر:

نشانی: شهر ک قدس، بلوار شهید فرحزادی، خیابان تربیت معلم، دانشگاه فرهنگیان

تلفن: ۰۰۰ ۸۷۷۵۱۰۰ - نمابر: ۸۸۶۹۸۸۶۴ - کد پستی: ۱۹۹۸۹۶۳۳۴۱

www.cfu.ac.ir

پیوست ۵ (سرفصل دروس قدیم تعلیم و تربیت اسلامی)

سرفصل درس «فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن

۱-۱- معلمان به عنوان مهم ترین عامل فرآیند تربیت در صورتی می توانند به شکلی فکورانه، نوآورانه و متناسب با موقعیت خاص زمانی و مکانی به نقش آفرینی موثر در این جریان بپردازند که با اتکا بر فلسفه تربیتی معین و معتبری، مجموعه ای از ملاک ها و معیارهای مشخص را جهت راهنمایی تدابیر و عمل تربیتی خویش در شرایط و موقعیت های خاص و غیرقابل پیش بینی مد نظر داشته باشند؛

۱-۲- از سوی دیگر معلمان در هر جامعه ارزش مدار و متعهد به یک نظام فکری و ارزشی معین، لازم است با مضامین اصلی فلسفه تربیتی مقبول آن جامعه عمیقاً آشنا شده و آن را بپذیرند تا به مثابه چهارچوب راهنمای عمل تربیتی-به منزله عمل اجتماعی هدفمند دارای آثار و ابعاد جمعی- از آن بهره مند شوند. لذا معلمان جامعه اسلامی به منظور ایتنای مجموعه فعالیت های تربیتی خود بر اساس نظام معیار اسلامی و لوازم تربیتی آن، علاوه بر آشنایی دقیق با نظام تربیتی اسلام باید با فلسفه تربیت اسلامی در قالب فلسفه تربیتی مقبول جامعه اسلامی خود آشنایی عمیق داشته و نسبت به آن التزام عملی داشته باشند؛

۱-۳- از آنجا که «فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران» به عنوان مصداقی از فلسفه تربیتی جامعه اسلامی ایران در دوران معاصر طی سالیان اخیر براساس تلاشی روشمند و با استفاده بهینه از خرد جمعی تدوین و تحت اشراف شورای عالی انقلاب فرهنگی اعتبار بخشی و تایید شده است ضروری است همه معلمان آینده جامعه اسلامی ایران ضمن دروس تربیتی برنامه درسی تربیت معلم مفاهیم اصلی، مضامین و محتوای این مجموعه نظری مدون را به عنوان مهم ترین سند تربیتی کلان جامعه بخوبی درک نمایند و بتوانند دلالت ها و پیامدهای آن را برای هدایت انواع تربیت-به لحاظ تعیین اهداف، اصول، سیاستها، برنامه ها، محتوا، روشها و رویکردها-در نظام جمهوری اسلامی ایران طی دهه های آینده شناسایی و پیگیری کنند.

نام درس: فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- درک مبانی و اصول فلسفه تربیت در جامعه اسلامی ایران نقش آن در هدایت و ساماندهی امر تربیت در جامعه اسلامی ایران را تبیین نماید.	تعداد واحد: ۳ واحد
۲- با مطالعه و مقایسه مفاهیم و مولفه های اصلی فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران با سایر دیدگاههای فلسفی نقاط قوت و ضعف هر یک از آنها را شناسایی کند و فلسفه تربیتی خود به عنوان معلم را تبیین نماید.	زمان درس: ۴۸ ساعت
	نحوه تدریس: نظری
	شایستگی
	اساسی:
	اندیشه ورزی در باره
	چپستی، چپراستی
	و چگونگی فرآیند تربیت
	(به منظور هدایت عمل
	و موقعیت تربیتی خود و
	دیگران)

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
مبانی و اصول	می‌تواند رابطه میان مبانی و اصول تربیت را توضیح دهد اما قادر به تبیین مستدل آنها به عنوان یک مجموعه سازوار نیست.	می‌تواند رابطه میان مبانی و اصول را به عنوان یک مجموعه سازوار تبیین کند و برای آن مثال‌های تربیتی ارائه نماید.	می‌تواند رابطه میان مبانی و اصول را به عنوان یک مجموعه نظام مند با ارائه استدلال منطقی تبیین نموده و نقش آن را در اتخاذ تصمیمات تربیتی تحلیل کند.
مقایسه دیدگاه‌های فلسفی	در مقایسه دیدگاه‌ها با مبانی و اصول تربیت اسلامی به برخی شباهت‌ها یا تفاوت‌ها اشاره کرده است و نتوانسته وجوه متمایز کننده آن را عرصه عمل تربیت تبیین کند.	می‌تواند پس از توصیف توانسته نکات مشترک و تمایز سایر دیدگاه‌ها با تربیت اسلامی را در مقام عمل تربیتی تشخیص دهد، لیکن قادر به نقد و ارزیابی مبنایی و مستدل آن دیدگاه نیست.	می‌تواند دیدگاه‌ها را با فلسفه تربیت اسلامی مقایسه نموده و نقاط قوت و ضعف آن -براساس مضامین فلسفه تربیت در ج.ا.ا- در عرصه عمل تربیتی تبیین کند.
فلسفه معلمی	می‌تواند ارتباط اصول و مبانی تربیت اسلامی را در عمل حرفه ای خود به صورت نمونه مورد بحث قرار دهد اما نمی‌تواند متناسب با تجارب و موقعیت خاص فلسفه تربیتی خود را تبیین کند.	توانایی تحلیل فلسفه تربیت اسلامی و اتخاذ تصمیمات بر اساس آن در موقعیت‌های روشن و شناخته شده را داراست اما نمی‌تواند آن‌ها را در قالب فلسفه شخصی خود تبیین کند.	قادر است فلسفه تربیتی شخصی خود را مبتنی بر مبانی و اصول فلسفه تربیت اسلامی تبیین کند و تأثیر تصمیمات تربیتی مبتنی بر آن را با ذکر مثال‌ها و نمونه‌ها روشن نماید.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: آشنایی با فلسفه تربیت و تاریخچه و جایگاه آن (چهار جلسه)

فصل اول: تعریف فلسفه تربیت، قلمرو مباحث، پیشینه و ضرورت مطالعه آن

فصل دوم: آشنایی با برخی از دیدگاه‌های کلاسیک و معاصر در فلسفه تربیت و بررسی آنها

فصل سوم: رویکرد اسلامی به فلسفه تربیت و اهم مشخصات آن

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تعریف فلسفه تربیت و تبیین قلمرو مباحث آن
- تبیین و تشریح اهمیت و ضرورت آشنایی با فلسفه تربیت بخصوص برای معلمان و مربیان
- توصیف اجمالی برخی از دیدگاه های کلاسیک و رایج در فلسفه تربیت و بیان اهم نقاط قوت و ضعف آنها
- تبیین مختصر رویکرد اسلامی به فلسفه تربیت و بیان وجوه تمایز محتوایی آن از رویکردهای غربی

بخش دوم: معرفی فلسفه تربیتی جامعه اسلامی ایران (فلسفه تربیت در ج.ا.ا) و خصوصیات و جایگاه آن (دو جلسه)

فصل پنجم: تبیین انواع فلسفه تربیت (تاریخی، نظری، شخصی و اجتماعی) و نقش متفاوت فلسفه تربیتی اجتماع

فصل ششم: تدوین فلسفه تربیتی اجتماع متناسب با رویکرد اسلامی برای جامعه اسلامی معاصر ایران و نقش آن

بخش سوم: توصیف و تبیین مضامین فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران (شش تا هشت جلسه)

فصل هفتم: مرور بر اهم مبانی اساسی تربیت و باهم نگری آنها

- مبانی هستی شناختی

- مبانی انسان شناختی

- مبانی معرفت شناختی

- مبانی ارزش شناختی

- مبانی دین شناختی

- باهم نگری مبانی اساسی تربیت

فصل هشتم: تبیین اهم مفاهیم کلیدی تربیت

- مفاهیم کلیدی دسته اول: حیات طیبه، نظام معیار اسلامی، هویت، جامعه صالح،

- مفاهیم کلیدی دسته دوم: فرآیند تعاملی، زمینه سازی، مربی، مربی، هدایت، کسب شایستگی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فصل نهم: تبیین چرایی تربیت و مولفه های آن

- بیان تعریف برگزیده تربیت

-تبیین خصوصیات تعریف برگزیده و قلمرو آن

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده و مشارکت در بحث های کلاسی

- بحث در باره تناسب تعریف و ویژگی های تربیت با مبانی اساسی تربیت

فعالیت عملکردی:

- مقایسه تعریف برگزیده تربیت با تعاریف دیگر تربیت (اعم از تعریف سایر مکاتب و یا دیگر متفکران مسلمان)
- نقد و ارزیابی برنامه ها و تجارب تربیتی خود یا دیگران از منظر ویژگی های تربیت.

فصل دهم: تبیین چرایی تربیت

- بیان ضرورت تربیت و جایگاه آن (در مقایسه با دیگر فعالیت های اجتماعی)

- تبیین غایت و نتیجه تربیت (نتایج مشترک و اختصاصی)

- تبیین اهداف تربیت (شایستگی های مشترک و اختصاصی)

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده و مشارکت در بحث های کلاسی

- بحث و مقایسه اهداف تبیین شده با اهداف سایر دیدگاه های تربیتی

- بحث و بررسی چگونگی ارتباط اهداف تبیین شده با مبانی اساسی تربیت

فعالیت های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت تربیتی (برنامه ها و طرح های تربیتی) و بررسی آن از منظر اهداف تربیت

فصل یازدهم: تبیین چگونگی تربیت

- تبیین انواع تربیت (رسمی/غیررسمی، عمومی/تخصصی، الزامی/اختیاری و ساحت های شش گانه)

- بیان اصول عام حاکم بر جریان تربیت

- بیان عوامل و نهادهای سهیم و موثر در فرآیند تربیت

- تبیین ارکان تربیت

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

- شناسایی و بررسی دلالت های فلسفه تربیت در ج.ا.ا. برای بهبود جریان تربیت (در گستره انواع تربیت)

فعالیت های عملکردی:

- مشاهده یک مدرسه و نقد مناسبات و برنامه های آن از منظر اصول عام تربیت

- تحلیل نقش عوامل و نهادهای موثر در عملکرد یکی از انواع تربیت غیر رسمی

- بررسی چند طرح و برنامه اجرایی در نظام تربیت رسمی و عمومی و نقد آنها از منظر اصول عام تربیت

بخش چهارم: التزام به فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران؛ چرا و چگونه؟ (دو تا سه جلسه)

فصل دوازدهم: تدوین فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور؛

- معلم فکور و ضرورت داشتن فلسفه تربیتی شخصی

- ارتباط فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور با فلسفه تربیتی مدرسه

- نسبت فلسفه تربیتی شخصی معلم با فلسفه تربیتی اجتماع

- نسبت فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور با تجارب و موقعیت تربیتی خود او

فصل سیزدهم: ساماندهی و هدایت انواع تربیت براساس مفاد فلسفه تربیت در ج.ا.ا.

- تعریف وظایف و مأموریت انواع نهادهای تربیتی جامعه اسلامی ایران براساس مفاد فلسفه تربیت در ج.ا.ا.

- تنظیم سیاست ها و برنامه های تربیتی در همه انواع تربیت براساس دلالت های فلسفه تربیت در ج.ا.ا.

- ایجاد هماهنگی میان همه نهادها و عوامل سهیم و موثر در جریان تربیت (به خصوص ارکان تربیت) براساس مفاد فلسفه

تربیت در ج.ا.ا.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی
پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو
انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.

منابع فرعی:

- کتب درسی فلسفه تعلیم و تربیت (نلر، شریعتمداری، شعاری نژاد، ابراهیم زاده، اوزمن، بهشتی، پاک سرشت، باقری، و....)
ومقالات مربوط به نقش فلسفه تربیت در بهبود سیاست و عمل تربیتی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۴ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۴ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن عمل اصیل تربیتی عملی فکورانه و اندیشه ورزانه است عملی است که که مبتنی بر درک و فهم موقعیت است. در واقع یکی از لوازم اصلی تحقق یک عمل اصیل تربیتی داشتن توانایی تحلیل درست از شرایط و بستر موجود و مواجهه انتقادی با آن و تلاش برای اصلاح و بهبود موقعیت است. موقعیتی که عمل فکورانه معلم در آن بروز و ظهور می یابد، نهادی است که نوع خاصی از تربیت را که همان تربیت رسمی و عمومی (قانون مند، سازماندهی شده، همگانی) را تمهید و ارائه می دهد. این سخن بدان معنی است که عمل تربیتی معلم بر روی چنین بستری تحقق می یابد از این رو معلم بیش از موضوع دیگری لازم است با کسب شناخت ابعاد و مولفه های مختلف فلسفه تربیت رسمی و عمومی قادر به تحلیل و ارزیابی و اصلاح عمل فردی و برنامه ها و طرحها باشد.			
نام درس: فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران		مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ واحد زمان درس: ۳۲ ساعت شایستگی اساسی: <i>Pck & ۱-۲ & ۱-۱ Ck</i> <i>Gk & ۳-۱ & ۴-۱</i>	
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را از منظر چپستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد تبیین و مقایسه می کند. موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را از منظر چپستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد ارزیابی و نقد می کند.			
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
ارزیابی موقعیتهای تربیتی بر اساس چپستی و چرایی و چگونگی فلسفه تربیت رسمی	قادر نیست موقعیتهای مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را از منظر چپستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد تبیین (دلیل آوری) و مقایسه کند.	با بررسی موقعیتهای مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) آنها را از منظر چپستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد تبیین (دلیل آوری) کند.	با بررسی موقعیتهای تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) آنها را از منظر چپستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد مقایسه کند.
ارزیابی ارزشها و اصول تربیت مبتنی بر چپستی، چرایی	ارزشها و اصول تربیت مبتنی بر چپستی رسمی و عمومی عناصر و مولفه	برای ضعف ها و قوت های (ارزشها و اصول تربیتی مبتنی بر چپستی چرایی فلسفه تربیت	دلایل و عوامل موثر در ایجاد ضعف و قوت در عناصر و مولفه های موقعیت های تربیتی

و چگونگی فلسفی تربیت رسمی	های موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی را صرفا شناسایی می کند.	رسمی و عمومی (در عناصر و مولفه های موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) شناسایی شده (توجیهات مناسبی ارائه می دهد.	(عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را بیان می کند و پیشنهادهای مناسب برای بهبود آن ارائه می دهد.
---------------------------------	--	---	--

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

• بخش اول: مفهوم پردازی تربیت رسمی و عمومی

- تبیین تربیت رسمی و عمومی
- ضرورت و امکان تربیت رسمی و عمومی
- تاریخچه تربیت رسمی و عمومی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه تاریخچه مختصری از تربیت رسمی و عمومی در ایران و جهان

بخش دوم: مبانی تربیت رسمی و عمومی در نظام جمهوری اسلامی ایران

- مبانی سیاسی
- مبانی حقوقی
- مبانی جامعه شناختی
- مبانی روان شناختی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فعالیت عملکردی:

- نقد مبانی از منظر کفایت آنها و یا سازگاری درونی

فصل سوم: چیرستی تربیت رسمی و عمومی در نظام جمهوری اسلامی ایران

- نقد الگوهای رایج تربیت رسمی و عمومی
- ویژگی های تربیت رسمی و عمومی متناسب با کشور جمهوری اسلامی ایران

○ تعریف تربیت رسمی و عمومی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره تناسب ویژگی های تربیت رسمی و عمومی با مبانی و فلسفه تربیت

فعالیت عملکردی:

- مقایسه ویژگی ها تربیت رسمی و عمومی با الگوهای دیگر
- نقد و ارزیابی برنامه ها و فعالیت های موجود از منظر ویژگی های تربیت رسمی و عمومی .

• چرایی تربیت رسمی و عمومی

- هدف تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث و مقایسه هدف تبیین شده با اهداف دیدگاه های مختلف
- بحث و بررسی ارتباط هدف تبیین شده با مبانی فلسفه تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت تربیتی (برنامه ها و طرح های) و بررسی آن از منظر هدف تربیت رسمی و عمومی

• چگونگی تربیت رسمی و عمومی

- اصول حاکم بر جریان تربیت رسمی و عمومی
- ویژگی های مدرسه مطلوب
- ارکان تربیت رسمی و عمومی
- چرخش های اساسی در تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بررسی نتایج اصول و ویژگی های تربیت رسمی و عمومی در عمل فردی معلم و برنامه ها و طرح ها و مناسبات حاکم بر مدرسه
- بررسی نتایج چرخش های اساسی در عمل فردی و عمل نظام تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های عملکردی:

- مشاهده یک مدرسه و نقد مناسبات و برنامه های آن از منظر اصول و ویژگیهای مدرسه
- بررسی چند طرح و برنامه اجرایی در نظام تربیت رسمی و عمومی و نقد آن از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی

• مشخصات و ویژگی های نظام تربیت رسمی و عمومی

- تعریف و قلمرو نظام تربیت رسمی و عمومی
- رهیافت نظام تربیت رسمی و عمومی
- رویکردهای اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی
- روابط نظام تربیت رسمی و عمومی با ارکان و نهادهای دیگر

- ساختار نظام تربیت رسمی و عمومی
- مولفه ها نظام تربیت رسمی و عمومی
- زیر نظام های نظام تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و نقد عملکرد یکی از مولفه های نظام تربیت رسمی و عمومی از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و نقد عملکرد یکی از زیر نظام های تربیت رسمی و عمومی از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و ارزیابی میزان روابط موجود نظام تربیت رسمی و عمومی با ارکان دیگر
- ارزیابی تناسب رهیافت ها و رویکردهای نظام تربیت رسمی و عمومی با مبانی و فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران

• بخش اول رهنامه نظام تربیت رسمی و عمومی

- مشخصات کلی نظام تربیت رسمی و عمومی
- الگوهای نظری زیر نظام های شش گانه تربیت رسمی و عمومی
- چرخشهای اساسی و تحول آفرین در نظام تربیت رسمی و عمومی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- تحلیل و بررسی چرخشهای اساسی
- تحلیل و بررسی الگوهای نظری زیرنظام ها
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- بررسی و تحلیل ارتباط الگوهای نظری زیر نظام ها با مبانی نظری آنها در فلسفه تربیت و فلسفه تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و تحلیل ارتباط مشخصات کلی نظام تربیت رسمی و عمومی با مبانی نظری آنها در فلسفه تربیت رسمی و عمومی
- بررسی نتایج چرخشهای اساسی در عمل فردی و عمل نظام تربیت رسمی و عمومی
- مشاهده یک مدرسه و نقد مناسبات و برنامه های آن از منظر چرخشهای اساسی
- بررسی چند طرح و برنامه اجرایی در نظام تربیت رسمی و عمومی و نقد آن از منظر چرخش های اساسی
- نقد و بررسی برنامه های موجود در نظام تربیت رسمی و عمومی از منظر رهنامه

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی
- پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به

صورت مکتوب توسط دانشجو

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش دوم صفحه ۱۹۳ تا ۴۴۴). وزارت آموزش و پرورش.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران»

۱- معرفی درس و منطق آن

از جمله ویژگی‌های تربیت رسمی و عمومی قانون مند بودن است. سازو کارها اهداف و ابعاد دیگر این نوع تربیت مبتنی بر قوانین و مقرراتی است که توسط مراجع قانونگذار و تصمیم گذار تدوین و تصویب شده است. عمل تربیت در بستر تربیت رسمی و عمومی مبتنی بر این قوانین و مقررات است. از این رو معلم به عنوان کارگزاری که در این بستر به عمل تربیت اقدام می کند لازم است با این بستر زمینه آگاهی و معرفت داشته باشد. یعنی که شناخت و فهم عمیق از اسناد راهبردی، قوانین و مقررات و سازمان این نهاد از لوازم و پیش نیازهای ضروری برای ایفای نقشهای حرفه ای معلمی است که دانشجو معلمان باید به کسب آن نایل آیند.

نام درس: «اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران»				مشخصات درس
۱- اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی) را از منظر اسناد تحول بنیادین تبیین و مقایسه کند. موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را از منظر قوانین و مقررات نقد کند. هماهنگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنامه بررسی و نقد نماید				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ واحد زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران
				ثباتی اساسی: PK
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
تبیین و مقایسه موقعیت‌های مختلف تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی و عمومی) بر اساس اسناد تحولی	موقعیت‌های مختلف تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی و عمومی) را صرفاً بررسی و از منظر راهکارها و راهبردها توصیف می کند.	با بررسی موقعیت‌های تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی و عمومی) را از منظر راهبردها و اصول رسمی و عمومی تبیین (دلیل آوری) کند.	با بررسی موقعیت‌های تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی و عمومی) را از منظر تناسب با راهکارهای اسناد تحولی نظام تربیت رسمی و مقایسه کند.	

نقد موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) بر اساس قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی	قوانین و مقررات مرتبط با موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را صرفاً شناسایی و تشریح می‌کند.	ضعف‌ها و قوت‌های موجود در عناصر و مؤلفه‌های موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را بر اساس قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی شناسایی کرده و توجیهات مناسبی ارائه می‌دهد.	دلایل و عوامل مؤثر در ایجاد ضعف و قوت در عناصر و مؤلفه‌های موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را بیان می‌کند و پیشنهادها را مناسب برای بهبود آن ارائه می‌دهد.
بررسی و نقد هماهنگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنامه	قوانین و مقررات و راهبردها و راهکارهای اسناد تحولی نظام تربیت رسمی و عمومی را صرفاً تشریح می‌نماید.	ناهماهنگی‌ها و عدم تناسب‌ها بین قوانین و مقررات و راهبردها و راهکارهای اسناد تحولی را شناسایی و تشریح می‌کند.	دلایل ناهماهنگی‌ها و عدم تناسب‌ها بین قوانین و مقررات و راهبردها و راهکارهای اسناد تحولی را شناسایی می‌کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: سند تحول بنیادین

- ضرورت وجود اسناد راهبردی
- چشم انداز و اهداف سند تحول
- راهبردهای کلان

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- بحث در باره اهداف کلان و راهبردهای اصلی سند تحول
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- مقایسه سند تحول بنیادین با چهارچوبهای تعریف شده در برنامه‌ریزی راهبردی (استراتژیک)
- نقد و بررسی راهکارهای سند تحول از منظر ارتباط با مبانی نظری

- نقد و بررسی سند تحول از منظر سازگاری درونی عناصر و مولفه ها و راهکارها
- نقد و بررسی برنامه درسی موجود از منظر سند برنامه درسی ملی

بخش دوم: سند برنامه درسی ملی

- چشم انداز و اصول برنامه درسی ملی
- رویکرد برنامه درسی ملی
- حوزه های تربیت و یادگیری

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره آثار رویکرد برنامه درسی بر جریان یادگیری کلاسی
- بحث در باره حوزه های یادگیری و ارتباط آنها با همدیگر

فعالیت عملکردی:

- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر سازگاری درونی
- نقد هریک از حوزه های یادگیری در تناسب با مبانی نظری و استنادبالا دستی

بخش سوم: سازمان و تشکیلات وزارت آموزش و پرورش

- سازمان اداری گذشته و اکنون نظام تربیت رسمی و عمومی
- ساختار و تشکیلات شورای عالی آموزش و پرورش شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ساختار اداری در سطح استان و منطقه و مدرسه

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره قوانین و مقررات و نقد آنها
- بحث و بررسی ساختار اداری استانی منطقه ای
- بحث در باره سازمانهای وابسته مانند سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی ، نهضت سواد آموزی، کانون پرورش فکری و سازمان نوسازی
- بحث و بررسی ساختار اداری حوزه وزارتی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و ارائه گزارش از سازمان اداری اداره کل یک استان یا یک منطقه
- بررسی و ارائه گزارش از اهداف و ساختار اداری یکپاز سازمانه های وابسته

بخش چهارم: قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی

- قوانین مرتبط با نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات مجلس)
- مقررات مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی)

- آیین نامه اجرایی مدارس

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- بحث در باره تناسب قوانین و مقررات موجود با همدیگر
- بحث در باره دلایل تغییر در برخی قوانین و مقررات

فعالیت عملکردی:

- مقایسه قوانین مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی در ایران در جهان
- بررسی و ارزیابی سیر تاریخی قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی
- بررسی چگونگی اجرای آیین نامه اجرایی در یک مدرسه و شناسایی مشکلات آن

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی
پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو
انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند برنامه درسی ملی. وزارت آموزش و پرورش.
- صافی، احمد (۱۳۸۵). سازمان و قوانین آموزش و پرورش. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

- سایت وزارت آموزش و پرورش: www.medu.ir/Portal/Home
- سایت شورای عالی انقلاب فرهنگی: <http://sccr.ir/pages>
- سایت دولت: <http://dolat.ir>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیرنده پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «نظام تربیتی اسلام (بر اساس قرآن و روایات پیامبر ص) و اهل بیت ع»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تعلیم و تربیت به عنوان نهادی اجتماعی، یکی از اجزا و عناصر مهم هر فرهنگ و تمدن است که یکی از وظایفش انتقال فرهنگ به نسل جدید و رشد و تعالی آن است. از آنجا که فرهنگ و تمدن کشور ما اسلامی است، وظیفه تعلیم و تربیت تربیت نسل جدید بر اساس آموزه‌های اسلامی و در یک کلام، تربیت انسان مؤمن و مسلمان است و این مستلزم آشنایی عمیق معلمان با نظام تربیتی اسلام است. در این واحد معلمان با عناصر و مؤلفه‌های تعلیم و تربیت اسلامی آشنا شده و توانایی می‌یابند وضعیت مطلوب تربیتی برای دانش‌آموزان خود را تشخیص داده و فعالیت‌ها و اقدامات رایج تربیتی را بر اساس معیارهای نظام تربیتی اسلام ارزیابی و نقد کنند.

نام درس: به فارسی: نظام تربیتی اسلام (بر اساس قرآن و روایات پیامبر ص) و اهل بیت ع				مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۳ واحد نظری زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: نحوه تدریس:
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را توصیف و تحلیل کند. بر اساس نظام تربیتی اسلام، وضعیت موجود تربیتی را شناسایی و وضعیت مطلوب تربیتی را ترسیم و هر دو وضع را تحلیل کند. بر اساس نظام تربیتی اسلام، فعالیت‌ها و اقدامات تربیتی رایج را ارزیابی و نقد کند.				شایستگی اساسی: Ck ۱-۱ & Pck& ۱-۲ Gk ۳-۱ & ۴-۱
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
توصیف و تحلیل ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام	ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را بر اساس منبع معرفی شده به زبان خود توصیف می‌کند	ربط و نسبت هر یک از عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را با عناصر و مؤلفه‌های دیگر توصیف و تحلیل می‌کند.	ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را با یکی از نظام‌های تربیتی رایج غربی مقایسه و وجوه تمایز و تشابه آن‌ها را به دست آورد	
تحلیل و شناسایی وضعیت موجود و مطلوب	وضع موجود را شناسایی کند.	وضع مطلوب را ترسیم کند.	دلایل خود را برای ترسیم وضع مطلوب به تفصیل بیان کند.	
ارزیابی فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی بر	فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی در	فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی را با معیارهای	دلایل خود را برای نقاط قوت و ضعف شناسایی	

اساس معیارهای نظام تربیتی اسلام	موقعیت خود (برای مثال در دبیرستان محل تحصیل خود) را شناسایی و توصیف می کند	برگرفته از نظام تربیتی اسلام را تطبیق می دهد و ارزیابی می کند.	شده، توضیح می دهد.
---------------------------------	--	--	--------------------

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

چپستی و ضرورت نظام تربیتی اسلام

- تعریف نظام، تعلیم و تربیت و نظام تعلیم و تربیت اسلامی
- عناصر و مؤلفه های نظام تعلیم و تربیت اسلامی
- ویژگی های نظام تعلیم و تربیت اسلامی
- ضرورت آشنایی با نظام تعلیم و تربیت اسلامی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره نظام تعلیم و تربیت اسلامی و انتخاب یک تعریف و ارائه دلیل برای آن

مبانی تعلیم و تربیت اسلامی

- چپستی مبانی در تربیت اسلامی
- جایگاه مبانی در تربیت اسلامی
- انواع مبانی در تربیت اسلامی
- مبانی انسان شناختی تعلیم و تربیت اسلامی
- مبانی ارزش شناختی تعلیم و تربیت اسلام
- ...

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده و مشارکت در بحث های کلاسی
- شناسایی مهم ترین مبانی انسان شناختی و ارزش شناختی تعلیم و تربیت اسلامی با مراجعه به منابع اسلامی
- شناسایی و بیان دلالت های تربیتی هر یک از مبانی

فعالیت عملکردی:

- یک تصویر کلی از مبانی انسان شناختی ارائه داده و بر اساس آن روش های آموزش و روش های پژوهش را تبیین کند.

- مبانی انسان‌شناختی اسلامی را با یکی از انسان‌شناسی‌های رایج مقایسه کرده، وجوه تمایز و تشابه دلالت‌های تربیتی آن دو را مشخص کند. (این دو عملکرد در باره دیگر مبانی نیز قابل اجراست)

اهداف تعلیم و تربیت اسلامی

- هدف غایی تعلیم و تربیت اسلامی
- اهداف واسطی تعلیم و تربیت اسلامی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- استخراج اهداف غایی و واسطی از منابع و متون اسلامی

فعالیت‌های عملکردی:

- میزان انطباق فعالیت‌های معلمان خود در دوره دبیرستان را با اهداف غایی و واسطی تعلیم و تربیت اسلامی را بررسی کند.
- اهداف غایی فعالیت‌های تربیتی دبیرستان محل تحصیل خود را شناسایی و نقد و بررسی کند.

اصول تعلیم و تربیت اسلامی

- اصل انطباق جریان تربیت با آموزه‌های اسلامی
- اصل تدریج و تعالی مرتبتی
-

فعالیت‌های یادگیری

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- استخراج اصول تعلیم و تربیت اسلامی از منابع و متون اسلامی

فعالیت‌های عملکردی

- میزان انطباق فعالیت‌های معلم دینی خود در دوره دبیرستان را با اصول تعلیم و تربیت اسلامی بررسی کند.
- تحقیق کند و معلوم کند چگونه می‌توان اصول تعلیم و تربیت را در دوره ابتدایی به کار بست.

ساخت‌های تعلیم و تربیت اسلامی

- ساخت تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی
- ساخت تربیت اجتماعی و سیاسی
-

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در باره ساختها مطرح شده است.

فعالیت‌های عملکردی:

....

مراحل، عوامل و موانع تعلیم و تربیت اسلامی

- مراحل تعلیم و تربیت اسلامی
- عوامل و موانع تعلیم و تربیت اسلامی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در باره مراحل مطرح شده است.
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در باره عوامل و موانع مطرح شده است.

فعالیت‌های عملکردی:

- عوامل و موانع مؤثر بر فعالیت‌های تربیتی یک معلم در یک کلاس را بررسی کرده و راهکارهایی برای رفع موانع ارائه کند.
- از راهکارهای ارائه شده با ارائه دلیل دفاع کند. (این دو فعالیت عملکردی در باره مراحل نیز قابل اجراست)
- با بررسی وضعیت دانش‌آموزان کلاس، روش یا روش‌های تربیتی مناسب با آن‌ها را معرفی کند.
- دلایل انتخاب خود را بیان کند.

روش‌های تعلیم و تربیت اسلامی

- اعطای بیش
- الگوسازی
- انذار و تبشیر
- تشویق
- تنبیه
- فراهم آوردن موقعیت مناسب
-

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در باره هر یک از روشها مطرح شده است.

فعالیت‌های عملکردی:

- در باره چگونگی کاربرد روشهای مطرح شده در موقعیت خاص، برای مثال در کلاس چهارم ابتدایی، تحقیق کند.
- در باره شرایط کاربرد هر یک از روشها تحقیق کند.
- کاربرد این روشها در یک مدرسه را بررسی و نقد و ارزیابی کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو
انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

بهشتی، محمد (۱۳۸۸). مبانی تربیت در قرآن. تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
باقری، خسرو (۱۳۸۴). نگاهی دوباره تربیت اسلامی، جلد اول، تهران: انتشارات مدرسه.

منابع فرعی:

آیت الله مصباح یزدی و دیگران. (۱۳۹۱). فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی. بخش سوم. تهران: موسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه).
باقری، خسرو (۱۳۹۰). درآمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی، جلد اول. نشر علمی و فرهنگی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «تاریخ اندیشه‌ها و عمل تربیتی در اسلام و ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تعلیم و تربیت امروز ایران هنوز بشدت به تقلید و مصرف دانش ت.ت تولیدی جهان غرب متکی است، به همین دلیل با وجود تعدد دیدگاه‌های تربیتی - تعلیمی و گستردگی منابع در مراکز آموزش عالی کشور، کماکان معلمان مشکل شکاف میان تجویزات این دیدگاه‌ها با اقتضائات فرهنگی - بومی در مدرسه برجای خود باقی است. برای رفع این شکاف آشنایی با اندیشه‌های تربیتی و تجربیات عملی بومی که برخاسته از فرهنگ اسلامی - ایرانی است، می‌تواند دانشجو معلمان را با تولیدات بومی - فرهنگی جامعه‌شان در حوزه ی تعلیم و تربیت آشنا سازد. و این آشنایی در ایجاد هویت معلمی هم از حیث فکری و هم از حیث آشنایی با الگوهای قابل تامل و قابل استفاده، ایفای نقش می‌کند. سوم آن که پیش فرض ناخودآگاه برتری دانش تعلیم و تربیت مدرن را که حدود یک قرن است بر اندیشه ی دست اندرکاران این عرصه سیطره دارد، دچار خدشه می‌سازد. و بالاخره می‌تواند به حل مشکل گسست میان حال و گذشته ی تعلیم و تربیت ما که به واسطه ی مدرنیزاسیون ایجاد شده است، کمک کند. مشکل جدایی و احساس عدم سنخیت مسایل تعلیم و تربیت امروز و گذشته ی پیش مدرن ایران که ما نیازمند بازگشت به آن هستیم، به جز آشنایی با اندیشه‌ها و تجربیات مربیان و اندیشمندان مسلمان و ایرانی به عنوان یک قدم اولیه و ضروری میسر نخواهد بود.

نام درس: تاریخ اندیشه‌ها و عمل تربیتی در اسلام و ایران				مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ واحد زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز:
۲- اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:				
بود:				
- تصویری کلان و کل گرایانه درباره ی روند عمل و اندیشه ی تربیت در طول هر دوره های تاریخی را ترسیم کند.				
- نسبت جایگاه کنونی اقدامات تربیتی را در بستر تلاش های انجام شده تاکنون توصیف و تحلیل کند.				
- هویت معلمی را از منظر تاریخی تربیتی تبیین کند.				
- الگو یا الگوهایی معین یا تلفیقی برای معلمی و تدریس گزینش کرده و ارائه دهد.				
شایستگی اساسی: PK				
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	

ترسیم تصویری کلان و کل گرایانه درباره ی روند عمل و اندیشه ی تربیت	با اندیشه‌ها و اقدامات تربیتی در هر دوره به طور جزئی آشناست ولی مبانی شکل گیری و تداوم اندیشه‌ها و اعمال تربیتی را نمی‌داند.	زمینه‌ها و مبانی مختلف شکل گیری و تداوم اندیشه‌ها و اعمال تربیتی در هر دوره تاریخی را می‌شناسد و تحلیل می‌کند.	نگاهی تحلیلی و تبیینی به اندیشه‌ها و اقدامات تربیتی در هر دوره، با توجه به نسبت آن‌ها با مبانی ایجابی و نگاه‌های برآیندی در قالب تصویر محصولات تربیتی هر دوره ی تاریخی دارد.
توصیف و تحلیل جایگاه کنونی اقدامات تربیتی در بستر تلاش‌های انجام شده تاکنون	اندیشه‌ها و اقدامات تربیتی در دوره ی معاصر (حیال) به عنوان آخرین دوره ی بررسی شده در طول دوره‌های چهارگانه تاریخی را توصیف می‌کند.	به مقایسه ی وضعیت موجود اندیشه‌ها و عمل تربیتی با موارد متناظر در دوره‌های گذشته و یافتن مشابهت‌ها، تفاوت‌ها و علت آنها با توجه به مبانی آنها، می‌پردازد.	به تبیین نسبت وضعیت موجود (اندیشه‌ها و اقدامات) گذشته و امروز و تعیین میزان سنخیت تلاش‌های امروز با اندوخته‌های تربیتی گذشته می‌پردازد.
تبیین هویت معلمی از منظر تاریخی تربیتی	می‌داند که معلمی در هر دوره ی تاریخی چه تعریف و جایگاهی دارد، چه ویژگی‌هایی دارد و چگونه ایفای نقش می‌کند و معلمان بزرگ چه کسانی بودند.	می‌داند که اندیشه‌ها و عمل تربیتی در هر دوره با هویت معلمی در هر دوره ی تاریخی چه نسبت و سنخیتی دارد.	قادر است به تحلیل و تبیین هویت معلمی در گذشته و مقایسه ی آن با هویت معلمی در دوره ی معاصر بپردازد و می‌تواند تحلیل کند که سنخیت هویت معلمی امروز و گذشته چگونه است.

گزینه‌های معلمی	الگوهای برخاسته از اندیشه‌ها و اقدامات تربیتی در هر دوره پیشنهاد و به مقایسه‌ی الگوهای پیشنهادی با یکدیگر می‌پردازد. بدون این که معیارهای شناسایی و انتخاب دقیقی را ارائه دهد.	قادر به انتخاب الگوهای مناسب هر دوره و ارائه‌ی دلایل انتخاب‌ها در گزینه‌های الگوی معلمی می باشد.	قادر به سنجش الگوهای مناسب انتخابی دوره‌ها با توجه به اقتضات تدریس در دوره‌ی معاصر و الگوهای پیشنهادی و گزینه‌های شده‌ی این دوره است و می‌تواند الگوهای مناسب نهایی ارائه دهد.
--------------------	---	--	---

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

توضیح یک: این عنوان آموزش و پرورش را در چهار دوره‌ی زمانی در بر می‌گیرد؛ در دوره‌ی باستان ایران، در دوره‌ی ایران اسلامی شده، در دوره‌ی ایران مدرن شده و دوره‌ی جمهوری اسلامی ایران

توضیح دو: ارائه‌ی اندیشه‌های تربیتی و عمل تربیت در طول تاریخ تعلیم و تربیت، لزوماً رابطه‌ی ضروری علت و معلولی نداشته‌اند. در واقع اندیشه‌های تربیتی همواره اعم از عمل تربیت بوده است؛ زیرا هر چند بی‌تردید در پشت هر عمل تربیتی، پیش‌فرض‌هایی وجود دارد، اما اندیشه‌های تربیتی که در واقع تفکرات تصریح شده یا ضمنی یک متفکر یا صاحب‌نظر یا شخصیت برجسته است، ممکن است مبنای اقدامات تربیتی قرار گرفته باشد، یا خیر! در مقابل عمل تربیت، گاه بر چنین اندیشه‌هایی استوار بوده است و گاه خیر و گاه حتی دور از آنها بوده است.

به این ترتیب، در اینجا اندیشه‌های تربیتی و آبخشور آنها، عمل و اقدامات تربیتی، محصولات این اقدامات و نسبت آنها با اندیشه‌های تربیتی در هر دوره‌ی زمانی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

توضیح سه: عمل تربیت در سطوح مختلفی قابل بررسی است. اما سه سطح شاخص آن را می‌توان به عنوان اقدامات تربیتی در دوره‌ی خردسالی (هفت سال اول)، در دوره‌ی کودکی تا نوجوانی (هفت سال دوم)، و در دوره‌ی نوجوانی و جوانی (هفت سال سوم) معرفی کرد. دوره‌ی اول، اقدامات تربیتی در خانه و توسط والدین، دوره‌ی دوم اقدامات تربیتی در مدرسه و توسط معلم، و دوره‌ی سوم به اقدامات تربیتی در مدارس علوم دینی و توسط استاد اختصاص می‌یابد.

توضیح چهار: میزان اطلاعات و منابع مناسب برای بررسی این دوره‌ها یکسان نیست. بدیهی است که هر چه دوره‌ای تاریخی‌تر باشد، یافتن اطلاعات جزئی‌تر و دقیق‌تر درباره‌ی آن دشوارتر می‌باشد. نیز گزارش‌های تاریخی از اندیشه‌ها بیش از گزارش اقدامات تربیتی هر دوره است.

توضیح پنجم: سهم دوره‌های تاریخی در بررسی با توجه به حجم اطلاعات در دسترس و نیز اهمیت آنها در فهم شرایط موجود تعیین می‌شود.

با توجه به توضیحات بالا، سرفصل‌های درس تنظیم می‌شود:

دوره‌ی باستان (۳ جلسه) -

- تعریف دوره‌ی باستان و ویژگی‌های آن

- روش و منابع پژوهش درباره ی تعلیم و تربیت در دوره ی باستان
- توصیفی از عمل تربیت در دوره ی باستان
- منابع دستیابی به نحوه ی عمل تربیتی در دوره ی باستان
- مولفه های عمل و اقدامات تربیتی در دوره ی باستان
- محصولات تعلیم و تربیت دوره ی باستان
- منابع اندیشه های تربیتی در دوره ی باستان
- متون دینی و آموزه های اوستا
- پندنامک ها
- گزارش های مورخین دوره ی باستان درباره ی تربیت در ایران
- گزارش های تاریخی درباره ی تلاش های اصلاح گران دوره ی باستان (مانی و مزدک) و جنبه های تربیتی آن ها
- اندیشه های تربیتی در دوره ی باستان، جهت گیری ها و محتوای آن ها
- توصیف مبانی اندیشه ها و اقدامات تربیتی در دوره ی باستان

تکالیف یادگیری

با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی بسیار مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار^{۱۳} در کلاس درس ارائه دهند و بازخورد استاد و سایر دانشجویان را درباره ی آن دریافت کنند:

- تهیه ی گزارش توصیفی از ویژگی های دوره ی باستان
- تهیه ی گزارش از متون اوستایی به عنوان مبانی دینی تعلیم و تربیت دوره ی باستان
- توصیف فرآیند اقدامات تربیتی در دوره ی باستان

تکالیف عملکردی

با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی بسیار مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار در کلاس درس ارائه دهند و بازخورد استاد و سایر دانشجویان را درباره ی آن دریافت کنند:

- تحلیل محتوای پندنامک ها
- تبیین اندیشه های تربیتی مانی، مزدک و مبانی آنها
- تبیین جایگاه، ویژگی ها و نحوه ی عمل معلم در دوره ی باستان
- بررسی سنجیت اندیشه های مانی و مزدک با اقدامات تربیتی دوره ی باستان

^{۱۳} با توجه به ضرورت ارائه ی گزارش های دانشجویی در کلاس و جمعیت دانشجویان هر کلاس، استفاده از روش ارائه ی مقالات در همایش ها و تعیین پانزده دقیقه ارائه و پنج دقیقه پرسش و پاسخ برای هر یک، می تواند به تعداد بیشتری از دانشجویان فرصت ارائه ی گزارش را فراهم کند.

- استنتاج ویژگی‌های محصولات تربیتی دوره ی باستان (تکلیف تمام دانشجویان برای ارائه به استاد)
- ارائه ی تصویر کلی تربیت در دوره ی باستان (تکلیف تمام دانشجویان برای ارائه به استاد)
- ارائه ی دریافت‌های شهودی توسط دانشجویان درباره ی مطالعات و محتوای مطروحه در موضوع معلم، مدرسه، مربی، مربی یا دانش آموز، ماهیت تعلیم و تربیت و محصولات آن

دوره ی اسلامی (۵ جلسه)

- تعریف دوره ی اسلامی و ویژگی‌های آن
- روش و منابع پژوهش در باره ی تعلیم و تربیت در دوره ی اسلامی و تمایزهای آن با دوره ی قبل
- توصیفی از عمل تربیت در دوره ی اسلامی و زیر دوره های آن.
- منابع دستیابی به نحوه ی عمل تربیتی در دوره ی اسلامی
- مولفه های اقدامات و عمل تربیتی در دوره ی اسلامی و زیر دوره های آن
- توصیف مبانی اندیشه ها و اقدامات تربیت در دوره ی اسلامی
- منابع اندیشه های تربیتی در دوره ی اسلامی
- قرآن، حدیث و سنت
- ادبیات و شعر
- آثار اندیشمندان مسلمان: آثار اخلاقی، آثار فلسفی، آثار اجتماعی و سیاسی
- نظریه پردازان تربیتی در دوره ی اسلامی:
- قرآن و متون دینی بستر نظریه پردازی تربیتی در دوره ی اسلامی
- متون دینی: نهج البلاغه
- فیلسوفان: بوعلی و خواجه نصیرالدین، ملاصدرا
- متکلمین: غزالی
- شعرا: سعدی، قبابوس بن وشمگیر
- اهل حدیث و فقها: شیخ طوسی، مجلسی،
- عرفا و متصوفه: مولانا
- اندیشمندان اجتماعی و سیاسی: خواجه نظام الملک، ابن خلدون

تکالیف یادگیری

با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی بسیار مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار در کلاس درس ارائه دهند و بازخورد استاد و سایر دانشجویان را درباره ی آن دریافت کنند:

- انتخاب و تهیه ی گزارش از آرای تربیتی اندیشمندان (گروه های مختلف) و مبانی آن ها

- جستجو و گزارش اقدامات تربیتی از آثار (کتاب‌های) مختلف تاریخی دوره ی اسلامی

تکالیف عملکردی

- با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش‌ها را به اختصار در کلاس درس ارائه دهند و مورد ارزیابی هر چند محدود قرار گیرد):
- مقایسه ی انواع دیدگاه‌ها و اندیشه‌های تربیتی ارائه شده و بررسی نسبت آنها
- دسته بندی انواع اندیشه‌های تربیتی در دوره ی اسلامی
- دسته بندی اقدامات تربیتی در دوره ی اسلامی و نسبت و سنخیت آنها با اندیشه‌های تاریخی این دوره
- تبیین جایگاه، ویژگی‌ها و نحوه ی عمل معلم در دوره ی اسلامی
- استنتاج ویژگی‌های محصولات تربیتی دوره ی اسلامی (تکلیف تمام دانشجویان)
- ارائه ی تصویر کلی تربیت در دوره ی اسلامی (تکلیف تمام دانشجویان)
- ارائه ی دریافت‌های شهودی توسط دانشجویان درباره ی مطالعات و محتوای مطروحه در موضوع معلم، مدرسه، مربی، متربی یا دانش آموز، ماهیت تعلیم و تربیت و محصولات آن
- مقایسه ی ویژگی‌ها و تصویر تربیت با دوره ی پیشین

دوره ی مدرن شدگی (۴ جلسه)

- تعریف دوره ی مدرن شدگی و ویژگی‌های آن و تفاوت آن با دو دوره ی پیشین
- روش و منابع پژوهش در دوره ی مدرن شدگی آموزش و پرورش ایران
- توصیفی از عمل تربیت در دوره ی مدرن شدگی و تمایزهای آن با دوره‌های قبل
- منابع دستیابی به نحوه ی عمل تربیتی در دوره ی مدرن شدگی
- وجود مراتبی در نوع عمل تربیت از آغاز دوره ی مدرن شدگی تا پایان عصر پهلوی
- عصر قاجار: انواع تلاش‌ها و ماهیت آنها، جهت گیری فعالیت‌های تربیتی، نوع فعالیت‌های تربیتی - تعلیمی، محصولات تربیتی عصر قاجار،
- عصر پهلوی: جهت گیری فعالیت‌های تربیتی، محتوای فعالیت‌های تربیتی، انواع فعالیت‌های تربیتی، محصولات تربیتی عصر پهلوی،
- توصیف مبانی اندیشه‌ها و اقدامات تربیت در دوره ی مدرن شدگی
- اندیشه‌های تربیتی و نظریه پردازان تربیتی
- وجود طیف در انواع اندیشه‌های تربیتی و اندیشمندان تربیتی
- جریان‌های تربیتی شکل گرفته در عصر پهلوی (تلاش گران عرصه ی تعلیم و تربیت)
- منابع اندیشه‌های تربیتی

- اندیشه‌ها ی جهان مدرن و آثار اندیشمندان جهان غرب
- خاطرات نگارش یافته ی عصر قاجار
- متون دینی و متون بازخوانی شده ی دینی
- آثار فرهنگی - اجتماعی اندیشه ورزان فرهنگی - اجتماعی - سیاسی
- اندیشه‌های تربیتی و اندیشه ورزان تربیتی در عصر پهلوی
- (آیا عصر پهلوی نظریه پرداز تربیتی داشته است؟)

تکالیف یادگیری

با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی بسیار مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار در کلاس درس ارائه دهند و بازخورد استاد و سایر دانشجویان را درباره ی آن دریافت کنند:

- انتخاب و تهیه ی گزارش از حوادث و آرای تربیتی طیف اندیشمندان دوره ی مدرن شدگی و مبانی آن ها
- جستجو و گزارش اقدامات تربیتی و تحولات آن در دوره ی مدرن شدگی
- تهیه ی گزارش از نظریات و عمل تربیتی مربیان دوره ی مدرن شدگی
- تهیه ی گزارش از آثار تربیتی دوره ی مدرن شدگی - کتاب ها و مجله ها

تکالیف عملکردی

- با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی بسیار مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار در کلاس درس ارائه دهند و بازخورد استاد و سایر دانشجویان را درباره ی آن دریافت کنند:

- مقایسه ی انواع دیدگاه ها و اندیشه های تربیتی ارائه شده و بررسی نسبت آنها با دوره ی پیش مدرن
- دسته بندی انواع اندیشه های تربیتی در دوره ی مدرن شدگی
- دسته بندی اقدامات تربیتی در دوره ی مدرن شدگی و نسبت و سنخیت آنها با اندیشه های تربیتی این دوره
- تبیین جایگاه ، ویژگی ها و نحوه ی عمل معلم در دوره ی اسلامی
- تحلیل فعالی های مربیان بزرگ دوره ی مدرن شدگی
- استنتاج ویژگی های محصولات تربیتی دوره ی مدرن شدگی (تکلیف تمام دانشجویان)
- ارائه ی تصویر کلی تربیت در دوره ی مدرن شدگی (تکلیف تمام دانشجویان)
- ارائه ی دریافت های شهودی توسط دانشجویان درباره ی مطالعات و محتوای مطروحه در موضوع معلم، مدرسه، مربی، مربی یا دانش آموز ، ماهیت تعلیم و تربیت و محصولات آن
- مقایسه ی ویژگی ها و تصویر تربیت با دوره های پیشین

دوره ی جمهوری اسلامی ایران (۴ جلسه) -

- تعریف دوره ی جمهوری اسلامی ایران و ویژگی های آن و تفاوت آن با دوره های پیشین
- مطالبات نظام جمهوری اسلامی در موضوع آموزش و پرورش و تلاش برای نیل به یک تحول بنیادین به سوی تعلیم و تربیت اسلامی
- توصیفی از عمل تربیت و جوانب آن در دوره ی جمهوری اسلامی و تمایزهای آن با دوره های پیشین
- منابع دستیابی به نحوه ی عمل تربیتی در دوره ی جمهوری اسلامی ایران
- جهت گیری های عمل تربیت، انواع اقدامات تربیتی، گستره ی عمل تربیتی، محصولات تربیتی در دوره ی جمهوری اسلامی.
- توصیف مبانی اندیشه ها و اقدامات تربیت در دوره ی اسلامی
- زیر دوره های شکل گرفته در فرآیند تربیت در دهه های جمهوری اسلامی تاکنون:
 - دهه ی شصت و هفتاد- دوره ی انفعال و پذیرش در مرتبایان
 - دهه ی هشتاد و نود- دوره ی انفعال والدین، مربیان و اولیای مدرسه
- رسانه ها و تاثیر آنها بر اندیشه ها و عمل تربیتی
- دشواری های گسترش جهان مجازی برای فرآیند عمل تربیت
- اندیشه ها و اندیشه ورزان تربیتی
- منابع اندیشه های تربیتی
- منابع تربیت اسلامی که در سطح گسترده ای تالیف و ارائه شده است.
- تجربه های نگارش یافته ی فعالان تعلیم و تربیت عصر پهلوی
- اندیشه ها و نظریات جهان تعلیم و تربیت غرب
- دانشگاهیان و اندیشه ورزی تربیتی. نسبت دانشگاه با اندیشه های تربیتی و عمل تربیت در دوره ی جمهوری اسلامی

تکالیف یادگیری

- با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی بسیار مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار در کلاس درس ارائه دهند و بازخورد استاد و سایر دانشجویان را درباره ی آن دریافت کنند:
- انتخاب و تهیه ی گزارش از اسناد دهه های پس از انقلاب اسلامی در خصوص مطالبات از نظام آموزشی - بیانات رهبران انقلاب در باره ی نظام آموزشی، دیدگاه صاحب نظران
 - تهیه ی گزارش از جریان های تربیتی شکل گرفته پس از انقلاب اسلامی (جریان های غیر دولتی و دولتی - مسجد، موسسه های فرهنگی، مدارس خاص و)
 - تهیه ی گزارش از جایگاه و ویژگی های معلم و نقش آن (مصاحبه و مراجعه به اسناد) و مبانی آن ها
 - تهیه ی گزارش از معلمان تلاش گر و تاثیر گذار و تحلیل دیدگاه ها و اقدامات تربیتی ایشان و مبانی آن ها

- تهیه ی گزارش از تاثیر رسانه ها بر اندیشه ها و عمل تربیتی

تکالیف عملکردی (تمامی گزارش ها باید در کلاس درس ارائه شوند):

با توجه به محدودیت ناشی از ساعات درس، تکالیف ذکر شده میان دانشجویان توزیع می شود. نکته ی بسیار مهم آن است که دانشجویان باید تمامی گزارش ها را به اختصار در کلاس درس ارائه دهند و بازخورد استاد و سایر دانشجویان را درباره ی آن دریافت کنند:

- دسته بندی انواع اندیشه های تربیتی در دوره ی جمهوری اسلامی
- دسته بندی اقدامات تربیتی در دوره ی جمهوری اسلامی و نسبت و سنخیت آنها با اندیشه های تربیتی این دوره
- تحلیل و تبیین جایگاه، ویژگی ها و نحوه ی عمل معلم در دوره ی جمهوری اسلامی
- تحلیل فعالیت های مربیان بزرگ دوره ی مدرن شدگی
- استنتاج ویژگی های محصولات تربیتی دوره ی جمهوری اسلامی (تکلیف تمام دانشجویان)
- ارائه ی تصویر کلی تربیت در دوره ی جمهوری اسلامی (تکلیف تمام دانشجویان)
- ارائه ی دریافت های شهودی توسط دانشجویان درباره ی مطالعات و محتوای مطروحه در موضوع معلم، مدرسه، مربی، مربی یا دانش آموز، ماهیت تعلیم و تربیت و محصولات آن
- مقایسه ی ویژگی ها و تصویر تربیت با دوره های پیشین

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

با توجه به ماهیت تاریخی درس، مطالعه ی مباحث بر اساس طرح درس برای دانشجویان ضروری است. بدین وسیله اطلاعات اولیه دانشجویان برای مشارکت و گفتگو و تحلیل مباحث در کلاس درس فراهم می شود. تدریس به هیچوجه نمی تواند به روش سخنرانی ارائه گردد. و فعالیت دانشجویان و رهبری آموزشی استاد در کلاس شرط توفیق درس می باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

این درس دارای منبع اصلی نیست.

منابع فرعی:

- منابع تاریخ عمومی هر دوره
- آثار اندیشمندان در هر دوره
- آثار تربیتی هر دوره
- آثار ادبیات و فرهنگ هر دوره
- کتاب های تاریخ تعلیم و تربیت

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی شامل آزمون کتبی و نیز انجام پژوهش و بررسی در محورهای ذکر شده در بخش تکالیف می باشد.

ارزشیابی پایانی: آزمون کتبی
ارزشیابی فرآیند: مطالعات آمادگی در هر جلسه، میزان مشارکت دانشجو در کلاس در هنگام طرح مباحث
ارزشیابی پوشه کار: گزارش تکالیف یادگیری و عملکردی دانشجویان

سرفصل دروس قدیم تعلیم و تربیت اسلامی

سرفصل درس «سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) (با توجه به مراحل و ساحت‌های تربیت)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

یکی از وظایف مهم و اساسی پیامبر صلی الله علیه و آله تعلیم و تربیت مردم و هدایت آنان به سوی توحید و دیگر آموزه های اسلامی است و این سخن ایشان که «من معلم مبعوث شدم» تأکید و تأییدی بر این مدعاست. اهل بیت آن حضرت علیهم السلام نیز همین وظیفه خطیر را پس از ایشان بر عهده داشته و دارند. از این روی، سیره این بزرگواران گنجینه ای است سرشار از آموزه های تربیتی در زمینه تربیت اسلامی که افزون بر کارایی و اثربخشی از بالاترین اعتبار نیز برخوردار است و رهنمودهای عملی فراوانی برای معلمان دارد و چون چراغی فروزان راهنمای معلمان در فعالیتهای تعلیم و تربیتی آنان است. در این واحد معلمان با اصول و روشهای تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام در سه ساحت تربیت اعتقادی، تربیت عبادی و تربیت اخلاقی آشنا شده و توانایی می‌یابند وضعیت مطلوب تربیتی برای دانش‌آموزان خود را در این ساحتها تشخیص داده و فعالیت‌ها و اقدامات رایج تربیتی را بر اساس معیارهای به دست آمده از سیره تربیتی معصومان علیهم السلام ارزیابی و نقد کنند.

نام درس: «سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) (با توجه به مراحل و ساحت‌های تربیت)»				مشخصات درس	
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: مفهوم، اهمیت و منابع سیره تربیتی، اصول و روشهای تربیتی را در سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام در ساحت تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی توصیف و تحلیل کند. بر اساس اصول و روشهای تربیتی معصومان علیهم السلام، وضعیت موجود تربیتی در ساحتهای تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی را شناسایی و وضعیت مطلوب تربیتی را ترسیم و هر دو وضع را تحلیل کند. بر اساس اصول و روشهای تربیتی معصومان علیهم السلام، فعالیت‌ها و اقدامات تربیتی رایج را در زمینه تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی ارزیابی و نقد کند.				نوع درس: نظری	
				تعداد واحد: ۲ واحد زمان درس: ۳۲ ساعت	
				شایستگی اساسی: Pck & ۱-۲ & ۱-۱ Ck Gk ۴-۱ & ۳-۱	
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳		
توصیف و تحلیل مفهوم، اهمیت و منابع سیره تربیتی، اصول و روشهای تربیتی در سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام در ساحت تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی	مفهوم، اهمیت و منابع سیره تربیتی، اصول و روشهای تربیتی در سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام در زمینه تربیت اعتقادی، عبادی و	رابط و نسبت اصول و روشهای تربیت را در هر یک از ساحت ها با اصول و روشهای تربیت در دیگر ساحتها توصیف و تحلیل می کند.	ویژگیها، اصول و روشهای تربیتی معصومان علیهم السلام در هر یک از این ساحتها را با اصول و روشهای تربیتی رایج غربی در آن ساحت مقایسه و وجوه تمایز و تشابه آنها را به دست		

می آورد		اخلاقی بر اساس منبع معرفی شده به زبان خود توصیف می کند		
تحلیل و شناسایی وضعیت موجود و مطلوب	وضع موجود را شناسایی کند.	وضع مطلوب را ترسیم کند.	دلایل خود را برای ترسیم وضع مطلوب به تفصیل بیان کند.	
ارزیابی فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی بر اساس معیارهای به دست آمده از سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام	فعاليتها و اقدامات رایج تربیتی در این ساحتها را در موقعیت خود (برای مثال در دبیرستان محل تحصیل خود) شناسایی و توصیف می کند	فعاليتها و اقدامات رایج تربیتی را با معیارهای برگرفته از سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام تطبیق می دهد و ارزیابی می کند.	دلایل خود را برای نقاط قوت و ضعف شناسایی شده، توضیح می دهد.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

چهارچوب و ضرورت سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام

- تعریف سیره، سنت، تربیت، سیره تربیتی
- حجیت و اعتبار سیره
- دلالتها و کارکردهای سیره
- منابع سیره
- ضرورت آشنایی با سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره سیره تربیتی و انتخاب یک تعریف و ارائه دلیل برای آن
- تهیه فهرستی از نظریه های مختلف در باره اعتبار سیره و بحث در باره آنها

آداب و روشهای زمینه ساز در تربیت

- آداب و روشهای زمینه ساز پیش از تولد
- آداب و روشهای زمینه ساز آغاز تولد
- آداب و روشهای زمینه ساز پس از تولد

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده و مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مهم‌ترین آداب و روشهای زمینه ساز با مراجعه به منابع اسلامی

فعالیت عملکردی:

- آداب و روشهای زمینه ساز در سیره تربیتی را با نظرات رایج غربی در این زمینه مقایسه کرده، وجوه تمایز و تشابه آن دو را مشخص کند.

تربیت اعتقادی

- روشهای پرورش شناخت و ایمان به خدا
- روشهای پرورش شناخت و ایمان به پیامبر صلی الله علیه و آله
- روشهای پرورش شناخت و ایمان به امامت
- روشهای پرورش شناخت و ایمان به معاد

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- استخراج روشهای پرورش شناخت و ایمان به خدا، پیامبر، امامان و معاد از منابع و متون اسلامی

فعالیت‌های عملکردی:

- میزان انطباق فعالیت‌های معلمان دینی و قرآن خود را در دوره دبیرستان با روشهای معصومان علیهم السلام بررسی کند.
- روشهای رایج تربیت اعتقادی در دبیرستان محل تحصیل خود را شناسایی و نقد و بررسی کند.

تربیت عبادی

- آموزش قرآن
- آموزش ذکر و دعا
- آموزش نماز
- آموزش روزه

فعالیت‌های یادگیری

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

— استخراج روشهای آموزش قرآن و ذکر و دعا و نماز و روزه از منابع و متون اسلامی

فعالیت‌های عملکردی

- میزان انطباق فعالیت‌های رایج در زمینه تربیت عبادی در دبستان محل زندگی خود را با روشهای تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام بررسی کند.
- تحقیق کند و معلوم کند چگونه می‌توان روشهای آموزش نماز و قرآن و ذکر و دعا را در دوره ابتدایی به کار بست.

تربیت اخلاقی

- اصول تربیت اخلاقی
- روشهای زمینه ساز در تربیت اخلاقی
- روشهای پرورش آگاهی و بصیرت اخلاقی
- روشهای پرورش گرایشها و عاداتهای مطلوب اخلاقی
- روشهای اصلاح رفتارهای نامطلوب

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج اصول و روشهای تربیت اخلاقی

فعالیت‌های عملکردی:

- در باره چگونگی کاربرد روشهای مطرح شده در موقعیت خاص، برای مثال در کلاس چهارم ابتدایی، تحقیق کند.
- در باره شرایط کاربرد هر یک از روشها تحقیق کند.
- کاربرد این روشها در یک مدرسه را بررسی و نقد و ارزیابی کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی
پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو
انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

حسینی زاده، سیدعلی (۱۳۹۴). سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع). یک جلدی. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
طوسی، اسدالله (۱۳۹۳). سیره تربیتی و اخلاقی پیامبر و اهل بیت (علیهم السلام) (در خانه و خانواده. تهران: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).

منابع فرعی:

طباطبایی، محمد حسین، سنن النبی، ترجمه و تحقیق محمدهادی فقهی، تهران: اسلامیه، ۱۳۵۴ ش.

مرتضی، مطهری (۱۳۸۰). سیری در سیره نبوی. تهران: انتشارات صدرا

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای
ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اخلاق حرفه‌ای معلم (با تأکید بر حقوق و تکالیف اسلامی)»

۱. معرفی درس و منطق آن

تربیت ماهیتی اخلاقی دارد. چنین نسبتی بین اخلاق و تربیت ایجاب می‌کند که تمامی عناصر و فرایندهای تربیت گوناگون از ارزش‌های اخلاقی متأثر باشد. در واقع هر موقعیت تربیتی یک موقعیت اخلاقی نیز می‌باشد که در آن کنشی اخلاقی رخ می‌دهد. یعنی مبتنی بر حقوق و تکالیفی از منظر اخلاقی است براین اساس معلم به مثابه عامل اصلی و هدایت کننده جریان تربیت در موقعیت‌های تربیتی باید در باره چیستی و چگونگی اصول اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی به شناخت وثیقی رسیده و نسبت به آن‌ها حساسیت داشته باشد. تا در عرصه عمل تربیت ارزش‌ها و اصول اخلاقی نمود یابد. به عبارتی دانشجویان باید به درک عمیق از ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی برسند تا قادر باشند موقعیت‌های تربیتی را در راستای تحقق اهداف از منظر اخلاقی اصلاح و بهبود بخشند. حاکمیت اصول اخلاقی بر مناسبات جاری بر موقعیت‌های تربیتی از یک سو موجب تسریع و ارتقا رشد اخلاقی متریان خواهد شد و از سویی دیگر موجب ایجاد فضا و بستری مناسب برای تعالی متریان در ساحت‌های دیگر تربیت خواهد گردید.

نام درس: اخلاق حرفه‌ای معلم (با تأکید بر حقوق و تکالیف اسلامی)				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:				نوع درس: نظری
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه‌ای (حقوق و تکالیف) تحلیل و مقایسه می‌نماید.				تعداد واحد: ۳ واحد نظری
موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه‌ای (حقوق و تکالیف) نقد می‌نماید.				زمان درس: ۴۸ ساعت
در شرایط تعارض آمیز اخلاقی حرفه‌ای (حقوق و تکالیف) در موقعیت‌های تربیتی (فردی و سازمانی) قادر به تصمیم‌گیری است.				شایستگی اساسی: PK
پیامدها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
شناسایی و تحلیل موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و معلم و سازمان‌های تربیتی) از منظر اخلاق حرفه‌ای	در موقعیت‌های مختلف تربیتی (عمل فردی و معلم و سازمان‌های تربیتی) اصول و ارزش‌های اخلاقی	با کنار هم نهادن موقعیت‌های تربیتی مختلف (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی)، نقاط اختلاف و اشتراک آن‌ها را	تبیین (دلیل‌آوری) مناسبی برای چرایی و وجه اختلاف و اشتراک موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) را از	

(حقوق و تکالیف)	(حقوق و تکالیف) را صرفاً شناسایی کرده و برای تحلیل خود دلایل قانع کننده ای ارائه نمی‌دهد.	از منظر ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) شناسایی می‌کند	منظر اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) ارائه می‌دهد.
نقد موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی) معلم و سازمان‌های تربیتی از منظر اصول و ارزش‌های اخلاقی حرفه ای/حقوق و تکالیف	در مقایسه عناصر و مؤلفه‌های موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) با ارزش‌ها و اصول اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) صرفاً ضعف‌ها و قوت‌های موجود را در آن شناسایی و فهرست می‌نماید.	برای ضعف‌ها و قوت‌های شناسایی شده در یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) استدلال‌های اخلاقی (توجیهات) مناسبی از منظر اصول و ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) ارائه می‌دهد.	دلایل و عوامل مؤثر در ایجاد ضعف و قوت در یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) را از منظر اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) بیان می‌کند و پیشنهاد‌های مناسب برای بهبود آن ارائه می‌دهد.
تصمیم‌گیری در شرایط تعارض آمیز اخلاقی موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی)	با تحلیل یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) تعارض آمیز اخلاقی اصول و ارزش‌های اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) را صرفاً شناسایی و بیان می‌نماید اما قادر به تحلیل نتایج آن‌ها نیست	با تحلیل یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) تعارض آمیز اخلاقی نتایج و آثار هر یک از ارزش‌های اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) را بررسی و تشریح می‌نماید.	با تحلیل یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) یکی از اصول و ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) موجود در موقعیت تعارض آمیز تربیتی را انتخاب کرده و برای انتخاب و تصمیم خود دلایل قابل قبولی ارائه می‌دهد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: چپستی اخلاق حرفه ای در تربیت

- حرفه و ابعاد آن
- اخلاق و تفاوت آن با هنجارهای اجتماعی دیگر
- اخلاق حرفه ای

- اخلاق حرفه در تربیت
- ابعاد اخلاق حرفه ای تربیت (اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی، اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی)
- دوگانه اخلاقی حق / مسئولیت (حقوق و تکالیف)

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره اخلاق حرفه ای تربیت و انتخاب یک تعریف از اخلاق حرفه ای تربیت و ارائه دلیل برای آن

بخش دوم: چرایی و ضرورت اخلاق حرفه ای تربیت

- نقش و جایگاه اخلاق حرفه ای
- آثار و نتایج اخلاق حرفه ای در محیط‌های تربیتی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

فصل سوم: چگونگی اخلاق حرفه ای تربیت

اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی در زمینه:

- شیوه حضور در کلاس درس
- تدریس و آمادگی برای آن
- ارزشیابی دانش آموزان
- کلاس داری نظم
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش آموزان
- ارتباط با جامعه محلی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی در قبال:

- معلم و کارکنان
- دانش آموزان
- والدین دانش آموزان
- جامعه محلی و سازمان‌های تربیتی همجوار
- در قبال سطوح بالاتر مدیریت

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

مسائل اخلاق حرفه ای تربیت

- مفهوم شناسی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی
- مصداق یابی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی مانند:

مسائل اخلاقی در فرایندهای یاددهی یادگیری

مسائل اخلاقی در فرایند ارزشیابی تحصیلی دانش آموزان

مسائل اخلاقی در مدیریت کلاس

مسائل اخلاقی در ارتباط با والدین

مسائل اخلاقی در ارتباط با همکاران

مسائل اخلاقی در ارتباط با دانش آموزان با مشکلات ویژه

و.....

شیوه مواجهه با تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسائل اخلاقی در تجارب زیسته معلمان و شخصیت‌های برجسته تاریخی معلم (ایرانی، اسلامی و خارجی) و تحلیل موقعیت‌ها از نظر ارزش‌های متعارض در آن
- ارائه راه حل اخلاقی برای هریک از موقعیت‌های تعارض آمیز اخلاقی مطرح شده در کلاس و اقامه دلیل برای انتخاب خود

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر وجود تعارض اخلاق حرفه‌ای و شناخت ارزش‌های متعارض در آن
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.
- شناخت ارزش‌های متعارض در یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی روایت‌های تاریخی یا تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی) و ارائه راه حل مناسب اخلاقی برای برون رفت از موقعیت تعارض آمیز و اقامه دلیل برای راه حل پیشنهادی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

فرامرز قراملکی، احد؛ برخورداری، زینب و موحدی، فائزه (۱۳۹۵)، اخلاق حرفه‌ای در مدرسه. تهران: موسسه خیریه شهید مهدوی.

حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.

امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، اخلاق تدریس در آینه آیات و روایات، دفتر نشر معارف، قم.

منابع فرعی:

بیرونی، راضیه و باقری، خسرو (۱۳۸۷)، مبانی و اصول اخلاق تدریس بر اساس فلسفه اخلاق اسلامی، روان‌شناسی و علوم تربیتی، سال سی و هشتم، ش ۳، ص ۱۱۵.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

ارائه پیش، بحث و اندیشه ورزی پیرامون نقش اجتماعی-تربیتی معلم می تواند، دانشجویان معلمی را نسبت به وظیفه و رسالت خویش حساس کند و برخی چالش های نظری معطوف به بازتعریف این نقش در جامعه امروز را از پیش پای وی بردارد. این امر مستلزم شناخت دقیق مختصات عصر حاضر و مسائل خاص نسل جدید در آن، داشتن انگاره ای صحیح از جایگاه معلم در حرکت اصلاحی اجتماعی و آمادگی برای ایفای این نقش در این عصر است.

نام درس: نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام				مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ واحد نظری زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: نحوه تدریس:
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:				
۱) تصویری روشن و واقع بینانه از مختصات عصر حاضر داشته باشد.				
۲) معیارهای نوع مطلوب رابطه با دانش آموزان در این عصر را بشناسد و بتواند رابطه خود با دانش آموزانش را مبتنی بر آن تنظیم نماید.				
۳) جایگاه وامکانهای مختلف خود را در مقام اصلاحگر اجتماعی در سلسله مراتبی از اجتماعات از کلاس گرفته تا جامعه بیابد.				
۴) ویژگیهای اصلاح گری را بداند و قادر باشد مبتنی بر این ویژگیها و به اقتضای مختصات عصر حاضر، کنش اجتماعی فعالانه و موفقیت آمیز داشته باشد.				
				شایستگی اساسی: PK
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
داشتن تصویری روشن و واقع بینانه از مختصات عصر حاضر	مختصات و ویژگیهای عصر حاضر را می داند و می تواند برای هر یک نمونه فرضی ذکر کند .	می تواند با قرار گرفتن در یک موقعیت واقعی، مختصاتی از عصر حاضر که در آن بارز است را شناسایی کند و با بیان شواهد، توضیح دهد.	می تواند راه حل هایی را برای عبور یا تعدیل چالش های عصر حاضر ارائه دهد و در موقعیت تربیتی بکار گیرد.	
شناخت معیارهای نوع مطلوب رابطه با دانش آموزان در این عصر و بتوان تنظیم رابطه	معیارهای نوع مطلوب رابطه با دانش آموزان در این عصر را بداند و بتواند و در یک مصداق، حالت مطلوب و حالات	در یک موقعیت تربیتی، ابعاد رابطه تربیتی ممکن و مطرح را شناسایی کند و حالت مطلوب را در هر بعد، مشخص نماید.	بتواند در موقعیت تربیتی واقعی، ابعاد تربیتی را بشناسد و حالت مطلوب آن بعد را عملاً محقق کند.	

		نامطلوب را نشان دهد.		
شناخت و یافتن جایگاه وامکانهای مختلف خود در مقام اصلاحگر اجتماعی	قادر باشد تا مشکلات و معضلات اجتماع های تربیتی را بشناسد و تشریح کند.	قادر به تشخیص مؤلفه های مختلف بروز مشکلات باشد و فرضیه هایی در برون رفت از آنها داشته باشد.	قادر باشد در یک موقعیت واقعی، دست به اصلاح موقعیت و محیط اجتماعی بزند.	
فهم ویژگیهای اصلاح گری و قدرت انجام کنش اجتماعی فعال	ویژگیهای مقتضای اصلاح گری در عصر حاضر را می داند و می تواند آنها را در موقعیت های مختلف بازتعریف کند.	قادر است در زندگی مصلح-معلمان، ویژگیهای اصلاح گری را بازشناسی کند و متناظر آنها را در زمان حال معلوم نماید.	قادر است، ویژگیهای اصلاح گری را به صورت واقعی در موقعیتهای اجتماعی مختلف محقق سازد.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش نخست: ویژگیهای عصر حاضر

- فروریختن ساختارهای فیزیکی و مفهومی در عصر ارتباطات
- رویارویی اطلاعات با دانش
- رویارویی سرعت با تأمل در تصمیم
- رویارویی سنت با مدرنیته
- رویارویی عاملیت انسان با قدرت ساختارهای اجتماعی
- چالش معنا
- چالش هویت

تکالیف یادگیری:

- مطالعه و مرور مقاله چالش های تربیت اسلامی در قرن بیست و یکم، نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، جلد دوم.
- مطالعه و مرور فصل سوم از بازشناسی عاملیت انسانی در فضای مجازی

تکالیف عملکردی:

مصادق یابی ویژگیهای عصر حاضر با یکی از این موارد:

- حضور در یک شبکه اجتماعی، دسته بندی تجربیات شخصی از تاثیرات این شبکه ها بر زندگی
- مصاحبه های عمیق با سه دانش آموز دبیرستانی و پرسش از نگاه آنها به زندگی

بخش دوم: رابطه معلم و شاگرد

- مقبولیت: در میانه هیبت و هم سطحی
- الگوپردازی: در میانه مریدپروری و تک روی
- هدایت گری: در میانه اقتدارگرایی و تسهیل گری
- همراهی: در میانه نظاره گری و همپایی
- حقیقت گرایی: در میانه نفوذناپذیری و نسبی گرایی
- پایش: در میانه تفتیش تا عدم توجه

تکالیف یادگیری:

- مطالعه فصل هایی از دو کتاب نگاهی دوباره به تربیت اسلامی جلد دوم و نقش معلم در تربیت دینی مرتبط با آسیب و سلامت در تربیت دینی و رسالتهای معلم در تربیت

تکالیف عملکردی:

- گفتگو درباره قطب ها و بررسی نقاط قوت و ضعف هر قطب
- یافتن و تشریح نقاط بهینه در یک موقعیت تربیتی

بخش سوم: رسالتهای اجتماعی معلم

- واقع بینی: در میانه واقع زدگی و واقع گریزی
- اصلاحگری: در میانه انفعال و مقابله
- تبیین گری: در میانه شنوندگی و گویندگی
- ترسیم افق: در میانه اقتضا و توهم

تکالیف یادگیری:

- مطالعه فصل هشتم از کتاب فرهنگهای برنامه درسی و استخراج وظایف اجتماعی معلم از آن

تکالیف عملکردی:

- یافتن مصادیق رسالتهای اجتماعی معلم در زندگی و کنش معلمان مبرز چون میرزا حسن رشدیه، بهمن بیگی، مرحوم کرباسچیان، معلم کالوی بندر دیر، و ...

بخش چهارم: ماموریت های اجتماعی جدید معلم در عصر حاضر

- تبیین گری
- فراهم سازی موقعیت های انتخاب
- فراخوانی عوامل زیرساز انتخاب و تامل بر آنها
- بازخوانی و بازتعریف معیارها
- نقادی و گزینشگری

- افق نگری و معنا بخشی
- کنشگری مسوولانه

تکالیف یادگیری:

- مطالعه فصل چهارم از بازتعریف عاملیت انسانی در فضای مجازی و نیز چالش های تربیت اسلامی در قرن بیست و یکم از کتاب نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، جلد دوم.

تکالیف عملکردی:

- گفتگو درباره قطب ها و بررسی نقاط قوت و ضعف هر قطب
- تلاش عملی برای محقق ساختن حداقل سه مؤلفه از رسالتهای جدید اجتماعی معلم در یک موضوع اجتماعی و ارائه گزارش آن به کلاس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

این درس باید به توجه به مسائل عملی و واقعی عصر حاضر و توجه به تمرین عملی یافته های نظری دانشجویان تدریس شود. از این رو، مطالعه منظم دانشجویان، اندیشه ورزی و فرضیه پروری معطوف به مطالب نظری، داشتن مباحثه های گروهی، ارتباط با دانش آموزان حاضر و تحلیل ویژگیهای خاص آنها در عصر حاضر و نیز حضور در موقعیت های واقعی و تلاش برای تحقق اصلاح گری اجتماعی باید مد نظر قرار گیرد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

باقری، خسرو (۱۳۸۴). نگاهی دوباره تربیت اسلامی، جلد دوم، تهران: انتشارات مدرسه.
داوودی، محمد (۱۳۹۰). نقش معلم در تربیت دینی، قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

منابع فرعی:

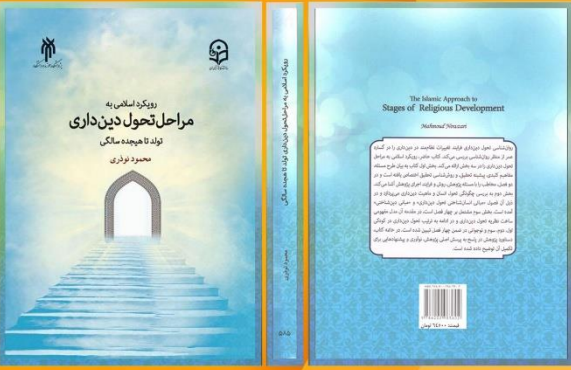
ژوزف، پاملا بلوتین و دیگران (۱۳۸۹). فرهنگهای برنامه درسی. ترجمه مهرمحمدی و همکاران، تهران: انتشارات سمت.
بیگی، سمیرا (۱۳۹۲). تحلیل عاملیت انسانی در مواجهه با فضای مجازی. پایان نامه کارشناسی ارشد، به راهنمایی نرگس سجادی، تهران: دانشگاه تهران.
سجادی، نرگس (۱۳۹۳). برنامه درسی انتقادی، دانشنامه برنامه درسی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری
ارزشیابی تکوینی: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها و نیز ارزشیابی از تکالیف عملکردی دانشجو در طول ترم

نویسنده: محمود نویری - ۱۳۳۸
 رویکرد اسلامی به مراحل تحول دین داری: تولد تا هجده سالگی / محمود نویری - قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ دانشگاه فرهنگیان انتشارات، ۱۴۰۰.
 ۳۷۰ ص. - (پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ ۵۵۵: علوم تربیتی) ۵۹
 بهاد: ۶۴۵۰۰۰ ریال
 فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.
 کتابخانه سی [۳۳۹] ۳۳۷. همچنین به صورت زیرنویس.
 تبلیه
 ۱. دین‌داری -- نوین‌نویسی ۲. Case studies ۳. Religiosity -- (دینی مذهبی اسلام) -- نوین‌نویسی
 ۴. Religious life -- Islam -- Case studies ۵. نوجوانان -- ایران -- نگرش‌ها -- نوین‌نویسی
 ۶. Attitudes -- Iran -- Case studies ۷. Adolescents -- Case studies ۸. نوجوانان -- ایران -- نگرش‌ها -- نوین‌نویسی
 انتشارات: ج. خواجه
 BP۱۶/۵
 شماره کتابشناسی ملی
 ۲۹۷/۷۲
 ۸۷۸۱۱۶۳

رویکرد اسلامی به مراحل تحول دین داری: تولد تا هجده سالگی
 مؤلف: محمود نویری (دانشیار پژوهشگاه حوزه و دانشگاه)
 ناشر: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و دانشگاه فرهنگیان
 صفحه‌آرایی: تحریر اندیشه
 چاپ اول: پاییز ۱۴۰۰
 تعداد: ۵۰۰ نسخه
 لیتوگرافی: سمیدی
 چاپ: قهرسیحان
 قیمت: ۶۴۵۰۰ تومان

دانشگاه فرهنگیان

کلیه حقوق برای پژوهشگاه حوزه و دانشگاه محفوظ و نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.
 قم: انتشارات شهرک پردیسان، بلوار دانشگاه، پش میدان علوم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۱۱۱۱۰ (انتشارات ۳۷۱۸۵-۳۱۵) شماره: ۳۲۸۰۳۰۹۰، ص.ب. ۳۷۱۸۵-۳۱۵
 تهران: خ انقلاب، بین وصال و قدسی، کوئ اسکندر، پلاک ۴، تلفن: ۶۶۴۰۲۶۰۰
 www.rhu.ac.ir info@rhu.ac.ir
 http://rhu.ac.ir/fa/book فروشگاه اینترنتی: پژوهشگاه فرهنگیان
 مرکز پخش: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۲۷، تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۲۶۳۵-۶

حسینی، محمد، ۱۳۳۲.
 تبیین فلسفه تربیت رسمی و عمومی (تربیت مدرسه‌ای) در جمهوری اسلامی ایران / دکتر محمد حسینی، دکتر علیرضا صادق‌زاده قمصری - قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ دانشگاه فرهنگیان، ۱۴۰۰.
 پانزدهم، ۴۶۱ ص. - (پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ ۵۵۶: علوم تربیتی) ۵۶
 بهاد: ۳۵۵۰۰۰ ریال
 فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.
 کتابخانه سی [۳۳۹] ۱۳۳. همچنین به صورت زیرنویس.
 تبلیه
 ۱. آموزش و پرورش -- ایران ۲. Education -- Iran ۳. آموزش و پرورش -- ایران -- فلسفه ۴. Philosophy -- Iran ۵. Education -- Iran ۶. صادق‌زاده قمصری، علیرضا، ۱۳۳۲. -- ب. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه ج. دانشگاه فرهنگیان.
 انتشارات: ج. خواجه
 LB۱۳۲۱
 شماره کتابشناسی ملی
 ۳۲۷/۵۵۵
 ۸۳۴۲۰۹۲

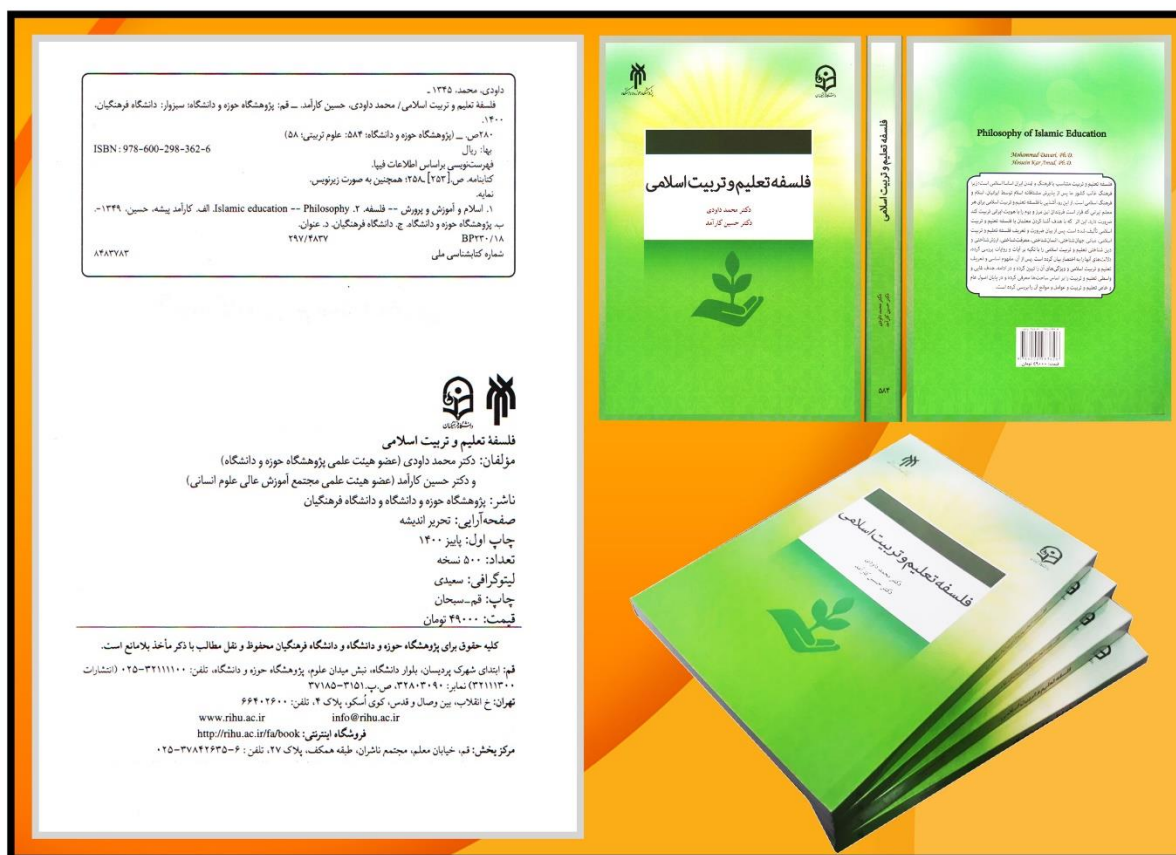

تبیین فلسفه تربیت رسمی و عمومی (تربیت مدرسه‌ای) در جمهوری اسلامی ایران
 مؤلفان: دکتر محمد حسینی (عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش) و دکتر علیرضا صادق‌زاده قمصری (عضو هیئت‌علمی دانشگاه تربیت مدرس)
 ویراستار: سیدغدان اسلامی اردکانی
 ناشر: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و دانشگاه فرهنگیان
 صفحه‌آرایی: تحریر اندیشه
 چاپ اول: تابستان ۱۴۰۰
 تعداد: ۵۰۰ نسخه
 لیتوگرافی: سمیدی
 چاپ: قهرسیحان
 قیمت: ۳۵۵۰۰ تومان

دانشگاه فرهنگیان

کلیه حقوق برای پژوهشگاه حوزه و دانشگاه محفوظ و نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.
 قم: انتشارات شهرک پردیسان، بلوار دانشگاه، پش میدان علوم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۱۱۱۱۰ (انتشارات ۳۷۱۸۵-۳۱۵) شماره: ۳۲۸۰۳۰۹۰، ص.ب. ۳۷۱۸۵-۳۱۵
 تهران: خ انقلاب، بین وصال و قدسی، کوئ اسکندر، پلاک ۴، تلفن: ۶۶۴۰۲۶۰۰
 www.rhu.ac.ir info@rhu.ac.ir
 http://rhu.ac.ir/fa/book فروشگاه اینترنتی: پژوهشگاه فرهنگیان
 مرکز پخش: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۲۷، تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۲۶۳۵-۶

نحوه خرید کتب تعلیم و تربیت اسلامی

جهت خرید کتاب ها و منابع درسی تعلیم و تربیت اسلامی نشر مشترک دانشگاه فرهنگیان و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه از طرق ذیل اقدام فرمایید:

۱. سایت انتشارات به آدرس: <https://rihu.ac.ir/fa>

۲. تماس با شماره های ذیل:

- آقای امامی مسئول فروش ۰۹۲۵۳۷۴۲۶۳۵ - ۰۹۱۹۶۵۲۵۹۴۳

- آقای اختیاری کارشناس کتابخانه تخصصی تعلیم و تربیت اسلامی ۰۲۵-۳۷۲۱۳۳۰۴

۳. همچنین جهت خرید نسخه الکترونیکی (E-book) برنامه پژوهان را از بازار داندلود و نصب نمایید و یا به آدرس زیر مراجعه نمایید. <https://pajooahaan.ir>

تربیت اسلامی سرفصل دروس تعلیم و

کتابچه حاضر ارائه دهنده برنامه درسی بازنگری شده دروس تعلیم و تربیت اسلامی است؛ که در قالب سرفصل‌های مصوب در برنامه درسی رشته‌های فعال دانشگاه گنجانده شده است. این دروس، در تعیین هویت متمایز دانشگاه فرهنگیان از دیگر دانشگاه‌های کشور از یک سو، و تفاوت دانشگاه فرهنگیان به عنوان یک دانشگاه اسلامی تربیت معلم با دیگر دانشگاه‌ها و برنامه‌های تربیت معلم نقشی اساسی دارند.

دانشگاه فرهنگیان

آبان ماه ۱۴۰۱

دبیرخانه هماهنگی گروه‌های معارف و تربیت اسلامی